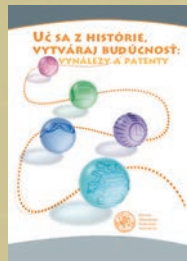

VYTVORME SI
OCHRANNÚ ZNÁMKU

UČ SA Z HISTÓRIE,
VYTVARAJ BUDÚCNOŠŤ

PRÍŤAŽLIVÝ VZHĽAD

VYNALIEZANIE
BUDÚCNOŠTI

TVOJ VLASTNÝ SVET
DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA

Nová publikácia ÚPV SR

Komentár k zákonu o ochranných známkach

Publikáciu vydal
Úrad priemyselného vlastníctva SR
koncom septembra 2012.

Recenziu prinášame na s. 58.

Cena publikácie je 15 eur. V prípade záujmu si ju môžete zakúpiť v študovni ÚPV SR alebo objednať prostredníctvom formulára

http://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/dokumenty_na_stiahnutie/formulare/pdf/o_publicacie.pdf

Aby sme si raz mohli povedať: „... sme už v dobrých rukách...“

Vážení čitatelia,

som rád, že sa vám môžem prvýkrát prihovoriť aj prostredníctvom editoriaľu v našom vysoko odbornom, no zároveň popularizačne orientovanom časopise, pri zrode ktorého som pred rokmi stál.

V tomto čísle venujeme patričný priestor nedávnej štvrtej medzinárodnej konferencii Ochrana duševného vlastníctva v podmienkach vysokých škôl. Organizovanie takejto konferencie Úradom priemyselného vlastníctva SR a jeho partnermi si vyžiadala doba. Mnohokrát totiž aj ja dostávam otázky typu: „Ako školstvo a duševné vlastníctvo súvisia?“ „Čo má škola spoločné s tak úzko špecifickou a stále nie až tak známou oblasťou?“ Na takéto a podobné otázky je odpoveď jednoduchá – škola a duševné vlastníctvo sú navzájom úzko späté. Diplomové, dizertačné alebo vedecké práce, či technické riešenia sú duševným vlastníctvom, výsledkom tvorivej duševnej činnosti a na ňu sa vzťahujú autorské a priemyselné práva.

Bez poznania súvislostí, bez vedy a výskumu by sme ako ľudstvo nikdy neboli tam, kde sme (so všetkým pozitívnym, no, žiaľ, aj negatívnym). Bez ľudského umu, vštepovania vedomostných a pracovných návykov vrátane morálnych by nebolo možné meniť svet okolo nás. Bez vychovávaní nových generácií by sme nemali šancu šíriť vedomosti ďalej a žiť plnohodnotne.

Aby spoločnosť mala šancu fungovať po akejkol'vek stránke, potrebujeme kvalifikovaných a inšpiratívnych ľudí, ľudí oddaných tvorbe nových vecí.

Teší ma, že v ostatných rokoch sa najmä vysoké školstvo na Slovensku snaží viac využívať svoje odborné kapacity a zvyšuje aj informačné povedomie študentov v oblasti duševného vlastníctva. Mladí ľudia viac ako kedýkoľvek predtým poznajú aspoň základy problematiky duševného vlastníctva a už nie je pre nich to, čo mnohokrát nazývame „španielskou dedinou“. Je pozitívum, že na vysokých školách postupne vytvárajú stratégie ochrany duševného vlastníctva v rámci ich vedeckovýskumných centier a náš úrad to začína pociťovať na prihláškach predmetov priemyselného vlastníctva, a verím, že prihlášok z akademického prostredia bude pribúdať. Viaceré školy výsledky svojich vedeckovýskumných aktivít prezentujú na rôznych podujatiach doma i v zahraničí, čo vyúsťuje do komercializácie tvorivej činnosti, do transferu technológií, licencovania a podobne, na čo tiež slúžia inkubátory zriadené vo viacerých školách.

Spomínané príklady ma potešili po mojom návrate z niekoľkoročného pôsobenia v zahraničí, konkrétne v Európskom patentovom úrade. Tam som sa podieľal práve na vytváraní kooperačných projektov podporujúcich transfer poznatkov a technológií z univerzít do praxe, na komercializácii výsledkov tvorivej činnosti univerzitných pracovníkov a tvorbe nových produktov a služieb v oblasti patentových informácií. V rámci realizácie takýchto programov som mal možnosť vidieť, ako tvorivé tímy rástli odborne, funkčne i ľudsky.

Som hrdý na to, že študenti z vysokoškolského prostredia, resp. po absolvovaní univerzity sa dostávajú na popredné miesta v tvorivosti a neraz vyhrávajú i celosvetové súťaže (dá sa však povedať, že nemálo talentov je i v základných a stredných školách). Mrzí ma však, že Slovenská republika sa v hodnoteniach inovačných indexov krajín a vo výdavkoch HDP na vedu, výskum a vývoj nenachádza práve na lichotivých miestach.

Úrad priemyselného vlastníctva SR sa usiluje a bude usilovať o podporu všetkého, čo vedie k zvyšovaniu vzdelanosti, inovatívnosti a konkurencieschopnosti krajiny. Nedávno sme rozbehli projekt vzdelávania v problematike duševného vlastníctva v základných a stredných školách, chceme zlepšovať spoluprácu s vysokými školami, viacej komunikovať s partnermi aj v zahraničí s cieľom podporiť pripravované kampane smerujúce k zvýšeniu povedomia verejnosti o význame duševného vlastníctva a jeho ochrany pre ekonomiku krajiny, zamestnanosť i bezpečnosť zdravia našej populácie. Chceme poukázať na súvis medzi kvalitou produktov a ich zárukou na jednej strane a registráciou, resp. udelením ochrany na predmety priemyselného vlastníctva na strane druhej.

Podpora vzdelávania, podpora transferu poznatkov a technológií, podpora vedy a techniky – to všetko sú oblasti, kde je potrebné strategicky a cielene vždy nachádzať spoločnú reč. Ale nielen nachádzať spoločnú reč, najmä zavádzať konkrétne programy, ktoré by vedomostne a finančne podporovali tieto strategicky dôležité oblasti vývoja spoločnosti. A práve všetkými týmito spomínanými aktivitami sa opäť pomyselne vraciame k tomu, že čím viac vieme, poznáme a učíme sa, tým viac by sme sa všetci – a to bez výnimky – mali zaujímať aj o to, ako sprostredkovať takto získané vedomosti ďalej – našim deťom, budúcim generáciám tak, aby sme si raz mohli povedať: „Urobili sme všetko možné i nemožné, odovzdali zo seba len to najlepšie a teraz sme už v dobrých rukách...“

Mgr. Luboš Knoth
predseda ÚPV SR

Ochrana duševného vlastníctva v podmienkach vysokých škôl

s. 6

OBSAH

- 3 Editoriál**
Aby sme si raz mohli povedať:
„... sme už v dobrých rukách...“
(Knoth, L.)
- 6 Ochrana duševného vlastníctva v podmienkach vysokých škôl**
(Šípoš, J.)

Otvorené zdroje vzdelávania a tvorba kultúry autorského práva na univerzitách
(Adamová, Z.)
- 16 Zmeny v zabehnutých stereotypoch**
50. zasadanie
Valného zhromaždenia WIPO
(Žatkuliak, E.)
- 19 Aktuálne z autorského práva**
(Adamová, Z.)
- 21 Prieskum rozhodnutí Úradu priemyselného vlastníctva SR v správnom súdnictve**
(Štoffová, D.)
- 27 Pohnime rozumom! – 26. časť**
Bionika a ľudské telo
(Holakovský, P., Holakovský, Š.)
- 33 Z galérie tvorcov**
„Slovo inovácia sprofanovalo..., treba mu vrátiť pôvodný význam,“ hovorí
Ing. Marína Spirová, riaditeľka
Banskobystrickej regionálnej komory SOPK.
- 37 Úspešné príbehy**
Premena sporu o duševné vlastníctvo na obchodnú príležitosť
- 38 Spektrum dobrých nápadov a riešení**
- 40 Zaujalo nás**
Vdýchli dušu úradu

V šatách s jeho kreáciami sa objavila
aj belgická princezná Claire
Textilný dizajnér Juraj Straka nám robí
dobré meno vo svete
- 44 Z rozhodnutí ÚPV SR**
- 46 Z rozhodnutí Súdneho dvora EÚ**
- 47 Správy z ÚPV SR**
- 50 Správy z WIPO**
- 51 Správy z EPO**
- 52 Správy z OHIM-u**
- 53 Správy z EÚ**
- 54 Správy zo sveta**
- 57 Nové publikácie**
- 58 Recenzia**
Komentár k zákonu o ochranných
známkach
- 59 Z obsahov vybraných časopisov**
- 61 Oznamy**

- 3 Editorial**
We could be able to say one day:
“...we are already in good hands...”
(Knoth, L.)
- 6 Intellectual Property Protection at Universities**
(Štípoš, J.)

Open Educational Resources and Creation of Copyright Culture at Universities
(Adamová, Z.)
- 16 Changes in Established Stereotypes 50th Series of Meetings of General Assemblies of WIPO**
(Žatkuliak, E.)
- 19 Actual Issues of Copyright Law**
(Adamová, Z.)
- 21 Court Review of Legality of Decisions of the Industrial Property Office of the Slovak Republic**
(Štoffová, D.)
- 27 Think it! – Part XXVI**
Bionics and Human Body
(Holakovský, P., Holakovský, Š.)
- 33 From the Gallery of Creators**
“The word innovation profaned..., the original meaning needs to be returned,” Ing. Marína Spirová, the Directress of Banská Bystrica Regional Chamber of Commerce and Industry, Says.
- 37 Success Stories**
Turning an IP Dispute into a Business Opportunity
- 38 Spectrum of Useful Ideas and Solutions**
- 40 Story that Caught Our Eye**
They Breathed a New Life into the Office

The Princess Claire Appeared in a Dress with his Creations
Textile Designer Juraj Straka Makes a Name for Us
- 44 Issues from Decisions of the IPO SR**
- 46 Issues from Decisions of the Court of Justice of the EU**
- 47 News from the IPO SR**
- 50 News from WIPO**
- 51 News from the EPO**
- 52 News from OHIM**
- 53 News from the EU**
- 54 World News**
- 57 New Publications**
- 58 Review**
Trade Marks Act Commentary
- 59 Tables of Contents of Selected Journals**
- 61 Announcement**

CONTENTS ▲ ▼ INHALT

- 3 Leitartikel**
Um einmal wir sagen können:
„...wir sind schon in guten Händen...“
(Knoth, L.)
- 6 Schutz des geistigen Eigentums an Universitäten**
(Štípoš, J.)

Offene Quellen der Bildung und Kulturbildung des Urheberrechts an den Universitäten
(Adamová, Z.)
- 16 Änderungen in den etablierten Stereotypen**
50. Sitzung
der Generalversammlung der WIPO
(Žatkuliak, E.)
- 19 Aktuelles aus dem Urheberrecht**
(Adamová, Z.)
- 21 Erforschung der Entscheidungen des Amtes für geistiges Eigentum SR im Verwaltungsgerichtswesen**
(Štoffová, D.)
- 27 Klügeln wir! – 26. Teil**
Bionik und menschlicher Körper
(Holakovský, P., Holakovský, Š.)
- 33 Aus der Galerie der Schöpfer**
„Das Wort Innovation profaniert wurde..., es ist notwendig ihm ursprüngliche Bedeutung zurückgeben,“ sagt Ing. Marína Spirová, Direktorin der regionalen Kammer SOPK Banská Bystrica.
- 37 Erfolgsgeschichten**
Umwandlung des Streites um geistiges Eigentum in die Geschäftsmöglichkeit
- 38 Spektrum der guten Ideen und Lösungen**
- 40 Wir haben bemerkt**
Sie gaben eine Seele dem Amt

Belgische Prinzessin Claire erschien in einem Kleid mit seinen Kreationen
Textildesigner Juraj Straka macht eine gute Name in der Welt
- 44 Aus den Entscheidungen des IPO SR**
- 46 Aus den Entscheidungen des Gerichtshofes der EU**
- 47 Nachrichten aus dem IPO SR**
- 50 Nachrichten aus der WIPO**
- 51 Nachrichten aus der EPO**
- 52 Nachrichten aus dem OHIM**
- 53 Nachrichten aus der EU**
- 54 Nachrichten aus der Welt**
- 57 Neue Publikationen**
- 58 Besprechung**
Kommentar zum Markengesetz
- 59 Inhalt von ausgesuchten Zeitschriften**
- 61 Mitteilungen**

Ochrana duševného vlastníctva v podmienkach vysokých škôl

Po Banskej Bystrici, Bratislave a Košiciach prišla na rad Žilina. Štvrtý ročník medzinárodnej konferencie Ochrana duševného vlastníctva v podmienkach vysokých škôl sa konal 13. novembra 2012 na pôde Žilinskej univerzity v Žiline.

Organizátorom konferencie bol Úrad priemyselného vlastníctva SR v spolupráci s spomínanou univerzitou, Centrom vedecko-technických informácií SR a s podporou Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO).

Cieľom konferencie bolo zlepšiť informovanosť o aktuálnych možnostiach manažovania duševného vlastníctva na vysokých školách s dôrazom na činnosti týkajúce sa transferu vedomostí v podmienkach zmluvného výskumu a nadväzne transferu technológií do praxe, podporiť vysoké školy pri formovaní ich stratégie spravovania duševného vlastníctva, ako aj vytvárania a využitia výsledkov výskumu financovaného z verejných prostriedkov.

Zástupcom akademickej obce vrátane doktorandov a študentov, regionálnej a komunálnej správy, ako aj odbornej verejnosti sa najskôr prihovorila podpredsedníčka ÚPV SR Ing. **Zdena Hajnalová**: – *V ostatných približne troch rokoch stále intenzívnejšie a najmä jednomyselne zaznieva z politických, ekonomických a vedeckých kruhov v Európe apel na všetkých zainteresovaných odborníkov v súvislosti s oživením hospodárskeho rastu. Začiatkom októbra tohto roku Európska komisia na rokovaní Rady pre kon-*

kurencieschopnosť deklarovala jednoznačný záujem položiť základy novej priemyselnej revolúcie a obmedziť doterajšiu prax orientujúcu sa predovšetkým na služby.

Silná priemyselná základňa je rozhodujúca pre blahobyt a ekonomický úspech Európy. Jednou zo štyroch priorit orientovaných na zvrátenie ekonomickej krízy je podpora investícií do dômyselných inovačných technológií.

Nachádzame sa na pôde univerzity, ktorá nie je len vzdelávacou ustanovizňou, ale

aj miestom, kde sa generujú nové vedecké poznatky. Práve ich rýchla a účinná komercializácia a následné ekonomické využitie v podnikovej sfére sa môže pozitívne odraziť na hospodárskom raste celej krajiny.

Úrad priemyselného vlastníctva SR v procese vzniku a realizácie výsledkov tvorivej činnosti plní nezastupiteľnú úlohu štátu, ktorou je okrem iného zabezpečiť ochranu nových technických riešení. Z celkového počtu podaných patentových prihlášok úrad zamietne v priemere jednu štvrtinu, a to najmä z dôvodu, že riešenie nespĺňa podmienku novosti, vynálezovskej činnosti či priemyselnej využiteľnosti. Takéto prípady dokumentujú neraz zbytočne vynaložené úsilie, a preto i na dnešnej konferencii chceme poukázať na význam existujúcich zdrojov technických informácií obsiahnutých v patentových dokumentoch. Sú najobsiahlejšim globálnym zdrojom informácií o výsledkoch výskumu, nových výrobkoch, výrobných metódach a postupoch a ako také by mali tiež slúžiť ako zdroj inšpirácie pre tvorivých pracovníkov.

Štvrtá medzinárodná konferencia Ochrana duševného vlastníctva v podmienkach vysokých škôl má poukázať na nevyhnutnosť ochrany duševného vlastníctva a na význam využitia výsledkov výskumných programov na univerzitách v praxi. Jej ambíciou je tiež poukázať na možnosti, ako napríklad prostredníctvom licenčnej politiky dosiahnuť komerčný úspech pri využívaní výsledkov výskumu a vývoja.

-o0o-

Význam štvrtej medzinárodnej konferencie Ochrana duševného vlastníctva v podmienkach vysokých škôl zdôraznil vo svojom príhovore aj prorektor pre vedu a výskum Žilinskej univerzity v Žiline **prof. Ing. Ján Čelko, CSc.** Univerzita má nemalý potenciál vedeckovýskumných poznatkov, veď v súčasnosti v nej na siedmich fakultách študuje bezmála 12-tisíc ľudí a ďalší 650 sú doktorandi.

Žilinská univerzita v Žiline spomedzi vysokých škôl patrí medzi najaktívnejších prihlasovateľov predmetov priemyselného vlastníctva. V súčasnosti je majiteľom piatich platných patentov a dvadsiatich úžitkových vzorov, pričom viacero patentových prihlášok a prihlášok úžitkových vzorov je ešte v konaní.

– Naša univerzita najmä v ostatných 10-tich rokoch zodpovedne pristupuje k problematike duševného vlastníctva a jeho ochrany. V tejto súvislosti sme vypracovali stratégiu a v oddelení pre vedu a výskum poskytujeme právne poradenstvo, príslušnú administratívnu i finančnú pomoc. Ale, samozrejme, táto konferencia, ktorej sme spoluorganizátorom, je prínosom, veď vo všeobecnosti je potrebné zvýšiť úroveň právneho povedomia v akademickej obci a som rád, že sa do programu konferencie dostali aj otázky týkajúce sa autorských práv.

– Pokiaľ ide napríklad o financovanie vedy a výskumu, k spokojnosti je ešte asi ďaleko...? – vyzvedáme od J. Čelka.

– Veda a výskum sú v podmienkach Slovenska podfinancované, hoci v ostatných rokoch sa situácia v tomto smere čiastočne zlepšila, najmä vďaka financiám zo štrukturálnych fondov Európskej únie. Ale zároveň treba povedať i to, že tieto finančné prostriedky sú zamerané predovšetkým na zlepšenie súvisiacej infraštruktúry a nie na samotnú vedu a výskum.

Definícia

Patenty sa udeľujú na vynálezy zo všetkých oblastí techniky, ktoré sú nové, zahŕňajú vynálezovskú činnosť a sú priemyselne využiteľné.

*Vynález sa považuje za nový, ak nie je súčasťou stavu techniky. Za stav techniky sa považuje všetko, čo bolo kdekoľvek pred dňom, od ktorého patrí prihlasovateľovi právo prednosti, **sprístupnené verejnosti akýmkoľvek spôsobom.***

Napriek neľahkým podmienkam na Žilinskej univerzite pôsobí **šesť centier excelentnosti, tri kompetenčné centrá, jedno brokerské centrum a tri centrá aplikovaného výskumu**. Centrá sú prioritne zamerané na spolupráce medzi univerzitou a priemyslom (transfer poznatkov a technológií). Univerzita úzko spolupracuje s viacerými renomovanými podnikmi na Slovensku i v zahraničí.

-o0o-

O manažmente a ochrane výsledkov tvorivej vedeckej činnosti prednášala v Žiline **Ing. Lucia Bocková z ÚPV SR**. Opýtali sme sa jej, aká je najčastejšia otázka študentov a zamestnancov vysokých škôl na jej prednáškach o patentoch a úžitkových vzoroch.

– **Pýtajú sa najmä, ako je to s novotou** prihlasovaných technických riešení, a to v súvislosti so zverejňovaním pred alebo po podaní prihlášky.

Zverejnením sa rozumie zverejnenie (napr. v odborných časopisoch, na konferenciách, v médiách), z ktorého je zrejmá **podstata vynálezu** (uvedenie jeho technických znakov, napr. z čoho zariadenie pozostáva, na čo slúži, opis celého technologického procesu, kvalitatívne alebo kvantitatívne uvedenie chemického zloženia atď.), – vysvetľuje L. Bocková. – **Dôležité je nezverejňovať/nepublikovať** vynález pred podaním patentovej prihlášky.

Ak je výsledkom zadania (či už od školy, alebo od tretej strany mimo školy – firma) diplomovej alebo dizertačnej práce riešenie, ktoré by mohlo byť budúcim priemyselným právom, napríklad patentom, je potrebné mať na pamäti, že aj **verejná časť obhajoby** takýchto prác sa pokladá za zverejnenie vynálezu, bez ohľadu na to, či pri obhajobe práce skutočne bol prítomný niekto z „verejnosti“ alebo nie. Riešením takejto situácie môže byť opatrenie školy, že verejnú časť

obhajoby diplomovej alebo inej práce zmení na **neverejnú**, čiže bez prístupu verejnosti.

Následne aj zverejnenie celého textu napríklad diplomových prác (napr. v knižnici vysokej školy alebo univerzity) sa považuje za zverejnenie. V prípade, že je obsahom diplomovej práce vynález, ktorý sa plánuje chrániť patentom, odporúča sa požiadať o odklad zverejnenia takejto práce, kým nebude podaná patentová prihláška.

-00o-

Jedna z tém konferencie bola späť s rešeršami predmetov priemyselného vlastníctva v národných a medzinárodných data-

bázach.

V podstate už vyhľadávanie a triedenie akýchkoľvek informácií v akomkoľvek zdroji podľa určitého kritéria je svojím spôsobom rešerš a v tomto smere študenti majú skúsenosti. Horšie to už je z ich strany s vykonávaním rešerš predmetov priemyselného vlastníctva.

– Takýmito rešeršami sa študenti až tak nezaobierajú, – konštatuje **Ing. Zuzana Čellárová** z ÚPV SR. – Študenti často nevedia, kde hľadať údaje súvisiace s priemyselným vlastníctvom, nevedia ich čítať, interpretovať a možno ani nevedia, akoby ich mohli využiť. Aj preto sa snažíme oboznamovať študentov s príslušnými voľne dostupnými databázami patentových informácií, ktoré sú veľmi cenným zdrojom aj pri štúdiu a vedeckej činnosti a neskôr v budúcom podnikaní. Pre študenta, pokiaľ má už rozbehnutý nejaký biznis, môže byť zaujímavá napríklad aj ochranná známka.

Viacerí účastníci konferencie sa Z. Čellárovej pýtali, ako začať s rešeršami a akú stratégiu pritom zvoliť.

– Na urobenie rešerše často postačí internet. Je dobré pozrieť sa najskôr na webové stránky ÚPV SR alebo českého úradu, kde nie je jazyková bariéra. Odporúčam prečítať si napríklad prihlášky svojej univerzity, respektíve fakulty, ale aj konkurenčnej vysokej školy, aby sme vedeli, akými riešeniami sa zaoberá, a mali prehľad v tomto smere. Na tom sa tiež dá stavať vlastný výskum. Od patentových dokumentov v databáze ÚPV SR možno potom prejsť k ďalším systémom, napríklad k patentovej databáze Espacenet, ktorá je produktom Európskeho patentového úradu. Je možné využiť aj vyhľadávacie nástroj Smart Search, podobný vyhľadávaciemu oknu v Googli, a veľmi jednoducho sa dostaneme k nejakému relevantnému dokumentu.

U nás v ÚPV SR sa za rešerše platí a keďže študenti nemajú peňazí navyš, snažíme sa ich naučiť pracovať s databázami. Na druhej strane, databázy sa snažíme vylepšovať, robiť ich tak, aby boli zrozumiteľné. Pridávame k nim rôzne pomôcky, návody. V prípade, že sa na naše rešeršné pracovisko obráti niekto s prosbou o pomoc pri vyhľadávaní relevantných dokumentov, pošleme mu prostredníctvom e-mailu náhľad vo forme Screenshotu, z ktorého sa dozvie, ako správne postupovať.

Podľa prieskumu využívania patentových informácií vo vedeckovýskumnej oblasti, ktorý vykonala Európska patentová organizácia v roku 2003 a opakovane v roku 2010,

- 30 % úsilia sa vynakladá na vývoj už patentovaných riešení
- 70 % priemyselných podnikov v Európe nevyužíva patentové informácie

-00o-

Priemyselnoprávne licencie. Prednáška na túto tému predniesol v Žiline **Ing. Karol Čada**, bývalý predseda Úradu priemyselného vlastníctva ČR. V súčasnosti pôsobí v advokátskej a patentovej kancelárii Čermák a spol. a prednáša i na viacerých univerzitách nevynímajúc Metropolitnú univerzitu v Prahe, ktorá patrí medzi najstaršie a najväčšie súkromné vysoké školy v Česku.

– Licenčná zmluva je jedným z prostriedkov právnej podpory transferu technológií z univerzít do reálnej praxe. Ide o to, aby sme vedecký výskum mohli speňažiť. Dôležité je pritom vedieť, čo má takáto zmluva obsahovať, koľko peňazí a za akých podmienok chceme získať za svoje poznatky a čoho sa máme vyvarovať.

Dá sa povedať, že licencie môžu tiež oslobodiť univerzity či vysoké školy od aktivít spojených s manažovaním biznisu. Svoj nehmotný priemyselnoprávne chránený majetok transferujú nejakej organizácii, oprávňujú ju ďalej nakladať so svojím duševným vlastníctvom.

K. Čada v rámci svojej prednášky disponoval i rôznymi tabuľkami a grafmi dokumentujúcimi napríklad využitie patentov z akademického prostredia. – Vo vyspelých štátoch záujem o licencie na patenty z akademického prostredia prejavujú najmä veľké podniky, ktoré vedia nakladať s duševným vlastníctvom. V Česku a myslím si, že tak je to i na Slovensku, sú ochotné prijať cudzie tvorivé myšlienky a vyťažiť z nich v súboji s konkurenciou väčšinou malé a stredné podniky, ale nie je ich veľa. Manažment podnikov zväčša nie je oboznámený s výhodami licenčnej práce, s tým, že licencie urýchľujú vstup výroby na trh bez nejakých väčších rizík a prinášajú inovácie s menšími nákladmi. Iná vec je, že tak v Česku, ako aj na Slovensku nie je až toľko vynálezov či technických riešení a chýba i užšie prepojenie akademického prostredia s priemyslom.

Vo vyspelých štátoch najviac prihlášok predmetov priemyselných práv podávajú práve univerzity úzko spolupracujúce s inovatívnymi firmami. U nás na Slovensku z 320 platných patentov, ktorých majiteľmi sú slovenské subjekty len 36 (11,25 %) patrí univerzitám (Slovenská akadémia vied je majiteľom 12-tich patentov). Cel-

kove je v patentovom registri ÚPV SR zapísaných 13 365 patentov, pričom dominujú európske patenty s určením pre Slovensko.

-o0o-

Zaujímavými a podnetnými informáciami prispela k hlavnej téme konferencie aj **JUDr. Zuzana Adamová, PhD.**, riaditeľka Ústavu práva duševného vlastníctva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. Venovala sa tvorbe kultúry autorského práva na univerzitách s osobitným dôrazom na otvorený prístup k predmetom duševného vlastníctva, najmä otvorené zdroje vzdelávania. Svoju prezentáciu „pretransformovala“ do článku, ktorý vám prinášame v závere bloku informácií z konferencie v Žiline.

-o0o-

Pozvanie na konferenciu v úlohe prednášateľa prijal i **JUDr. Eduard Szattler, PhD.**, z advokátskej a patentovej kancelárie **Vojčik & Partners**. Vo svojej prednáške sa venoval ochrane počítačových programov a databáz.

– *Pokiaľ ide o počítačové programy a ich právnu ochranu v rámci vysokých škôl alebo vo všeobecnosti v rámci vzdelávania, treba túto tému vnímať v dvoch rovinách.*

V prvom rade študenti alebo zamestnanci vysokej školy sú používateľmi počítačového programu, a to za určitých podmienok. Počítačový program je vo všeobecnosti chránený ako literárne dielo, pretože z hľadiska formy jeho vyjadrenia sa najviac podobá písanému textu. Primárna forma vyjadrenia programu je zdrojový kód počítačového programu. Takéto programy sú podľa práva Slovenskej republiky chránené ako autorské diela, ak spĺňajú pojmové znaky diela. Ide o medzinárodný úzus potvrdený viacerými medzinárodnými dohovormi a európskym právom. Aby bol počítačový program chránený ako autorské dielo, musí byť výsledkom vlastnej duševnej tvorivej činnosti autora.

Počítačový program môžeme používať v zmysle autorského práva (napr. rozmnožovať, inštalovať) za predpokladu, že sme oprávnené nadobudli jeho rozmnoženinu, a máme teda súhlas (licenciu) autora alebo iného nositeľa práv alebo nám to povoľuje priamo niektorá zákonná licencia.

Druhá rovina je vytváranie počítačového programu v rámci školského vzťahu (vzťah študenta a školy) alebo pracovnoprávneho vzťahu (vzťah zamestnanca a školy). Zákon osobitne rieši školské a osobitne zamestnanecké dielo. Pre akademické prostredie je však typické, že počítačové programy ako výsledky tvorivej duševnej činnosti vznikajú ako kolektívne autorské diela (vytvárajú ich študenti a pedagógovia). V tejto súvislosti je dôležité vopred si stanoviť, kto bude s počítačovým programom v budúcnosti nakladať a udeľovať súhlas na jeho použitie. Čo napríklad študent, spoluautor diela, bude môcť urobiť s počítačovým programom po skončení školy, či autorské práva zostávajú škole a pod.

Pri databázach, napriek tomu, že ich právna ochrana je zakotvená v autorskom zákone, si treba uvedomiť, že ide o osobitné práva k databázam. Uvediem príklad. V rámci prípravy záverečnej práce vytvorí študent databázu informácií, údaje zatriedi, zosúlaď. Stáva sa tak nositeľom práva k databáze

s tým, že ak niekto bude chcieť s touto databázou nakladať, použiť jej podstatnú časť sám pre seba, prípadne si ju chce rozmnožiť alebo nejakým spôsobom šíriť ďalej, musí mať súhlas zhotoviteľa databázy, ak nejde o použitie databázy, na ktoré je používateľ oprávnený priamo zo zákona. Zhotoviteľ databázy sa môže do-

máhať svojich práv podľa osobitnej úpravy práv k databáze, nie podľa autorskoprávnej úpravy v rámci autorského zákona. Na druhej strane existujú i prípady, keď databáza môže byť i autorským dielom, keď bola výsledkom vlastnej tvorivej duševnej činnosti autora a v tomto prípade je chránená aj ako autorské dielo.

-o0o-

Svetovú organizáciu duševného vlastníctva zastupoval na konferencii **Ryszard Frelek** z Divízie pre určité krajiny Európy a Ázie. Okrem iného prezentoval aj vzorovú politiku WIPO v oblasti duševného vlastníctva na univerzitách a vo výskumných centrách. Ide o usmernenie, ako by univerzity a vysoké školy mali spravovať svoje duševné vlastníctvo a spolupracovať s priemyselnými podnikmi s cieľom komercializovať poznatky a technológie – www.wipo.int/export/sites/www/dcea/en/pdf/Tool_Cover_Model_Policy-Eng.pdf

– *Naše usmernenia v rámci vzorovej politiky možno využiť ako určitú šablónu či manuál, z ktorého sa dá vychádzať a rozvíjať ďalej, prispôbovať si ho na svoje podmienky. Z niektorých univerzít už máme i spätnú väzbu a veľmi oceňujú naše rady, pričom si už vytvorili aj vlastné metódy a postupy manažovania duševného vlastníctva. Ak univerzity budú aj v tomto smere kreatívne, získate pritiažhu i podnikateľov, čo sa potom prejaví v účinnejšom transfere poznatkov a technológií.*

Ako bol R. Frelek spokojný s organizáciou konferencie v Žiline?

– Úrad priemyselného vlastníctva SR už neraz potvrdil, že vie organizovať takéto a podobné podujatia. Tak to bolo aj v Žiline. Chválím ÚPV SR a teším sa na ďalšiu spoluprácu s ním.

-o0o-

Vytvoriť a implementovať systém národnej podpory transferu poznatkov nadobudnutých výskumno-vývojovou činnosťou do hospodárskej a spoločenskej praxe – je jedným z cieľov projektu **Národná**

infraštruktúra pre podporu transferu technológií – NITT SK, ktorý od júna 2010 s finančnou podporou Európskeho fondu regionálneho rozvoja prostredníctvom Operačného programu Výskum a vývoj realizuje Centrum vedecko-technických informácií SR (CVTI SR). Projekt na konferencii v Žiline predstavil projektový manažér NITT SK, vedúci odboru transferu technológií CVTI SR Mgr. Miroslav Kubiš.

Pri tejto príležitosti sme ho o **aktuálne informácie požiadali i v mene čitateľov časopisu Duševné vlastníctvo**.

Ciele projektu NITT SK sú realizované prostredníctvom troch častí projektu, aktivitami zameranými na rôzne oblasti podpory transferu technológií.

V rámci aktivity 1.1 je hlavným cieľom vybudovať Národný systém podpory transferu technológií (NSPTT). Ako jeho súčasť bude navrhnuté Národné centrum transferu technológií a ako ďalšia súčasť bol do prevádzky úspešne spustený Národný portál transferu technológií. Tieto tri ciele sú prepojené. Národné centrum TT bude v rámci NSPTT poskytovať jednotlivým akademickým inštitúciám expertné podporné služby s cieľom zabezpečiť ochranu duševného vlastníctva pochádzajúceho z verejných vedeckovýskumných inštitúcií a následne jeho komercializáciu. Požiadavky na poskytnutie podporných služieb budú môcť zástupcovia akademickej obce podávať prostredníctvom národného portálu.

V akom štádiu riešenia sú v súčasnosti spomínané ciele aktivity 1.1?

Je už navrhnutý systém poskytovania expertných podporných služieb (EPS). Tie zahŕňajú vysoko odborné a špecializované činnosti (tvorbu stratégií ochrany duševného vlastníctva, odhad jeho komerčného poten-

júcom bezpečnosť údajov a starostlivosť o ne. Chceme vytvoriť rozhranie, cez ktoré budú vedeckovýskumní pracovníci pristupovať k týmto aplikáciám prostredníctvom internetu, čiže plánujeme vytvoriť osobitný portál.

CVTI SR venuje nemálo úsilia i propagácii duševného vlastníctva a jeho ochrany.

Toto úsilie je zakotvené v aktivite 3.1 projektu NITT SK. Organizujeme alebo sa spolupodieľame na príprave rôznych odborných

seminárov a konferencií, v Rádiu VIVA sme rozbehli kampaň o význame duševného vlastníctva a TT, priestor sme získali i v tlačových médiách. Tieto činnosti sú viac na očiach širšej odbornej verejnosti, zatiaľ čo činnosti realizované v rámci aktivít 1.1 a 2.1 sú známe skôr užšiemu kruhu spolupracujúcich odborníkov. Postupne však budeme s výsledkami našich činností oboznamovať aj širšie auditórium.

Asi pred tromi týždňami ste boli na služobnej ceste vo Francúzsku. Súvisela vaša cesta s projektom NITT SK?

– Áno. Jedným z čiastkových cieľov projektu je, aby sa CVTI SR stalo členom niektorých medzinárodných organizácií pôsobiacich v oblasti TT. Od leta 2012 sme sa stali členmi dvoch organizácií – ProTon Europe, ktorej vznik iniciovala Európska komisia, a asociácie profesionálov pôsobiacich v oblasti TT (Association of European Science & Technology Transfer Professionals – ASTP). Táto asociácia, ktorá vznikla „zdola“ na základe potrieb profesionálov pracujúcich vo sfére TT, sídli v holandskom Leidene a jej členmi sú experti z celého sveta. No a v Lyone sa pred tromi týždňami konala jesenná konferencia tejto asociácie. Je pozitívom, že sa nám už podarilo nadviazať dobré kontakty s expertmi, ktorí majú rozsiahle skúsenosti v oblasti TT a sú ochotní sa o svoje skúsenosti podeliť. Viem si predstaviť, že v blízkej budúcnosti v rámci expertných podporných služieb budeme môcť získané kontakty využiť v prospech slovenských verejných vedeckovýskumných organizácií pri vyhľadávaní partnerov pre spoločný výskum, pri komercializácii slovenských vynálezov v zahraničí, napríklad poskytnutím licencie, odpredajom chránených technológií a podobne.

ciálu, tvorbu licenčných zmlúv atď.), ktoré žiadna štátna inštitúcia nie je schopná realizovať vlastnými silami. V rámci implementácie projektu NITT SK sme sa preto rozhodli zabezpečiť dodávateľa EPS. Ako štátna inštitúcia musí CVTI SR takéhoto dodávateľa vysúťažiť. Verejné obstarávanie elektronickou formou prebieha, sme za fázou predkladania ponúk, v ktorej sa prihlásilo jedno konzorcium so svojou ponukou na zabezpečenie poskytovania nami navrhnutých EPS. V súčasnosti sa pripravujeme na elektronickú aukciu a ak nenastanú nepredvídané prekážky, predpokladáme, že zmluva s dodávateľom by mohla byť podpísaná v januári alebo vo februári 2013.

Komplexný obraz o Národnom centre TT sa postupne vytvára, analyzujeme jeho možné právne formy a zároveň pripravujeme návrh stanov, pracovných pozícií a procesov, ktorými bude NCTT v spolupráci s vysúťaženým dodávateľom zabezpečovať poskytovanie EPS v procese TT akademickým pracovníkom. Návrhy po dopracovaní predložíme na diskusiu vybraným zástupcom akademickej obce. Našou ambíciou je, aby národné centrum bolo združením vedeckých inštitúcií, ktoré by prostredníctvom svojich zástupcov mohli ovplyvňovať realizáciu podpory inštitúcií pri ochrane duševného vlastníctva a v procese komercializácie.

Ak dovoľíte, venujme sa ďalším aktivitám v rámci projektu NITT SK.

Cieľom aktivity 2.1 je vytvoriť systém v prostredí informačných a komunikačných technológií (IKT), na základe ktorého zástupcovia akademickej obce získajú prístup k výpočtovým a úložným kapacitám dátového centra CVTI SR v Žiline. Bude tiež možné jednotlivé aplikácie, ktoré bežia na serveroch jednotlivých inštitúcií, inštalovať v dátovom centre, v profesionálnom prostredí zaruču-

V rámci budovania Národného systému podpory transferu technológií na Slovensku má vzniknúť aj patentový fond. Aké sú v tejto súvislosti predstavy?

Naše predstavy už aj realizujeme a ako príklad uvediem Technologický inštitút Slovenskej akadémie vied, ktorý patrí medzi najaktívnejšie centrá TT na Slovensku. Zo štátnych účelových prostriedkov, ktoré boli CVTI SR pridelené, sme spomínanému inštitútu poskytli prostriedky na zabezpečenie ochrany duševného vlastníctva ústavov SAV vo výške asi 20-tisíc eur. V hre je aj Technická univerzita v Košiciach, ktorá má rozbehnutú spoluprácu s Ohajskou štátnou univerzitou. Obe univerzity realizovali spoločný výskumný projekt, ktorého výsledkom je vynález a jeho priemyselnú ochranu v USA sa v spolupráci s Centrom TT Ohajskej univerzity snažíme zabezpečiť. Zároveň majú obe strany záujem aj o podanie medzinárodnej prihlášky podľa Zmluvy o patentovej spolupráci. Podmienkou úspešnej spolupráce i v tomto prípade je podpis zmluvy medzi zúčastnenými partnermi, v ktorej sa okrem iných náležitostí určí podiel na majetkových právach k patentu.

Asi pred dvoma mesiacmi sme prostredníctvom e-mailov oslovili zástupcov verejných vedeckovýskumných pracovísk, rektorov a prorektorov univerzít a vysokých škôl s tým, že majú možnosť požiadať o finančnú podporu na ochranu predmetov priemyselného vlastníctva, a to nielen vynálezov, ale i technických riešení či dizajnov vrátane udržiavacích poplatkov. Viac informácií na Národnom portáli TT – <http://nptt.cvtisr.sk> alebo na e-mailovej adrese nptt@cvtisr.sk.

Ale ešte nemôžeme hovoriť o patentovom fonde...

CVTI SR disponuje zatiaľ finančnou čiastkou, ktorá sa využíva podobne, ako sa budú využívať prostriedky v budúcom patentovom fonde. Z istého uhla pohľadu sa dá povedať, že prostriedky účelovo pridelené CVTI SR na podporu a ochranu duševného vlastníctva z prostredia akademickej sféry sú základom budúceho patentového fondu. V súčasnosti sú prostriedky poskytované všetkým zástupcom verejných vedeckovýskumných pracovísk SR. Pokiaľ ide o budúcnosť, je pravdepodobné, že podpora na zabezpečenie ochrany duševného vlastníctva nebude poskytovaná plošne, ale bude existovať určitý spôsob výberu vynálezov. V každom prípade podstatnou podmienkou poskytovania podporných prostriedkov je, že prihlasovateľom vynálezu na ochranu (resp. iného predmetu priemyselného vlastníctva) alebo majiteľom už udeleného patentu (úhrada udržiavacích poplatkov alebo poplatkov za rozšírenie účinkov patentu do ďalších krajín) je slovenská verejná vedeckovýskumná inštitúcia. Nie

fyzická osoba ani súkromná firma. V budúcnosti budeme tiež zvažovať istú mieru samofinancovania patentového fondu z finančí získaných úspešnou komercializáciou vynálezov, ktorých priemyselná ochrana bola zabezpečená s podporou z patentového fondu.

Treba ešte dodať, že implementácia projektu NITT SK (s rozpočtom 8 234 571,17 eur) potrvá do decembra 2014.

-o0o-

Po skončení medzinárodnej konferencie v Žiline sme sa pristavili pri niektorých účastníkoch v auditóriu s otázkou, ako boli spokojní s podujatím.

Doc. Ing. Martin Žarnay, PhD., vedúci oddelenia konštruovania, Katedra konštruovania a častí strojov Strojníckej fakulty Žilinskej univerzity. – Išlo o témy viac-menej právnické, no úzko súvisiace s technickou činnosťou. Je na škodu vecí, že technici a právnici v praxi až tak nespupracujú, inak by nielen na našich vysokých školách bolo asi viacej technických riešení aj priemyselne chránených... Konferencia bola rozhodne prínosom. Z našej katedry som prišiel s celou študijnou skupinou, piatakmi z odboru konštruovania strojov a zariadení, čiže budúci diplomantmi, ale bolo tu aj veľa doktorandov.

Ing. Júlia Bodnárová, asistentka manažéra transferu technológií v Technologickom inštitúte SAV. – Myslím si, že podujatie splnilo všetky požiadavky, čo sa týka autorských a priemyselných práv. Nadobudnuté vedomosti určite využijem vo svojej práci. Zaujali ma najmä témy o licenčných zmluvách.

Ing. Ján Bucala, interný doktorand na Strojníckej fakulte Žilinskej univerzity v Žiline, odbor časti a mechanizmy strojov. – Konferenciu hodnotím kladne, dozvedel som sa veľa nových vecí.

– Môžete sa pochváliť nejakým technickým riešením, ktorého ste pôvodcom? – pýtame sa J. Bucalu.

– Nevieť, či to môžem prezradiť..., aby nedošlo k predčasnemu publikovaniu riešenia, pretože potom by mohli nastať problémy s priemyselno-právnou ochranou... Ako tím pracujeme na niecom osožnom, na jednom probléme...

– Aj my pracovníci univerzity to máme z tohto pohľadu niekedy ťažké, – zapája

sa do rozhovoru M. Žarnay. – Ak chceme napríklad získať akademický titul, sme povinní publikovať svoje vedecké výstupy v odborných časopisoch. Tým vlastne zverejníme naše riešenie a potom už nie je možné prihlásiť ho na priemyselno-právnú ochranu. Nie je to kontraproduktívne? Zrejme aj v takomto prípade je dôležité zvoliť si správnu stratégiu. Konferencia nám otvorila oči a sme radi, že sme sa na nej zúčastnili.

PhDr. Július Šípóš
Foto: autor článku

INTELLECTUAL PROPERTY PROTECTION AT UNIVERSITIES
Current information, observations and interviews from the International Conference Intellectual Property Protection at Universities. The Industrial Property Office of the Slovak Republic organised the 4th year of this Conference in co-operation with the University of Žilina, the Slovak Centre of Scientific and Technical Information and with the support of the World Intellectual Property Office on November 13, 2012.

Otvorené zdroje vzdelávania a tvorba kultúry autorského práva na univerzitách

JUDr. Zuzana ADAMOVÁ, PhD.*

Tvorba autorských diel a iných predmetov ochrany je úzko spätá a podstatne ovplyvnená legislatívnou úpravou duševného vlastníctva v národnom i medzinárodnom kontexte. Sloboda tvorby je zakotvená priamo v Ústave Slovenskej republiky, ktorá v čl. 43 ods. 1 upravuje, že *sloboda vedeckého bádania a umenia sa zaručuje*.

Právna integrácia tvorivých vedeckých, technických a umeleckých výsledkov v súvislostiach ochrany duševného vlastníctva, otázky zabezpečenia ochrany jednotlivým výsledkom duševnej činnosti s dôrazom na praktické využitie autorských diel a iných predmetov ochrany sú nevyhnutné z hľadiska nárokov kladených v dnešnom, na vedomostiach založenom kultúrnom a ekonomickom prostredí. Konkrétne ide o postupy nakladania a ochrany práv duševného vlastníctva odborných a vedeckých pracovníkov, pedagógov, ako aj žiakov, študentov vrátane doktorandov, ktorých činnosť je primárne zameraná na tvorivú vedeckú a umeleckú činnosť.

Všeobecne platí, že efektívna vymožitelnosť autorských práv a práv súvisiacich s autorským právom je základom kvalitného prostredia podporujúceho ďalšiu tvorivú činnosť. Ochrany duševného vlastníctva je však potrebné permanentne zlepšovať a zintenzívňovať. Škola môže v tomto smere zohrávať významnú úlohu.

V tomto článku sa osobitne zameriame na jednu oblasť práva duševného vlastníctva, a to autorské právo,¹ najmä na problematiku významu otvorených zdrojov vzdelávania pre výskum a vzdelávanie. Pri tvorbe kultúry práv priemyselného vlastníctva na univerzitách ide o širokú problematiku súvisiacu s transferom technológií, niektoré ďalej opísané tézy a myšlienky sa však týkajú celej oblasti duševného vlastníctva.

Kultúra autorského práva na univerzitách

Kultúrou autorského práva na univerzitách rozumieme, že škola na jednej strane sama dbá na dôsledné dodržiavanie autorských práv, na druhej strane trvá na neporušovaní autorských práv tretími osobami, ktoré sú úzko späté so školou (najmä zamestnanci školy a študenti). Aj v takom prípade by totiž porušenie autorských práv mohlo mať negatívny vplyv na dobré meno univerzity (napr. keď by študenti na internáte nelegálne zdieľali chránený obsah alebo keď by pedagóg publikoval plagiát, a to aj keby nešlo o zamestnanecké dielo).

S tým súvisí aj **inštitucionálna tvorba kultúry**, keď sa škola posunie od toho, že o probléme „len“ nahlas hovorí (už to je v niektorých prípadoch zásadný krok dopredu), k tomu, že formálne deklaruje svoje požiadavky a očakávania. Najčastejšie sa to

deje formou vnútorného predpisu školy (internej smernice), pričom je nevyhnutné apelovať na dôsledné dodržiavanie vopred stanovených podmienok. Inými slovami, pravidlá musia byť jasné a vopred stanovené, v prípade porušenia musí vždy nasledovať sankčný postup, ktorý vnútorný predpis predpokladá. V opačnom prípade by škola vyslala signál, že takéto prípady toleruje, resp. že neuplatňuje sankčné pravidlá na každého rovnako.

Kultúrou autorského práva na univerzite treba rozumieť aj to, že škola si musí **vedieť ochrániť výsledky tvorivej duševnej práce**, ku ktorej vykonáva práva. Navyše by škola mala byť schopná poskytnúť poradenstvo a pomoc študentom, pedagógom a vedeckovýskumným pracovníkom v súvislosti s ochranou ich práv, aj keď si vykonávajú tieto práva sami. Oproti priemyselným právam, kde vzniku ochrany predchádza pomerne náročný registračný proces, autorské práva vznikajú neformálne – splnením zákonných predpokladov (§ 6 a § 7 AZ). To znamená, že už momentom vytvorenia výsledku tvorivej duševnej činnosti fyzickej osoby z oblasti umenia alebo vedy, ktorý je vnímateľný zmyslami, vznikne autorské právo. Na druhej strane, keďže toto právo sa nikde neregistruje ani neevduje a autorské diela sa v dnešnej dobe najviac využívajú na internete bez akýchkoľvek územných obmedzení, porušovanie autorského práva

* JUDr. Zuzana Adamová, PhD., riaditeľka Ústavu práva duševného vlastníctva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave a obchodnej spoločnosti INGENIUM Slovakia. Kontakt: zuzana.adamova@gmail.com.

1 Východiskom bude slovenská právna úprava v zmysle zákona č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej AZ alebo **autorský zákon**).

je častejším (spoločenským aj právnym) problémom ako porušovanie práv priemyselného vlastníctva.

Univerzita by mala okrem iného vždy zvažovať, či a do akej miery chce vykonávať autorské práva k dielam vytvoreným zamestnancami a študentmi. Zákon poskytuje školám pomerne široký priestor na používanie zamestnaneckých diel (§ 50 AZ) a určité možnosti aj na používanie školských diel (§ 51 AZ), no je na rozhodnutí školy, či tieto zákonné možnosti aj využije. Zrejme nebude prijímané s pochopením, keď sa škola bude snažiť získať všetky práva ku všetkým dielam bez ich následného využitia. Ak však zabezpečí náležitú exploatáciu a komercializáciu diela s prípadnou propagáciou autora a dodatočnou odmenou, podporí tým medzi zamestnancami a študentmi rozvoj vedy a výskumu a motivuje ich k ďalším výkonom. V dnešnej dobe sa totiž popri transfere technológií čoraz častejšie hovorí aj o **transfere** poznatkov, keď sa do praxe uvádzajú predmety chránené autorským zákonom, najmä počítačové programy, databázy a vedecké diela.

Plagiátorstvo verzuš porušovanie autorských práv

Plagiátorstvo je negatívny fenomén, ktorý sa vyskytuje už od antických čias. S rozvojom digitálnych informačných technológií sa však tento problém stal globálnym, s výrazným sociálnym, kultúrnym i ekonomickým dosahom. Úlohou každej školy je intenzívne sa zaoberať týmto problémom, bojovať proti plagiátorstvu a v prípade jeho odhalenia aplikovať v rámci samoregulácie primerané druhy sankcií. Vhodnou prevenciou je výučba tejto problematiky v rámci predmetu metodológia vedeckej práce (na strednej škole napr. predmetu mediálna výchova). Vhodné je tiež poskytnutie informatívnych a kvalifikovaných prednášok či školení zameraných na tvorbu autorských diel (seminárne, bakalárske, diplomové a dizertačné práce, ale aj diela umelecké) a o možnostiach postihu v prípade odhalenia plagiátorstva (napr. odňatie hodnotenia úlohy, pri realizácii ktorej študent plagioval, zníženie známky zo správania na strednej škole, vylúčenie zo štúdia, opakovanie ročníka, neuznanie predmetov a pod.). Študenti by mali byť zreteľne informovaní o následkoch ich nelegálneho či neetického postupu a sankcie by mali byť ukladané za každé

preukázané plagiátorstvo. V súvislosti s fenoménom plagiátorstva a na účely jeho odhalovania je vhodné využívať aj najnovšie elektronické systémy vyvinuté na tento účel.

Osobitne je potrebné apelovať aj na zamestnancov školy, ktorých nezodpovedné konanie môže predstavovať pre školu zásadný negatívny vplyv, keďže činnosť pedagógov, vedeckých a umeleckých zamestnancov je spájaná s menom školy, na ktorej pôsobia, a to aj v prípade, ak sa na ich diela nevzťahuje režim zamestnaneckého diela. Takéto konanie môže byť považované i za porušenie pracovnej disciplíny s následkom výpovede či dokonca okamžitého skončenia pracovného pomeru.

Treba však zdôrazniť, že **plagiátorstvo nemusí nevyhnutne znamenať len porušovanie autorského práva**. Plagiátorstvo je totiž širším pojmom a k takémuto konaniu môže dochádzať aj vtedy, keď autorské práva nie sú porušované. Podstatou plagiátorstva totiž je, keď sú cudzie diela alebo myšlienky prezentované inou osobou ako jej vlastné. Preto je v tejto súvislosti potrebné hovoriť nielen o právnych, ale aj morálnych (etických) aspektoch plagiátorstva.

Klasickým príkladom plagiátorstva na univerzite je, keď osoba (plagiátor) publikuje dielo, v ktorom nekorektné cituje, či dokonca prevezme časti či celé dielo iného autora a uvádza ho na verejnosti pod svojím menom. V prípade, ak ide o dielo žijúceho autora alebo autora, ktorý je menej ako 70 rokov po smrti, sú v dôsledku takéhoto konania porušené aj autorské práva. V nasledujúcich prípadoch však tiež môže dochádzať k plagiátorstvu, ak nebude riadne uvedený zdroj, pritom však nepôjde o porušovanie majetkových autorských práv:

1. použitie predmetov, ktoré sú vylúčené z autorskoprávnej ochrany (§ 7 ods. 3 AZ), konkrétne ide o myšlienku, spôsob, systém, metódu, koncept, princíp, objav alebo informáciu, ktorá bola vyjadrená, opísaná, vysvetlená, znázornená alebo zahrnutá do diela, text právneho predpisu, úradné rozhodnutie, verejnú listinu, verejne prístupný register, úradný spis, slovenskú technickú normu vrátane ich právnej dokumentácie a vrátane ich správnej dokumentácie a prekladu, denné správy a prejavy prednesené pri prekurujúvaní verejných vecí.
2. použitie diel, ktoré sú autorskoprávne voľné z dôvodu, že
 - doba ochrany už uplynula,
 - autor nemá dedičov,

- dedičia odmietli dedičstvo prijať.

V týchto prípadoch síce nie je potrebné získavať súhlas autora na použitie, no pokiaľ by autor prezentoval dielo ako svoje vlastné, mohol by tým zasahovať do post-mortálnej ochrany autorských práv, ale najmä by sa mohol dopúšťať plagiátorstva.

Autorské právo a otvorený prístup

Jednou z možností, ako môže univerzita skvalitniť úroveň dodržiavania autorských práv v jej prostredí, je **využitie otvoreného prístupu k cudzím autorským dielam a aplikácia otvoreného prístupu k vlastným dielam**.

V tejto súvislosti sa osobitne zameriame na zdroje, ktoré môžu byť chránené autorským právom, ale ktoré je možné použiť na vyučovacie a vzdelávacie účely bez uzavretia štandardnej licenčnej zmluvy. Ide o otvorené zdroje vzdelávania.

I keď autorské právo poskytuje určité zákonné možnosti, keď je možné používať dielo bez súhlasu autora alebo iného nositeľa práv, ide vždy len o presne vymedzené prípady (§ 24 – § 37 AZ). V zmysle slovenského právneho poriadku je nevyhnutné na akékoľvek iné použitie získať súhlas nositeľa práv formou licenčnej zmluvy.

Slovenský právny poriadok je pomerne reštriktívny, pokiaľ ide o rozhodovanie autora, ako (v akej forme) udelí súhlas na použitie diela. V prípade, ak autor chce, aby sa jeho dielo používalo, jeho jedinou možnosťou je uzavrieť licenčnú zmluvu. Autor sa nemôže svojich práv vzdať, ani ich nemôže previesť na inú osobu. Je však zrejme, že štandardné uzatváranie licenčných zmlúv, navyše v písomnej forme, už nemá svoje miesto v digitálnom veku a v prostredí internetu.

Záujmy autora nemusia byť vždy nevyhnutne ekonomického charakteru a jeho cieľom môže byť napríklad i voľné a masové šírenie jeho diel. Navyše sú aj iné subjekty, ktoré vykonávajú autorské práva, majúce záujem na legitímnom šírení predmetov ochrany. V tejto súvislosti je preto potrebné poukázať na problematiku **otvoreného prístupu k predmetom ochrany (open access)**. Otvorený prístup je však pomerne široký pojem, ktorý zahŕňa aj problematiku otvorených časopisov² či otvorených úložísk (digitálnych archívov, tzv. repozitárov).³

2 Pozri bližšie Directory of Open Access journals (DOAJ), www.doaj.org.

3 Pozri bližšie Directory of Open Access Repositories (OpenDOAR), www.opendoar.org a Registry of Open Access Repositories (ROAR), roar.eprints.org.

Osobitnou témou na národnej i medzinárodnej úrovni je tiež politika otvoreného prístupu (napríklad v súvislosti s opakovaným používaním informácií verejného sektora, „PSI re-use“).

Predmetom nášho záujmu je **problematika otvoreného prístupu v kontexte autorského práva**, teda najmä to, ako sa môže rozvíjať otvorený prístup a ako z neho možno profitovať bez toho, aby došlo k zásahu do autorských práv. Uvedme teda riziká

a výzvy otvoreného prístupu z hľadiska autorského práva.

Vopred treba spomenúť, že otvorený prístup nie je žiadnym vyčerpaním práv, núteným obmedzením či „vlastnením“ práv duševného vlastníctva. Aj koncept otvoreného prístupu je založený na ochrane autorských práv. Na prvom mieste je vždy autor alebo iný subjekt, ktorý vykonáva výlučné práva a ktorý sa rozhoduje, či a v akom rozsahu bude k dielu poskytovať otvorený prístup. Najčastejšie k tomu dochádza v dvoch prípadoch, a to keď

- autor nesleduje primárne svoje ekonomické ciele (získať odmenu za použitie diela), ale preferuje iný výsledok (napríklad snaha, aby sa stal známy, aby sa jeho diela používali čo najširším počtom ľudí, snaha o čo najvyšší počet citácií a pod.); tým sa však nevyklučuje to, že autor môže dostať odmenu za použitie diela a často môže byť odmena ešte vyššia, ako keď by otvorený prístup nevyužil;
- subjektom je štátny orgán alebo inštitúcia, ktorá sleduje verejný záujem; ten môže spočívať v šírení vedomostí, umenia, podpory vedy a techniky a pod.

V uvedených prípadoch je možné zabezpečiť otvorený prístup k chráneným predmetom formou vhodne zvolenej licencie. Otvorený prístup však samozrejme existuje aj ku všetkým tým dielam, ktoré sú súčasťou *public domain*, teda (už) nie sú autorsko-

právne chránené. Otvorený obsah sa zvykne charakterizovať skratkou **4R – reuse** (právo opakovane používať obsah v jeho nezmenej podobe) – **revise** (právo adaptovať, modifikovať, spracovať a meniť obsah) – **remix** (právo kombinovať originálny a revidovaný obsah s iným obsahom, aby sa vytvorilo niečo nové) – **redistribute** (právo zdieľať rozmnoženiny originálneho obsahu, ako aj zmenený obsah s inými ľuďmi).

Otvorený prístup k predmetom ochrany je osobitne významný v súvislosti s vedou, výskumom a vzdelávaním. V digitálnom prostredí v tomto smere najvýznamnejšiu úlohu zohrávajú **otvorené zdroje vzdelávania (Open Educational Resources / OER)**.⁴ Vďaka otvorenému prístupu je možné lepšie zviditeľniť výsledky práce, podporiť citovanie a nadväzujúcu tvorbu. Pomocou otvorených zdrojov vzdelávania sa tak dá napríklad aj zvýšiť vplyv výskumu inštitúcie alebo zvýšiť počet čitateľov. V rámci otvoreného prístupu by nemali existovať prekážky spochybujúce v podmienenom prístupe ku chránenému obsahu či platbám za používanie. Z toho vyplýva, že podmieňovanie prístupu uzatvorením licenčnej zmluvy alebo zaplatením autorskej odmeny je v priamom rozpore s politikou otvoreného prístupu.

Otvorené zdroje vzdelávania

Otvorené zdroje vzdelávania⁵ sú materiály, ktoré môžu byť trvalo a opakovane používané najmä na vyučovanie, štúdium a výskum. Takéto materiály buď spadajú do sféry *public domain*, alebo sú zverejnené prostredníctvom otvorených licencií umožňujúcich voľne (alebo čiastočne voľne) a opakované použitie materiálov, ktoré by inak neboli voľne dostupné na základe samotného autorského práva.

Otvorené zdroje vzdelávania zahŕňajú najrozličnejšie druhy digitálneho obsahu. Študijné materiály môžu zahŕňať celé kurzy, materiály na kurzy, obsahové moduly, učeb-

nice a výučbové materiály, zbierky, časopisy, prípady o najlepšej praxi, videá atď. Otvorený prístup môže existovať i vo vzťahu k nástrojom, ako je napríklad softvér, ktorý podporuje tvorbu, použitie alebo prístup k otvorenému vzdelávaciemu obsahu, vyhľadávanie a organizáciu obsahu, systémy manažovania obsahu a výučby. Výpočet je fakticky neobmedzený. Podľa N. Butchera je vlastne len jeden rozlišovacie znak medzi otvorenými a akýmkoľvek inými vzdelávacími zdrojmi, a tým je licencia. Otvorené zdroje vzdelávania sú jednoducho zdrojom vzdelávania, ktorý inkorporuje licenciu umožňujúcu opakované používanie a prípadne aj zmenu bez toho, aby bolo potrebné najprv žiadať o súhlas nositeľa autorských práv.⁶

Jonathas Mello / CC BY

Podstatou otvorených zdrojov vzdelávania je, že prístup k otvorenému obsahu (vrátane metadát) je poskytovaný zdarma pre vzdelávacie inštitúcie aj konečných používateľov ako vyučujúcich, študentov a osoby venujúce sa celoživotnému vzdelávaniu. Obsah je voľne licencovaný na opakované použitie na účely vzdelávania, najmä na vyhotovenie rozmnoženín, spracovanie diela (napríklad spájanie s iným obsahom) a opakované nakladanie s obsahom. V prípade počítačových programov je zase predpokladom jeho otvorený zdrojový kód. Konkrétne možnosti a spôsoby používania autorských diel a iných predmetov ochrany však vždy závisia od konkrétnej otvorenej licencie. Najčastejšími otvorenými licenciami, pod kto-

4 Hlavnú úlohu v oblasti zvyšovania povedomia o potenciáli otvorených zdrojov vzdelávania vykonáva UNESCO. Táto organizácia vedie diskusiu o tom, ako aplikovať otvorené zdroje vzdelávania v praxi a tiež diskusiu prostredníctvom Medzinárodného inštitútu vzdelávacieho plánovania (IIEP). UNESCO zastáva názor, že otvorené zdroje vzdelávania môžu rozšíriť prístup ku kvalitnému vzdelávaniu, najmä pokiaľ ide o zdieľanie obsahu vo viacerých štátoch a viacerými vzdelávacími inštitúciami. Touto problematikou sa zaoberajú i mnohé ďalšie organizácie a inštitúcie, napríklad OECD, konkrétne Centrum pre vzdelávacie výskum a inovácie (CERI /Centre for Educational Research and Innovation). *Bližšie* OECD: Giving Knowledge for Free. 2007, www.oecd.org/dataoecd/35/7/38654317.pdf (stav k 11. 11. 2012).

5 *Bližšie* BUTCHER, N.: A Basic Guide to Open Educational Resources (OER). UNESCO a Commonwealth of Learning, 2011. Guidelines for Open Educational Resources (OER) in Higher Education. UNESCO a Commonwealth of Learning, 2011, www.col.org/PublicationDocuments/Guidelines_OER_HE.pdf (11. 11. 2012).

6 BUTCHER, N.: A Basic Guide to Open Educational Resources (OER). UNESCO a Commonwealth of Learning, 2011, s. 5, http://oer.unescochair-ou.nl/?wpfb_dl=29 (11. 11. 2012).

Vybrané projekty otvorených zdrojov vzdelávania licencovaných pod Creative Commons

Názov otvoreného zdroja vzdelávania	Licencia Creative Commons	Opis
MIT OpenCourseWare	CC BY-NC-SA	cca 2000 kurzov voľne dostupných na opakované používanie a preložených do minimálne desiatich jazykov
Connexions	CC BY	úložisko vzdelávacích materiálov a platforma na spoluprácu
CK-12 Foundation	CC BY-NC-SA	združenie zamerané na znižovanie nákladov za učebnice – ich model s otvoreným prístupom je označovaný ako „FlexBook“
Bloomsbury Academic	CC BY-NC	zameranie na vedu v oblasti humanitných a spoločenských vied
Flat World Knowledge	CC BY-NC-SA	vydavateľstvo komerčných kníh, ktoré inkorporuje licencie Creative Commons do svojich obchodných modelov
Peer 2 Peer University (P2PU)	CC BY-SA	vzdelávací portál
Curriki	CC BY	online komunita a wiki platforma pre učiteľov, pedagógov a expertov na výučbu; označovaný ako „ďalšia wiki generácia“ pre vzdelávanie K-12
Khan Academy	CC BY-NC-SA	cca 1800 inštruktážnych videí pokrývajúcich všetko od základnej algebry cez pokročilú chémiu, biológiu až po súčasné spoločenské dianie

Otvorené zdroje vzdelávania samozrejme nie sú zadarmo automaticky. Vychádzajú najmä z predpokladu, že inštitúcie, ktoré zastrešujú výskum a vzdelávanie, systematicky financujú a podporujú takéto zdroje vzdelávania. Robia to napríklad tým, že financujú vydanie novej učebnice, pričom v licenčnej zmluve si zabezpečia všetky práva vrátane sprístupnenia verejnosti. Následne zverejnia knihu, napríklad na svojom portáli, kde sa poskytne voľný prístup. Iná možnosť je, že takáto inštitúcia nefinancuje vytvorenie novej knihy, ale len preklad zahraničnej knihy, prípadne preklad a spracovanie takejto knihy. Opäť nasleduje postup, keď sa zabezpečí výkon práv s cieľom umožniť otvorený prístup širokej verejnosti.

Práve otvorené zdroje vzdelávania predstavujú významný nástroj na skvalitnenie vyučovania, výučby a vzdelávania v danom štáte. Zároveň je to spôsob, ktorý by rozhodne našiel uplatnenie i na Slovensku, a to najmä s pretrvávajúcim nedostatkom učebných materiálov pre stredné a základné školy. Na univerzitách zase predstavujú unikátnu možnosť prístupu k chráneným materiálom, ktoré sa môžu využívať vo vede a výskume, a otvárajú tak cestu k skutočne znalostnej ekonomike.

OPEN EDUCATIONAL RESOURCES AND CREATION OF COPYRIGHT CULTURE AT UNIVERSITIES
ADAMOVIČ, Z.:

Strict observance of the copyright by schools, particularly by their employees and students, is being understood as a copyright culture at universities. Self-regulation including clear rules and their observance play the essential role. Plagiarism is a typical example of the lack of culture at universities. Plagiarism is wider concept than copyright infringement but these areas usually overlap. Universities in Slovakia are supposed to look for new possibilities of low-cost teaching and education not infringing copyright. Open educational resources – study, educating and other disciplines with open access – are one of such tools.

rými sa šíria otvorené zdroje vzdelávania, sú licencie Creative Commons, preto uvádzame niektoré otvorené zdroje vzdelávania, ktoré sú vo svete úspešne využívané práve pod touto licenciou.⁷

Do pozornosti je potrebné dať aj ďalšie otvorené zdroje vzdelávania, napríklad v Českej republike **Metodický manuál RVP** – vzdelávací portál poskytujúci české otvorené zdroje vzdelávania pod licenciou *CC Attribution-Noncommercial-ShareAlike* a *CC Attribution-Noncommercial-NoDerivatives*. Projekt je podporovaný českou vládou a Európskym sociálnym fondom a zameriava sa na poskytnutie systematickej podpory pre učiteľov pri metodológii a didaktike výučby, rozvoji výučbových komunit a efektívnejšie spôsoby výučby.

Na Slovensku sa ako projekt otvoreného zdroja vzdelávania rozbieha portál eAktovka (www.eaktovka.sk), ktorý sprístupňuje učebnice v digitálnej forme žiakom a učiteľom základných a stredných škôl. Okrem toho sú na portáli aj ďalšie voľne dostupné učebné materiály a odporúčaná literatúra.

Keďže je obsah otvorených zdrojov vzdelávania zvyčajne chránený právom duševného vlastníctva, je potrebné zabezpečiť ich legálne použitie. V prípade autorského práva máme na zreteli **otvorenú licenciu** ako štandardizovaný spôsob poskytnutia súhlasu na používanie a stanovenie obmedzení pokiaľ ide o prístup, používanie, opakované používanie a pod. To obdobne platí aj na predmety, na ktoré sa viažu práva súvisiace s autorským právom.

7 <http://creativecommons.org/education> (11. 11. 2012). Vyhľadávanie otvorených zdrojov vzdelávania pod licenciou Creative Commons možno nájsť na <http://search.creativecommons.org/> (11. 11. 2012).

Zmeny v zabehnutých stereotypoch

50. zasadanie Valného zhromaždenia WIPO

1. – 9. 10. 2012 Ženeva

V prvých októbrových dňoch sa opäť po roku zišli v Ženeve zástupcovia 185 krajín, aby počas **50. zasadania Valného zhromaždenia členských štátov Svetovej organizácie duševného vlastníctva (VZ WIPO)** zhodnotili činnosť organizácie a rozhodli o návrhoch jej ďalšieho smerovania.

Generálny riaditeľ WIPO **Francis Gurry** v úvodnej komplexnej správe prezentoval a hodnotil dosiahnuté pracovné výsledky organizácie za predošlý rok (od ostatného zasadania Valného zhromaždenia WIPO).

– *Uplynulých 12 mesiacov bolo pre WIPO dobrým obdobím. Organizácia si udržala výbornú finančnú kondíciu napriek turbulentnej ekonomickej situácii vo svete. Využitie medzinárodných systémov ochrany priemyselného vlastníctva dosiahlo v sledovanom období rekordy. Hoci v prvom polroku 2012 bolo tempo nárastu slabšie (5,6 %), záujem o služby organizácie je dostatočný na to, aby boli naplnené odhady príjmov rozpočtu. Zisky za rovnaké obdobie vzrástli o 24,7 %.*

Dá sa povedať, že vzhľadom na súčasnú ekonomickú situáciu sú uvedené výsledky prekvapujúce. V čom spočívajú? Svoj podiel má na tom **niekoľko faktorov**. Prvým z nich je **geografický posun** hospodárskej a technologickej produkcie, ktorá je zdrojom rastu. Čína, Kórea a v menšej miere aj rozvíjajúce sa ekonomiky výrazne zvýšili mieru využívania medzinárodného systému ochrany priemyselného vlastníctva. Počet medzinárodných prihlášok podaných podľa Zmluvy o patentovej spolupráci (PCT) z Číny vzrástol v roku 2011 o 33,4 %, v prípade Kórey o 8 %, Brazílie o 17,2 %, Indie o 11,2 %, Ruska o 20,8 % a Turecka o 12,7 %.

– *Počet medzinárodných prihlášok podaných podľa PCT v roku 2011 sa celkovo zvýšil o 10,7 %, počet prihlášok medzinárodných ochranných známok o 6,5 % a počet medzinárodných prihlášok dizajnov o 6,6 %. Tento trend je dôležitý, keďže príjmy organi-*

zácie plynú z poskytovaných služieb, – uviedol F. Gurry.

Z hľadiska geografie dosiahla Ázia 38,8 %-ný podiel na celkovom počte medzinárodných prihlášok podaných podľa PCT, Európa 30,9 %-ný a Severná Amerika 28,3 %-ný.

Ďalším faktorom dobrých výsledkov WIPO v minulom roku je **zmena v prístupe prihlasovateľov**. Výrazne vzrástla preferencia medzinárodnej ochrany pred národnou. Jasne to vidieť na príklade Japonska, kde po-

čet národných patentových prihlášok ostal takmer bez zmeny (-0,5 %), no podstatne narástol počet medzinárodných prihlášok podaných podľa PCT (20,5 %).

Azda najdôležitejším faktorom je tzv. **inovačný konsenzus**. Ide o globálnu zhodu v tom, že v súčasnosti sú vo svete inovácie základom hospodárskeho úspechu. Tento fakt je dôvodom rapidného nárastu investícií do výskumu a vývoja (R&D). Podľa odhadov dosiahli celosvetové výdavky na R&D v roku 2009 výšku 1 276 mld. \$, v roku 2004 to

bolo 873 mld. \$ a v roku 1999 641 mld. \$. Stimuluje to aj prijímanie stratégií na zlepšenie inovačného prostredia vo všetkých ekonomicky vyspelých krajinách.

Hoci hlavné faktory úspešného inovačného prostredia (vzdelávacie systémy v jednotlivých krajinách) sú mimo kompetencie WIPO, **duševné vlastníctvo je významným prvkom** inovácií a stelesňuje ich ekonomickú hodnotu, poskytuje bezpečné prostredie novým nápadom na ich ceste ku komercializácii.

Súčasnú „patentovú vojnu“ však svedčia o skutočnosti, že duševné vlastníctvo sa stáva konkurenčným bojiskom. Príkladom je sektor informačno-komunikačných technológií (spory Apple vs. všetci ostatní).

– Uvedený vývoj výrazne mení aj zabehnuté pravidlá hry, – konštatoval F. Gurry.

– Z hľadiska geografického, ekonomického a strategického sa za ostatných 20 rokov výrazne zmenila pozícia a vnímanie duševného vlastníctva. Je preto na nás, aby sme adekvátne reagovali na tento vývoj. Ak budeme uplatňovať staré pravidlá, čoskoro sa naša organizácia môže dostať mimo hry. Pre WIPO to znamená nemalú výzvu do nasledujúcich mesiacov.

Ako ďalej uviedol F. Gurry, v prvom rade je potrebné **jasne definovať pravidlá** medzinárodného systému vzhľadom na rastúci význam duševného vlastníctva ako nástroja konkurencieschopnosti. Pozícia a tradícia WIPO je v tomto smere zrejma. Potvrďuje to tiež úspešný priebeh nedávnej diplomatickej konferencie v Pekingu a prijatie Pekingskej zmluvy o ochrane umeleckých výkonov v audiovizii. Táto zmluva je prvým právnym nástrojom zaoberajúcim sa hmotným právom prijatým vo WIPO od roku 1996.

Členské štáty boli vyzvané zotrvať v konštruktívnom duchu z Pekingu aj vo vzťahu k ďalším otvoreným témam. Momentálne **najdôležitejšími úlohami WIPO** sú:

- Dosiahnuť konsenzus ohľadne návrhu medzinárodného právneho nástroja na zlepšenie prístupu k tvorivému obsahu pre osoby so zrakovým postihnutím/poruchami čítania (Visually Impaired Persons).
- Dosiahnuť pokrok v diskusii o uskutočnení diplomatickej konferencie na prijatie dohovoru o práve dizajnu, čo značne prispieje k harmonizácii konania a súvisiacich formalít.
- Úspešne ukončiť diskusiu a prijať medzinárodný právny nástroj na ochranu genetických zdrojov, tradičných vedomostí a kultúrnych vyjadrení.

Ďalšou výzvou pre WIPO je **stanovenie priorit**. Množstvo požiadaviek na rôzne služby neustále rastie. Vzhľadom na obme-

dzené ľudské, ale aj finančné zdroje je potrebné definovať priority a uplatňovať efektívne postupy riešenia.

Jednou z nových priorit je zriadenie ďalšieho **externého úradu** (pobočky) WIPO. Cieľom tohto kroku je podchytiť potenciál v regióne a efektívnejšie využiť služby organizácie. Mnohé krajiny prejavili záujem o takýto externý úrad a poskytli by aj kapacity, no nie je to jednoduché rozhodnutie a bude potrebná ďalšia diskusia.

Ďalšou prioritou je nájdenie spôsobu **primeraného začlenenia súkromného sektora** (podnikov) do aktivít organizácie. Je snaha získavať od nich aktuálne informácie o smerovaní vývoja v oblasti technológií a obchodu.

Zmeny v prístupe k duševnému vlastníctvu vytvorili nové možnosti pre krajiny, ktoré boli a sú schopné si obhájiť či nájsť svoje pevné miesto v globálnom inovačnom prostredí. Rozvojové a najmenej rozvinuté krajiny stavia toto smerovanie vývoja a najmä jeho rýchlosť do veľmi ťažkej situácie. WIPO musí v tejto súvislosti reagovať efektívnejšou pomocou zameranou na budovanie kapacít.

V súčasnosti boli spustené nasledujúce **projekty**:

- Projekt modernizácie národných úradov priemyselného vlastníctva – zvýšenie kapacít na využívanie informačno-komunikačných technológií v konaní o prihláškach predmetov priemyselného vlastníctva.
- Projekt zriaďovania technologických a inovačných podporných centier – zlepšenie prístupu a využívania vedeckých a technických databáz.
- Partnerstvo s vydavateľmi a komerčnými databázami, cieľom ktorého je sprístupnenie odborných vedeckých a technických publikácií zadarmo pre najmenej rozvinuté krajiny a za výhodných podmienok rozvojom krajínám.
- Projekt WIPO Re:Search – budovanie inovačných kapacít na výskum v oblasti tropických chorôb.

K ďalším bodom agendy

Valné zhromaždenie vzalo na vedomie **správu o činnosti organizácie v uplynulom roku** vrátane vyhodnotenia plánovanej a dosiahnutej účinnosti v zmysle stanovených ukazovateľov.

Na dištančné kurzy WIPO bolo registrovaných 83 800 záujemcov zo 190 krajín.

Bol úplne prepracovaný portál PATENTSCOPE umožňujúci efektívnejšie vyhľadávanie v databázach. Sprístupnené boli ďal-

šie dve globálne databázy Global Brand Db a UPOV Plant Variety Db (PLUTO). V roku 2011 nadobudla platnosť zjednodušená štruktúra Medzinárodného patentového triedenia (MPT). Od roku 2013 sa budú v ročnom cykle zverejňovať verzie Niceskeho triedenia.

Počnúc rokom 2011 začalo WIPO pripravovať a zverejňovať ekonomicko-analytickú správu World IP Report. Bolo schválené rozšírenie služby WIPO Priority Document Access Service z patentov aj pre známky, úžitkové vzory a dizajny. V 20-ich krajinách zriadilo WIPO centrá na podporu technológií a inovácií. Online databáza IP právnych predpisov WIPO Lex zahŕňa 200 krajín a poskytuje informácie v 70-tich jazykoch. Je súčasťou širšej platformy WIPO GOLD. WIPO sa zviditeľnilo aj v mediálnom priestore (kampane na Facebooku, YouTube, živé prenosy zo zasadania výborov).

Z hľadiska prevádzkových nákladov WIPO ukončilo toto biénium v zisku 3,9 mil. CHF oproti schválenému rozpočtu.

Na rokovaní **Madridskej únie** schválilo VZ WIPO predložený návrh zmien Vykonávacieho predpisu k Madridskej dohode a Protokolu k tejto dohode. V dôsledku zrušenia pravidiel **7(1)** bolo schválené zrušenie odvolávky na uvedené pravidlo v ostatných ustanoveniach vykonávacieho predpisu a aplikácia s tým súvisiacich zmien s účinnosťou **od 1. januára 2013**. Zmeny sa týkajú pravidiel 7(3)(b), 24(2)(i) a 40(5).

Na zasadaní **Haagskej únie** bola vzatá na vedomie správa o činnosti *ad hoc* pracovnej skupiny pre Haagsky systém (systém na medzinárodnú ochranu priemyselných vzorov/dizajnov/). V roku 2011 došlo k výraznému nárastu počtu podaných prihlášok oproti predošlému roku o 6,6 %. Členská základňa ostala bez výraznej zmeny, ale v nasledujúcich troch rokoch plánujú pristúpiť k Haagskemu systému Čína, Japonsko, Kórea, USA a spoločenstvo štátov ASEAN.

Od januára 2012 sa cyklus zverejňovania zapísaných dizajnov zmenil z mesačného na týždenný. Koncom roka 2012 bude na webovom sídle WIPO sprístupnená e-filing platforma vrátane ďalších praktických funkcionalít.

VZ WIPO zobralo na vedomie aj ďalšie správy o činnosti jednotlivých výborov, pracovných skupín či únií.

Stály výbor pre patentové právo

Členské štáty vyjadrili sklamanie z neschopnosti dosiahnuť dohodu o pláne práce výboru. V nasledujúcom období sa preto budú viesť neformálne konzultácie.

Výbor pre rozvoj a duševné vlastníctvo

Bolo konštatované, že aspekt rozvoja sa úspešne včleňuje do všetkých programových aktivít organizácie. V súčasnosti je rozpracovaných 26 projektov z rôznych oblastí (transfer technológií, sociálno-ekonomický rozvoj, hospodárska súťaž) s rozpočtom 24 mil. CHF, ktorými sa implementujú prijaté odporúčania.

V tejto agende má významné postavenie Akadémia WIPO najmä z hľadiska budovania kapacít. V roku 2011 bolo do aktivít akadémie zapojených 33 732 osôb z 192 krajín (33 019 cez Distance Learning). Svoje služby poskytlo 8 letných škôl v rôznych častiach sveta pre 338 účastníkov. Koncom roka 2011 akadémia zaviedla novú e-learningovú platformu v šiestich úradných jazykoch a v portugálčine. Momentálne je v ponuke pre verejnosť 13 tematických online kurzov.

Stály výbor pre práva ochranných známok, priemyselných vzorov a zemepisných označení

Výbor odsúhlasil rozhodnutie ohľadne zvolania diplomatickej konferencie, na ktorej by bol prijatý právny nástroj harmonizujúci konanie o medzinárodných prihláškach dizajnov (Dohovor o práve dizajnu (priemyselného vzoru)).

Pracovná skupina **Lisabonskej únie** zasadala v decembri 2011 a júni 2012. VZ WIPO potvrdilo mandát na rokovanie o revízii existujúceho systému ochrany označení pôvodu a zriadení medzinárodného registračného systému zemepisných označení. Na účely komunikácie bolo zriadené elektronické fórum. Nasledujúce zasadanie sa uskutoční začiatkom decembra 2012.

Poradný výbor pre vymožitelnosť zasadal v decembri 2011. V rámci nasledujúceho zasadania v decembri 2012 má byť prijatý plán práce poradného výboru na nasledujúci rok.

Zástupcovia vyspelých krajín (B skupina) vyjadrili pranie, aby výbor ostal platformou na výmenu osvedčených postupov (*best practice*).

Zhromaždenie **Únie PCT** schválilo navrhnuté zmeny Vykonávacieho predpisu k Zmluve o patentovej spolupráci vo vzťahu k zmenám amerického patentového zákona. Od 16. septembra 2012 sa nevyžaduje uvádzanie všetkých pôvodcov ako prihlasovateľov na účely určenia USA. Vyhlásenia v zmysle pravidiel 4.17, ktoré sa vyžadujú pri vstupe do národnej fázy konania v Patentovom a známkom úrade USA, sa budú vyžadovať i naďalej, no v upravenej podobe. Zmeny s účinnosťou od **1. januára 2013** sa tý-

kajú nasledujúcich pravidiel: 4.15, 51bis.1, 51bis.2, 53.8 a 90bis.5.

Zhromaždenie schválilo aj žiadosť Čile o vymenovanie Národného inštitútu priemyselného vlastníctva Čile za orgán pre medzinárodnú rešerš a medzinárodný predbežný prieskum.

Výbor pre WIPO štandardy

Z dôvodu neschopnosti členských štátov WIPO prijať na stretnutí v máji 2012 dohodu o znení rokovacieho poriadku sa v nasledujúcich mesiacoch uskutočnili neformálne konzultácie, no zatiaľ bezvýsledne. USA v diskusii vyjadrili nesúhlas so snahami zakomponovať rozvojovú agendu do práce výboru pre štandardy, keďže jeho práca je čisto technického charakteru. Podobne sa vyjadrilo aj Švajčiarsko. Neformálne rokovania budú pokračovať.

Arbitrážne a mediálne centrum WIPO

Od decembra 1999 centrum riešilo viac ako 24 000 sporných prípadov týkajúcich sa internetových doménových mien. Dopyt po týchto službách pokračoval v roku 2011, najmä zo strany prihlasovateľov ochranných známk (2 764 prípadov), čo predstavuje 2,5 % nárast oproti roku 2010. V priebehu budúceho roka možno očakávať výrazné zmeny v systéme doménových mien, ktoré budú mať vplyv na bezpečnosť ochranných známk na internete, predvídateľnosť a spoľahlivosť systému. Internetové združenie pre pridelenie mien a čísiel (ICANN) navrhuje zaviesť teoreticky neobmedzený počet všeobecných domén najvyššej úrovne. Očakáva sa, že v druhej polovici roka 2013 bude uvedených 1 300 nových domén.

VZ WIPO schválilo **návrh zmien finančných pravidiel** vychádzajúcich z potreby zabezpečenia ich súladu s Medzinárodnými účtovnými štandardmi pre verejný sektor (IPSAS) a nadväzujúcich na zmeny prijaté v roku 2009. Zmeny sa týkajú najmä terminológie, reflektujú na rozdiely vyplývajúce z uplatňovania IPSAS pri reportingu a jasne definujú povinnosť vypracovať ročnú finančnú uzávierku, ktorá je predmetom externého auditu. Nadväzne bola vzatá na vedomie správa o implementácii IT modulov na dosiahnutie súladu s novými finančnými predpismi a pravidlami a s IPSAS.

Štatút pozorovateľa bol schválený všetkým žiadateľom okrem Pirate Parties International (PPI) so sídlom v Belgicku.

V priebehu zasadania VZ WIPO sa uskutočnili oficiálne rokovania delegácie Úradu priemyselného vlastníctva SR s vrcholovými predstaviteľmi WIPO o strategických zámeroch ÚPV SR a o možnostiach rozvoja ďalšej bilaterálnej spolupráce.

Jednou z tém rokovaní bol i problém rastúceho výskytu neoprávnených výberov poplatkov od zahraničných prihlasovateľov slovenskými subjektmi za „úkony“ súvisiace s registráciou medzinárodných prihlášok podaných podľa PCT. Delegácia ÚPV SR ubezpečila zástupcov WIPO, že Slovenská republika robí všetko preto, aby bol tento problém vyriešený čo najskôr. Problémom sa v súčasnosti zaoberá slovenská polícia.

Stretnutie s **generálnym riaditeľom WIPO Francisom Gurrym** využil predseda ÚPV SR Mgr. Ľuboš Knoth aj na to, aby ho oficiálne pozval na oslavy 20. výročia založenia ÚPV SR, ktoré sa uskutočnia **14. mája 2013 v Banskej Bystrici**. Generálny riaditeľ WIPO pozvanie prijal a potvrdil svoju účasť.

Ing. Emil Žatkuliak
ÚPV SR

Foto: www.wipo.int

CHANGES IN ESTABLISHED STEREOTYPES
50th Series of Meetings of General Assemblies of WIPO
October 1 to October 9, 2012, Geneva
Summary of the complex report of the World Intellectual Property Organisation Director General Francis Gurry on work results achieved last year (since the last Meeting of the General Assemblies of WIPO). Actual information from the meetings of unions, committees and advisory committees of WIPO.

Aktuálne z autorského práva

Jesenné obdobie je v autorskom práve na Slovensku charakterizované početnými návrhmi noviel autorského zákona.¹ Tento zákon je však akoby dlhodobou zakliaty pred solídnymi a zmysluplnými legislatívnymi zmenami. Bud' sa nemení vôbec, alebo sú novely zbytočné a samoúčelné. V tomto období sa paradoxne stretávame s oboma prípadmi.

Odhladnuc od aktuálnych aktivít, možno konštatovať, že autorský zákon bol naposledy novelizovaný v roku 2008, čo však fakticky ani nemožno počítať za novelu v pravom slova zmysle, keďže sa týkala len prechodu na menu euro. Okrem toho bol tento zákon novelizovaný len v roku 2007, keď bola transponovaná smernica o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva² a keď bol prijatý zákon o digitálnom vysielaní.³ Odvtedy, napriek viacerým politickým i súkromným snahám, šiestim zasadnutiam pracovnej skupiny k novele autorského zákona a dvakrát zmenenej vláde, autorský zákon zmenený nebol. O tom, že by mu to prospelo, nemožno pochybovať. Ako príklad možno spomenúť problematickú aplikáciu verejných licencií (napr. Creative Commons) v slovenskom právnom prostredí, transpozíčné nedostatky a mnohé aplikačné problémy spôsobené odbornými aj legislatívno-technickými chybami zákona. Na druhej strane sa v dnešnej dobe stretávame s fenoménom, že sa praktické problémy primárne riešia novelizáciou právneho predpisu. Neaplikuje sa žiadny právny výklad, problém sa neponechá na rozhodnutí súdu, ale pripútuje sa k riešeniu z opačnej strany.

Spomeňme prípad súvisiaci s aktivitami organizácie kolektívnej správy práv SOZA a výberu odmien za verejné vykonanie hudobných diel (známa kauza Pohorelá). Je známe, že postup a praktiky SOZA sa nestretli so súhlasom na strane odbornej ani laickej verejnosti. Paradoxne je však vý-

sledkom novela autorského zákona,⁴ ktorá bola pred niekoľkými týždňami schválená Národnou radou Slovenskej republiky, no k riešeniu problému nijako neprispieva. Išlo o novelu jediného ustanovenia autorského zákona, a to § 81 ods. 6 AZ, ktorý v doterajšom znení ustanovoval:

Pri verejnom vykonaní hudobného diela je usporiadateľ verejného kultúrneho podujatia povinný najneskôr desať dní pred uskutočnením podujatia oznámiť príslušnej organizácii kolektívnej správy program podujatia, v ktorom ku každému dielu, ktoré má byť verejne vykonané, uvedie jeho názov a meno autora; ak usporiadateľ tieto skutočnosti organizácii kolektívnej správy neoznámí, predpokladá sa, že na podujatí budú verejne vykonané len tie diela, ku ktorým právo na verejné vykonanie spravuje organizácia kolektívnej správy.

Na základe uvedeného ustanovenia bol **usporiadateľ verejného kultúrneho podujatia povinný oznámiť organizácii kolektívnej správy, že bude organizovať podujatie, aj to, čo bude na programe.** Uvedené ustanovenie malo svoj praktický význam najmä v tom, že umožňovalo organizácii kolektívnej správy realizovať kontrolu vykonaných diel. Ak si organizátor túto povinnosť nespĺnil, predpokladalo sa, že (zjednodušene povedané) usporiadateľ používal celý repertoár zastupovaných autorov. Tomu zodpovedala aj výška vystavenej faktúry.

Dňa 1. decembra 2012 nadobudol účinnosť zákon č. 349/2012 Z. z., ktorým bolo novelizované ustanovenie § 81 ods. 6 AZ, čo priniesie tri zmeny:

1. podujatie bude stačiť oznámiť (hocikedy) pred jeho uskutočnením,
2. namiesto mena autora sa má uvádzať údaj o autorstve a
3. predpoklad použitia všetkých diel, ku ktorým

organizácia kolektívnej správy vykonáva práva, bude vyvrátený.

Odstránenie podmienky oznámiť podujatie s nejakým časovým odstupom však fakticky **marí účel uvedeného ustanovenia** ako takého. Jediný význam § 81 ods. 6 AZ spočíva totiž v tom, že organizácia kolektívnej správy sa prostredníctvom svojho zástupcu mohla podujatia zúčastniť a stav (použitý repertoár) fakticky odkontrolovať. Pokiaľ túto možno nebude mať, **ustanovenie je úplne zbytočné.**

K druhému bodu treba uviesť, že **vyjadrenie údajov o autorstve nezodpovedá terminológii doteraz použitej v autorskom zákone.** Pojem autorstvo sa doteraz využíval na označenie skutočného vzťahu autora k svojmu dielu v rámci zásady pravdivosti autorstva (napr. „po smrti autora si nikto nesmie prisvojiť jeho autorstvo k dielu“, § 17 ods. 3 AZ). Pokiaľ však išlo o označovanie diela, zákon jasne hovoril o **povinnosti uvádzať „meno autora alebo jeho pseudonym, ak nejde o anonymné dielo“** (napr. § 17 ods. 3 AZ). V danom prípade však nemôže ísť o informáciu, že meno autora nie je známe, ani o informáciu o tom, že *dielo nemá autora* (napr. pri folklórnom diele).⁵ V prvom prípade preto, že ak meno autora nie je známe, nie je možné na takéto dielo udeliť súhlas na použitie (išlo by o tzv. osirotené dielo), v druhom prípade preto, že každé dielo musí mať autora. Ak dielo nemá autora, o dielo nepôjde. Folklórne dielo má svojho autora (napríklad choreografa); na rozdiel od toho, folklór samotný alebo jednotlivé folklórne prvky (napr. tanec karička) nie sú dielom, a preto je možné ich použiť bez súhlasu autora a ustanovenie § 81 ods. 6 AZ sa na ne rozhodne nevzťahuje.

Pokiaľ ide o zmenu v bode 3 (vyvrátený predpoklad), ide len o **deklarovanie niečoho, čo platilo aj predtým.** Výkladom ustanovení autorského zákona aj iných usta-

1 Zákon č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej aj **autorský zákon** alebo **AZ**).

2 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. 4. 2004 o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva (Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, kap. 17/zv. 2, Ú. v. EÚ L 157, 30. 4. 2004).

3 Zákon č. 220/2007 Z. z. o digitálnom vysielaní programových služieb a poskytovaní iných obsahových služieb prostredníctvom digitálneho prenosu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o digitálnom vysielaní).

4 Išlo o návrh skupiny poslancov Národnej rady SR (D. Jarjabek, J. Senko, Š. Gašparovič, P. Náhlík, V. Mazúrová, M. Číž, P. Fitz), www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=4075 (stav k 11. 11. 2012).

5 Porovnaj anotáciu k zákonu na stránke ePredpisy, www.epredpisy.sk/zakony-u-prezidenta/2518767-o-autorskom-prave (11. 11. 2012).

novení občianskeho práva platilo, že predpoklad použitia všetkých zastupovaných diel je vyvrátený.⁶

Faktický význam uvedenej novely je preto nulový. Je len dôkazom nesprávneho prístupu, keď sa namiesto systematického výkladu a náležitej kontroly organizácie kolektívnej správ novelizuje zákon.

V súvislosti s uvedenou zmenou sa však v legislatívnom procese objavil aj ďalší návrh novely autorského zákona.⁷ V nej sa okrem iného mal upraviť pojem denná správa. Takéto správy sú v zmysle platnej právnej úpravy vylúčené z autorskoprávnej ochrany podľa § 7 ods. 3 písm. b) AZ. V zmysle návrhu sa za dennú správu nepovažuje *nielen tá správa, ktorá je (autorským) dielom podľa autorského zákona, ale zároveň a kumulatívne takáto správa (najčastejšie v podobe novinového článku) len za predpokladu, že k nej bola vyjadrená autorská výhrada riadne a včas v zmysle príslušných ustanovení autorského zákona.*⁸ Opäť však ide len o snahu riešiť konkrétny problém prostredníctvom zmeny zákona. Kým pri ustanovení § 81 ods. 6 AZ by na riešenie problému stačil systematický výklad zákona, v danom prípade by problém mal spravodlivo rozhodnúť súd. Problémom je tu pretrvávajúci spor medzi vydavateľmi a agentúrami realizujúcimi monitoring dennej tlače bez (zmluvnej) licencie, ale s odkazom na tzv. spravodajskú licenciu podľa § 33 AZ. Ale už v časopise Duševné vlastníctvo v roku 2007 sme vyjadrili názor, že **aplikácia spravodajskej licencie na monitoring dennej tlače nie je možná.**⁹ A pokiaľ by aj napriek tomu zotrvali nejaké pochybnosti, tak Súdny dvor Európskej únie v kontroverznom rozhodnutí vo veci C-5/08 *Infopaq International* jasne v súvislosti so sporom týkajúcim sa monitoringu dennej tlače v Dánsku uviedol, že na úkon uskutočnený pri postupe zberu dát, ktorý spočíva v uložení výpisu z chráneného diela vytvoreného z jedenástich slov do pamäte počítača a jeho vytlačení, sa môže vzťahovať pojem rozmnožovanie časti v zmysle článku 2 smernice

2001/29/ES¹⁰, ak – čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu – takto prebrané prvky vyjadrujú vlastnú duševnú tvorbu ich autora.¹¹

Treba preto opätovne zdôrazniť, že je **zásadný rozdiel medzi dennou správou na jednej strane a novinovým článkom na strane druhej.** Denné správy sú tradične vylúčené z autorskoprávnej ochrany v zmysle Bernského dohovoru o ochrane literárnych a umeleckých diel, ale novinové články sú (resp. môžu byť) autorskými (žurnalistickými) dielami. Akékoľvek priradenie výhrady z nich v žiadnom prípade nemôže urobiť obyčajnú dennú správu, a nemožno tak vylúčiť autorskoprávnu ochranu. To by sa považovalo za zásadný zásah do výlučných autorských práv, ktorý by bol v rozpore s medzinárodnými a európskymi záväzkami Slovenskej republiky, keďže by fakticky išlo o obmedzenie autorského práva.

Autorský zákon by si namiesto takýchto cielených a nekoncepčných novelizácií zaslužil konečne solídny prístup a doriešenie skutočne páliacich problémov, ktoré sú už dlhodobo odsúvané na vedľajšiu koľaj.

-o0o-

Zaujímavý návrh na začatie konania o predbežnej otázke pred Súdnym dvorom EÚ prišiel z Nizozemska a týka sa vyhotovenia rozmnoženín pre osobné potreby. Na ozrejenie, ide o jedno z obmedzení autorského práva, keď je možné používať autorské dielo bez súhlasu autora. Na Slovensku ide o ustanovenie § 24 ods. 1 AZ, podľa ktorého: *„Rozmnoženinu zverejneného diela môže fyzická osoba vyhotoviť bez súhlasu autora pre svoju osobnú potrebu a na účel, ktorý nie je priamo ani nepriamo obchodný; za také použitie nevzniká povinnosť uhradiť autorovi odmenu.“* Uvedené ustanovenie vychádza zo smernice 2001/29/ES, ktorá umožňuje členským štátom EÚ zaviesť takúto výnimku vo svojich národných poriadkoch, musia však zabezpečiť, aby nositelia práv dostali primeranú kompenzáciu (čl. 5

ods. 2 písm. b) smernice). Kompenzácia je na Slovensku realizovaná formou náhrady odmeny, ktorej výška a spôsob úhrady sú upravené v ustanovení § 24 ods. 6 AZ.

Návrh vo veci C-435/12 *ACI Adam a i.*¹² sa zaoberá najmä tým, či je možné aplikovať výnimku podľa čl. 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29/ES, prípadne v spojení s čl. 5 ods. 5 tejto smernice (trojkrokový test), bez ohľadu na zdroj, z ktorého sa vyhotovuje rozmnoženina. Inými slovami, **či si subjekt môže vyhotoviť rozmnoženinu pre osobnú potrebu len z tých zdrojov, ktoré má k dispozícii bez porušenia autorského práva tretej osoby.** To je diskutabilné aj z hľadiska slovenského zákona, ktorý na rozdiel od iných prípadov obmedzení autorského práva nevyžaduje aplikáciu „oprávneným užívateľom“.¹³ Doktrínálne výklady sa však prikláňajú skôr k podmienke legálnosti zdroja.

Prípad je v centre našej pozornosti nielen preto, že sa zaoberá hmotnoprávnou aplikáciou výnimky autorského práva, ale aj preto, že sa venuje výkladom aplikácie trojkrovového testu. S napätím preto budeme v tejto veci očakávať rozhodnutie Súdneho dvora EÚ, ktorý má aktuálne „na stole“ viacero zaujímavých autorskoprávných sporov, najmä konanie vo veci C-314/12¹⁴ týkajúce sa **služieb poskytovateľa prístupu na internet v súvislosti s webovou stránkou kino.to,**¹⁵ ďalej konanie týkajúce sa **Mariánskych lázní, konkrétne či sa na ne má prihladať ako na zdravotnícke zariadenia, alebo skôr ako na hotely v súvislosti s verejným prenosom hudobných diel** (C-351/12),¹⁶ ale aj konanie zaoberajúce sa **technologickými ochrannými opatreniami** (C-355/12)¹⁷ a **výkladu nariadenia Brusel I¹⁸ v súvislosti so vznikom nároku na náhradu škody a lex loci delicti** (C-387/12).¹⁹

JUDr. Zuzana Adamová, PhD.
Ústav práva duševného vlastníctva
Právnická fakulta

6 Pozri bližšie HUSOVEC, M.: Ako vykladať § 81 ods. 6 AZ. In *Duševné vlastníctvo*, 2012, roč. XVI, č. 3, s. 11 -13.

7 V danom prípade išlo o návrh poslancu J. Viskupiča, v rámci pozmeňovacích návrhov k vyššie nami opísanej novele, čo však z legislatívno-technického hľadiska nie je možné realizovať, keďže predkladať možno iba súvisiace pozmeňovacie návrhy.

8 www.ta3.com/clanok/1009001/parlament-zamietol-novelu-autorskeho-zakona-jozefa-viskupica.html (11. 11. 2012)

9 ADAMOVIČ, Z.: Denné správy a novinové články z pohľadu autorského práva na Slovensku. In *Duševné vlastníctvo*, 2007, roč. XI, 2007, č. 1, s. 24-29.

10 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. 5. 2001 o zosúladiení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, kap. 17/zv. 1. Ú. v. ES L 167, 22. 6. 2001).

11 Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ zo 16. 7. 2009 vo veci C-5/08 *Infopaq International A/S vs. Danske Dagblades Forening*.

12 Návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemsko) 21. 9. 2012 – ACI Adams B. V. a i. vs. Stichting de Thuiskopie a i.

13 *Porovnaj* ustanovenie § 24 ods. 1 AZ napríklad s ustanoveniami § 34 – 36 AZ.

14 Návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Obersten Gerichtshofes (Rakúsko) 29. 6. 2012 – UPC Telekabel Wien GmbH/ Constantin Film Verleih GmbH, Wega Filmproduktionsgesellschaft GmbH.

15 Pozri ADAMOVIČ, Z.: Aktuálne z autorského práva. In *Duševné vlastníctvo*, 2012, roč. XVI, č. 3, s. 9-10.

16 Návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Krajský soud v Plzni (Česká republika) 24. 6. 2012 – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o. s. (OSA) vs. Léčebné lázně Mariánské Lázně.

17 Návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Tribunale di Milano (Taliansko) 26. 7. 2012 – Nintendo Co., Ltd a i. vs. PC Box Srl, 9Net Srl.

18 Nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. 12. 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach.

19 Návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Bundesgerichtshof (Nemecko) 15. 8. 2012 – Hi Hotel HCF SARL vs. Uwe Spoering.

Prieskum rozhodnutí Úradu priemyselného vlastníctva SR v správnom súdnictve

JUDr. Darina ŠTOFFOVÁ*

Rozhodnutia Úradu priemyselného vlastníctva SR (ďalej aj ÚPV SR alebo úrad) podliehajú súdnemu preskúmvaniu v rámci ustanovení Občianskeho súdneho poriadku o správnom súdnictve. Správne súdnictvo predstavuje špecifickú formu kontroly orgánov verejnej správy. Každý, kto tvrdí, že bol ukrátený na svojich právach rozhodnutím úradu, sa môže obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia vrátane postupu predchádzajúceho jeho vydaniu.

Trnavskej univerzity v Trnave
Úvod

Jedným zo základných princípov právneho štátu je právo jednotlivca na súdnu a inú právnu ochranu.¹ Podstatou tohto práva je možnosť každého domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde, a to nielen v tom zmysle, aby súd prejednal a rozhodol spor alebo inú právnu vec,² ale tiež, aby v situácii, keď o práve, resp. povinnosti jednotlivca už bolo rozhodnuté iným orgánom ako súdom, a to konkrétne správnym orgánom, súd preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia.

Povinnosť všetkých správnych orgánov vrátane ÚPV SR postupovať v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi nedokáže v praxi zabrániť tomu, aby nedošlo v správnom konaní k vydaniu nezákonného rozhodnutia či k nezákonnému postupu, a to v dôsledku nesprávnej aplikácie alebo odchý-

lenia sa od hmotnoprávných a procesnoprávných predpisov upravujúcich podmienky na priznanie práv alebo určenie povinností subjektom správneho práva. **Právom upravená možnosť domáhať sa prieskumu takýchto rozhodnutí a postupov v rámci správneho súdnictva má teda veľký význam tak z hľadiska zabezpečenia ochrany práv subjektov správneho práva, ako aj zabezpečenia všeobecného dohľadu nad zákonnosťou rozhodovania správnych orgánov.**

Rozhodovacia činnosť ÚPV SR

Úrad priemyselného vlastníctva SR vykonávajúci štátnu správu pre oblasť priemyselného vlastníctva rozhoduje v správnom konaní o širokom spektre práv vyplývajúcich z priemyselného vlastníctva. Rozhoduje napríklad o udeľovaní patentov na vynálezy, o zápisoch úžitkových vzorov, ochranných

známok a dizajnov, o návrhoch na zrušenie patentov, námietkach proti zverejneným prihláškam ochranných známok, návrhoch na zrušenie ochrannej známky alebo na vyhlásenie ochrannej známky za neplatnú.

Vzhľadom na postavenie ÚPV SR ako ústredného orgánu štátnej správy, rozhodovanie v prvom i druhom stupni správneho konania zostáva na úrovni správneho orgánu toho istého stupňa, teda zostáva na úrovni úradu.

V prípade opravných prostriedkov proti prvostupňovým rozhodnutiam úradu nehovoríme teda o odvolaní, ale o rozklade, ktorý sa ako riadny opravný prostriedok vo všeobecnosti uplatňuje proti prvostupňovým rozhodnutiam vydaným ústrednými orgánmi štátnej správy.³

Rozhodnutie o rozklade je konečným rozhodnutím úradu, proti ktorému sa nemožno odvolať.⁴ Právoplatné rozhodnutie však môže preskúmať súd.⁵ V prípade sporových

* Autorka príspevku pracuje ako advokátska koncipientka v advokátskej kancelárii Mgr. Evy Kováčechovej.

1 Toto právo je obsahom čl. 36 Listiny základných práv a slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

2 V súlade s ustanovením § 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, uskutočňujú výkon rozhodnutí, ktoré neboli splnené dobrovoľne, a dbajú pritom na to, aby nedochádzalo k porušovaniu práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb a aby sa práva nezneužívali na úkor týchto osôb.

3 Pojem „rozklad“ ako riadny opravný prostriedok v správnom konaní bol do nášho právneho poriadku zavedený zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok), hoci už predtým sa vyskytol napr. v zákone č. 34/1957 Zb. o vynálezoch, objavoch a zlepšovacích návrhoch (platnom od roku 1957 do roku 1973), ktorý pojem „rozklad“ používal v súvislosti s opravným prostriedkom proti rozhodnutiu vtedajšieho úradu vo veciach týkajúcich sa vynálezov.

4 Pôjde jednak o rozhodnutia vydané na základe riadneho opravného prostriedku (rozkladu), ale i rozhodnutia vydané v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku.

5 Uvedené je obsahom poučenia v závere každého druhostupňového rozhodnutia úradu. Povinnosť správneho orgánu uviesť v rozhodnutí okrem poučenia o opravnom prostriedku aj informáciu o tom, či rozhodnutie možno preskúmať súdom, bola do správneho poriadku včlenená s účinnosťou od 1. 1. 2004.

konaní (t. j. konaní, v ktorých úrad koná s viac ako jedným účastníkom konania) nie je z hľadiska skúmania splnenia podmienok na podanie žaloby v správnom súdnictve podstatné, ktorý z účastníkov podal proti prvostupňovému rozhodnutiu rozklad. V praxi môže nastať i situácia, že žalobu podáva subjekt, ktorý nevyužil riadny opravný prostriedok (napr. z dôvodu spokojnosti s prvostupňovým rozhodnutím), no po vydaní rozhodnutia v druhom stupni sa cíti byť týmto rozhodnutím dotknutý na svojich právach, a preto podá proti tomuto rozhodnutiu žalobu.

Konanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov má kontradiktórnu povahu (to znamená, že ide o konanie dvoch protistrán – žalobcu a žalovaného), hoci *uplatnenie princípu kontradiktórnosti konania v správnom súdnictve je zúžené vzhľadom na charakter a predmet tohto konania*.⁶ Žalovaným subjektom je zásadne správny orgán rozhodujúci v poslednom stupni. V podmienkach ÚPV SR v poslednom stupni rozhoduje predseda úradu. V tejto súvislosti je však potrebné poznamenať, že vzhľadom na skutočnosť, že právnou subjektivitu má len úrad (ktorý je právnickou osobou), jeho predseda nie je sám osebe správnym orgánom, ale osobou stojacou v čele správneho orgánu. Podľa právnej teórie sa teda za zodpovedajúcu zákonu považuje žaloba smerujúca proti ministerstvu (resp. inému ústrednému orgánu štátnej správy), ale správne sa domáha zrušenia rozhodnutia ministra (predsedu, vedúceho ústredného orgánu štátnej správy).⁷

Už štyri roky (od októbra 2008) platí novela Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj OSP), ktorá zabezpečuje účasť v konaní aj ďalším osobám okrem žalobcu a žalovaného, a to zúčastneným osobám.⁸ Podľa ustanovenia § 250 ods. 1 druhá veta OSP *súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté*. Zúčastnenou osobou je teda účastník správneho konania, ktorého práva môžu byť dotknuté

zrušením správneho rozhodnutia napadnutého žalobou. Novela zohľadňuje tie prípady, keď v správnom konaní vystupuje viac účastníkov konania, pričom žalobu na preskúmanie správneho rozhodnutia podáva spravidla len jedna strana (jeden účastník). Vzhľadom na možný vplyv rozhodnutia súdu na zúčastnenú osobu boli takto posilnené práva toho účastníka správneho konania, ktorý s rozhodnutím správneho orgánu súhlasí (nedožaduje sa jeho zrušenia).

Správne súdnictvo a prieskum rozhodnutí ÚPV SR

Správne súdnictvo je v Slovenskej republike subsumované do sústavy všeobecných súdov – je súčasťou všeobecného súdnictva.⁹ Najvyšší orgán správneho súdnictva na Slovensku reprezentuje správne kolégium Najvyššieho súdu SR. Na úrovni krajských súdov (ako súdov „prvého“ stupňa, ktoré preskúmajú zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej moci) správne súdnictvo vykonávajú špecializované senáty krajských súdov.

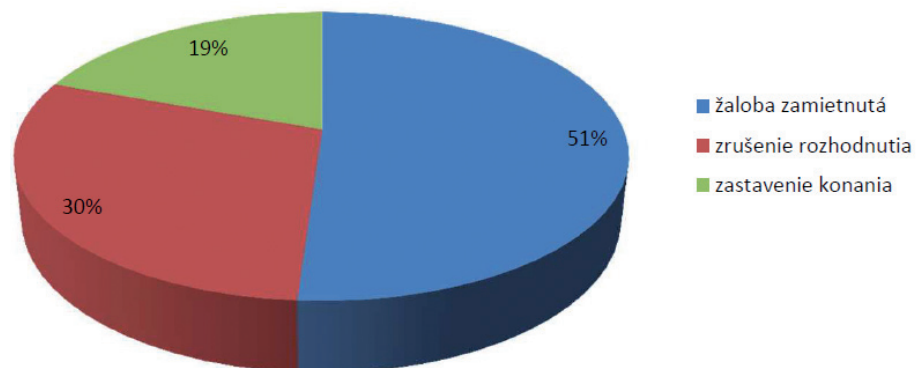
Zákonnú úpravu správneho súdnictva je, vzhľadom na uvedené, potrebné hľadať vo všeobecnom predpise upravujúcom civilný proces, t. j. v Občianskom súdnom poriadku, konkrétne v jeho piatej časti nazvanej Správne súdnictvo. Podľa ustanovenia § 244 ods. 1 OSP *v správnom súdnictve preskúmajú*

súdy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. Pod pojem „preskúmanie zákonnosti“ možno zahrnúť jednak kontrolu orgánov verejnej správy (kontrolu toho, či tieto orgány neprekračujú svoje právomoci) a jednak ochranu práv fyzických a právnických osôb, o ktorých rozhodujú príslušné orgány verejnej správy.

V súlade s princípom subsidiarity sú subjekty práva (fyzické a právnické osoby) pri uplatňovaní práva na súdnu ochranu povinné využiť prostriedky, ktoré im ponúka správne súdnictvo (napr. žalobu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu) pred tým, ako sa obrátia na najvyššiu súdnu autoritu v štáte – Ústavný súd SR.¹⁰

Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutí a postupov správnych orgánov sa vo všeobecnosti uplatňuje kasačný princíp.¹¹ To znamená, že **súd môže žalobe buď vyhovieť a rozhodnutie správneho orgánu zrušiť, alebo môže žalobu zamietnuť a rozhodnutie správneho orgánu potvrdiť**. Nasledujúci graf č. 1 ilustruje spôsob rozhodnutia súdov v prípade žalôb na preskúmanie rozhodnutí a postupov ÚPV SR v období rokov 2000 – 2009.¹² Celkovo bolo v uvedenom období podaných 139 žalôb, v 71 prípadoch (51 %) bola žaloba zamietnutá, v 41 prípadoch (30 %) bolo rozhodnutie úradu zrušené a v 27 prípadoch (19 %) bolo konanie zastavené.

Graf č. 1

6 Uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn. II. ÚS 37/08.

7 ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S. a kol.: Občiansky súdny poriadok. II. diel. Komentár. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 1011.

8 Predchádzajúca právna úprava ako účastníkov konania uvádzala len žalobcu a žalovaného.

9 Na porovnanie, v Českej republike je model správneho súdnictva odlišný – existuje v samostatnej podobe, ktorú zastreňuje Najvyšší správny súd. Tento je vrcholným súdnym orgánom vo veciach patriacich do právomoci súdu v správnom súdnictve.

10 Podľa rozhodnutia Ústavného súdu SR, I. ÚS 69/96, ochranu pred Ústavným súdom SR nie je možné vyžadovať súčasne alebo pred inými prostriedkami nápravy, ktoré má sťažovateľ k dispozícii.

11 Kasačný princíp je limitovaný vo vzťahu k ustanoveniu § 250i ods. 2 OSP, pretože vo veciach uvedených v tomto ustanovení môže súd rozhodnúť inak ako správny orgán.

12 K júnu 2012 nebolo ešte rozhodnuté o všetkých žalobách podaných v roku 2010 a 2011, preto údaje o nich nie sú zahrnuté do grafu.

doch (19 %) bolo konanie zastavené.

V nadväznosti na zrušenie rozhodnutia správneho orgánu sa pozastavme pri otázke právnych účinkov zrušenia rozhodnutia správneho orgánu. Z teoretického hľadiska by do úvahy prichádzali dve možnosti, a to zrušenie rozhodnutia správneho orgánu *ex tunc*, t. j. späťne k dňu nadobudnutia jeho právoplatnosti a zrušenie rozhodnutia *ex nunc*, t. j. odo dňa vydania súdneho rozhodnutia. Ale vychádzajúc z princípu dobrej viery – dôvery jednotlivca v rozhodovacu činnosť orgánov verejnej správy a vo vecnú správnosť jej výsledkov, je nutné na právoplatné rozhodnutie správneho orgánu nahliadať ako na zákonné a záväzné do času, kým nie je zrušené (v rámci súdnej kontroly zákonnosti). Preto sa možno prikloniť k záveru, že účinky súdneho rozhodnutia, ktoré zrušuje správne rozhodnutie, nastávajú až *ex nunc* (až od vydania súdneho rozhodnutia). Je síce pravdou, že v čase od právoplatnosti správneho rozhodnutia až do času vydania súdneho rozhodnutia o jeho zrušení existuje správne rozhodnutie, na základe ktorého môžu byť uplatňované práva alebo vynucované povinnosti založené týmto rozhodnutím, tento argument však sám osebe nepostačuje na extenzívne poňatie účinkov súdneho rozhodnutia. Navyše v situácii, keď možno súd požiadať o odklad vykonateľnosti rozhodnutia správneho orgánu napadnutého žalobou.¹³

Pokiaľ ide o postup súdu v konaní, je dôležité si uvedomiť, že úlohou súdov nie je nahradzovať činnosť správneho orgánu (vrátane vykonávania dôkazov v konaní s výnimkou tých, ktoré sú nevyhnutné na preskúvanie napadnutého rozhodnutia).¹⁴ Súd má strážiť to, či správny orgán pri riešení konkrétnych otázok rešpektoval príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy, no nevyhľadáva za žalobcu možné nedostatky rozhodnutia správneho orgánu. Platí totiž, že **súd je pri rozhodovaní viazaný žalobou a v nej uvedenými dôvodmi nezákonnosti rozhodnutia správne-**

ho orgánu. S poukazom na koncentračnú zásadu explicitne formulovanú v ustanovení § 250h OSP (v spojení s § 250b OSP) na žalobné námietky (dôvody) uplatnené po uplynutí lehoty na podanie žaloby¹⁵ súd nemôže prihliadať (uvedená zásada sa vzťahuje aj na odvolacie konanie). Ak by aj súdu boli zrejme nedostatky v konaní žalovaného správneho orgánu, no tie by neboli v žalobe namietané (resp. nebolo by ich možné zo žaloby vyvodit'), súd by na ne nemohol prihliadať (súdny prieskum nie je totiž absolútny). Z úradnej povinnosti súd zisťuje iba to, či nie sú dané dôvody nulity (neplatnosti) správneho aktu. V takomto prípade súd rozhodnutie zruší aj vtedy, ak by nulita nebola v žalobe namietaná.¹⁶ Súčasne, **v prípade rozhodnutí správneho orgánu vydaných na základe zákonom povolenej voľnej úvahy (správne uváženie), súd posudzuje len skutočnosť, či rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk stanovených zákonom a nemôže meniť výsledok samotného správneho uváženia (či dokonca nahradiť ho uvážením vlastným), pretože tým by zasahoval do právomoci orgánu verejnej správy.**

Okrem „limitu“ zákonnosti pri preskúvaní správnych rozhodnutí sa uplatňujú ešte štyri skupiny výluk zo súdneho prieskumu. Tie sú vymedzené v ustanovení § 248 Občianskeho súdneho poriadku. S prihliadnutím na skutočnosť, že preskúvanie zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy vyplýva z ústavou zaručeného práva na súdnu a inú právnu ochranu, výnimky zo súdneho prieskumu (vymenované v ustanovení § 248 OSP) je potrebné vykladať skôr reštriktívne a stále treba mať na pamäti, že akékoľvek rozhodnutie správneho orgánu, ktoré je spôsobilé týkať sa základných práv a slobôd, má byť predmetom súdneho preskúvania. Uvedený záver vyplýva okrem iného z nálezu Ústavného súdu SR, sp. zn. II. ÚS 50/2001, podľa ktorého *ústavne súladný výklad ustanovenia § 248 OSP vyžaduje, aby súd zisťoval, či sa toto rozhodnutie svojím*

obsahom súčasne nedotýka niektorého zo základných práv a slobôd. Nie je totiž vylúčené, že by sa aj rozhodnutia uvedené v § 248 OSP nemohli dotýkať, či dokonca porušovať základné práva alebo slobody.

Z pohľadu ÚPV SR je dôležitým najmä ustanovenie § 248 písm. b) OSP, podľa ktorého sa výluka zo súdneho prieskumu aplikuje na tú časť rozhodnutia správneho orgánu (tú časť správnej úvahy), kde dochádza k posúdeniu technického stavu veci. V podmienkach úradu k posudzovaniu technického stavu veci dochádza napr. pri posudzovaní návrhu na zrušenie patentu alebo v prípade žiadosti o určenie, či predmet opísaný v žiadosti o určenie patrí do rozsahu ochrany určitého patentu.

Je potrebné zdôrazniť, že **správny orgán je viazaný rozhodnutím súdu vo veci preskúvania zákonnosti jeho rozhodnutia.** Uvedené ale neznamená, že správny orgán po opätovnom posúdení veci musí dospieť k inému rozhodnutiu (čo do výsledku), ako bolo rozhodnutie pôvodné.¹⁷ V novom konaní však musí zohľadniť právny názor súdu vyslovený v súdnom rozhodnutí. Príkladom môže byť povinnosť ÚPV SR doplniť dokazovanie vzhľadom na konštatovanie súdu o tom, že zistenie skutkového stavu je nedostatočné na posúdenie veci, alebo povinnosť vykonať komplexné hodnotenie zameniteľnosti (podľa platného zákona o ochranných známkach hodnotenie pravdepodobnosti zámeny) vzhľadom na konštatovanie súdu o nesprávnom právnom posúdení veci.¹⁸

Prieskum rozhodnutí ÚPV SR, ktorých vydanie závisí od posúdenia technického stavu veci

Napriek tomu, že v konaniach pred úradom dochádza bezpochyby k posudzovaniu technického stavu veci, rozhodnutie, ktoré je výsledkom takéhoto konania, nemôže byť s poukazom na ustanovenie § 248 písm. b)

13 Podľa § 250c ods. 1 druhá veta OSP na žiadosť účastníka môže predseda senátu uznesením vykonateľnosť rozhodnutia odložiť, ak by okamžitým výkonom napadnutého rozhodnutia hrozila závažná ujma.

14 Krajský súd v rozhodnutí z 3. 12. 2008, sp. zn. 1 Scud/38/2008, konštatoval: „Správny súd by nemal vykonávať dokazovanie v zásadnom smere, opodstatnenie nemá najmä tam, kde sa preskúma rozhodnutie správneho orgánu vydané na základe správneho uváženia.“

15 Žaloba sa musí podať do dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia správneho orgánu v poslednom stupni. Lehota na podanie žaloby je lehotou procesnoprávnou.

16 Rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 13. 1. 2010, sp. zn. 23S/55/2009.

17 Uvedené konštatoval súd napr. v rozhodnutí z 3. 12. 2008, sp. zn. 1 Scud/38/2008.

18 Tieto závery vyplynuli z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR z 21. 3. 2007, sp. zn. 6Sz-o-KS 88/2006, vo veci preskúvania rozhodnutia úradu o námietkach proti zápisu označenia „Spišská BOROVIČKA“ do registra ochranných známk.

OSP paušálne ako celok vylúčené zo súdneho prieskumu. Takýto záver vyplýva z aktuálnej judikatúry súdov, ktorá sa od formalistického výkladu výluk zo súdneho prieskumu posunula viac na stranu zachovania práva účastníkov konania na súdnu ochranu.

Jedným zo starších súdnych rozhodnutí (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 2. februára 2000, sp. zn. 4 SŽ 112/99) bolo zastavené konanie o žalobe na preskúmanie rozhodnutia predsedu úradu o rozklade, pričom bolo konštatované, že rozhodnutie o zamietnutí návrhu na zrušenie autorského osvedčenia závisí výlučne od posúdenia technického stavu vecí, a preto takéto rozhodnutie nepodlieha súdnemu preskúmaniu.

Posun v tejto otázke predstavuje uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1 SŽ-o-KS 142/2005,¹⁹ v ktorom súd konštatoval, že *aj rozhodnutia, ktoré majú povahu posúdenia technického stavu vecí (pri ktorých ide o odborné technické hľadiská), musia byť vydané v rámci procesu, v ktorom boli zachované základné pravidlá správneho konania. Či tieto v skutočnosti boli aj zachované, sa dá zistiť až v konaní o preskúmanie zákonnosti postupu žalovanej.*

V ďalších rozhodnutiach šiel súd v úvahách o rozsahu prieskumu rozhodnutí, ktorých vydanie závisí od posúdenia technického stavu, ešte ďalej. Z týchto rozhodnutí vyplynulo, že aplikovať zákonnú výluk možno len v nevyhnutnom rozsahu a len na tú časť správnej úvahy úradu, kde dochádza k posúdeniu technického stavu vecí. Ak nie je možné jednoznačne odčleniť technické posudzovanie vecí od právnych otázok, ide o oblasť, ktorá podlieha režimu ustanovenia § 245 ods. 2 OSP.²⁰ To znamená, že súd preskúmava takéto rozhodnutie ako akékoľvek iné rozhodnutie správneho orgánu vydané na základe zákonom povolenej správnej úvahy.

Prieskum rozhodnutí ÚPV SR týkajúcich sa ochranných známk

Súd vo viacerých prípadoch posudzoval rozhodnutia ÚPV SR, ktorými bola zamietnutá prihláška ochrannej známky z dôvodu chýbajúcej rozlišovacej spôsobilosti označenia (t. j. z dôvodu opisnosti označenia). Keďže podmienka rozlišovacej spôsobilosti označenia je základnou zákonnou podmienkou existencie označenia ako ochrannej známky, nedostatok rozlišovacej spôsobilosti označenia má za následok zamietnutie prihlášky ochrannej známky.

Medzi označenia bez rozlišovacej spôsobilosti úrad zaradil napr. označenia „Hokejová sieň slávy“, „Súdna sieň“, „Profesionáli“, „KRIMI NOVINY“, „Vianoce bez reklamy“. Rozhodnutia o zamietnutí prihlášok všetkých týchto označení boli napadnuté žalobou na preskúmanie ich zákonnosti. Žaloby však boli súdom zamietnuté, pričom bolo potvrdené konštatovanie úradu o neschopnosti predmetných označení odlišiť na trhu tovary a služby jednej osoby od tovarov a služieb inej osoby.

Zákon č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach umožňuje prekonať zápisnú nespôsobilosť označenia spočívajúcu v nedostatku rozlišovacej spôsobilosti, a to predložením dokladov preukazujúcich nadobudnutie rozlišovacej spôsobilosti označenia k tovarom a službám, pre ktoré je označenie prihlásené.²¹ Významným je pritom i nadobudnutie rozlišovacej spôsobilosti pre konkrétneho pôvodcu tovarov alebo služieb (resp. ich dodávateľa na trh). Takéto prepojenie potvrdil Krajský súd v Banskej Bystrici v rozhodnutí zo 4. septembra 2008, sp. zn. 23S/55/2008, keď uviedol: *„Súd sa nestotožňuje s tvrdením žalobcu, že nie je vylúčené, aby k zhodnému či podobnému nezapísanému označeniu vzniklo právo viacerým subjektom... za majiteľa práva k nezapísanému označeniu možno považovať takú osobu, ktorá pod určitým označením uvádza opakovane na trh výrobky, čím označenie vo vzťahu k týmto výrobkom získa rozlišovaciu spôsobilosť a zároveň sa stane pre túto osobu príznačným.“*

V konaniach o prihláške ochrannej známky, najmä v prípade vyčítania už spomínaného nedostatku rozlišovacej spôsobilosti označenia, účastníci konania často poukazujú na iné označenia už zapísané do registra ochranných známk a snažia sa tak podporiť svoju argumentáciu smerujúcu k zapísaniu ich označenia ako ochrannej známky. V tomto smere je však potrebné brať do úvahy, že dve navonok „obdobné“ označenia (obdobné v zmysle ich vyhotovenia, povahy, predmetu, ktorého sa týkajú) nemusia byť z pohľadu úradu v konaní o prihláške vonkoncom posudzované podobne (s rovnakým výsledkom, teda zápisom do registra ochranných známk). Dôvody takéhoto konštatovania sú rôzne, od už spomínanej zákonnej možnosti prekonania zápisnej nespôsobilosti cez rôznosť tovarov a služieb, pre ktoré sú označenia prihlásené, až po námietky zo strany tretích osôb. Taktiež treba dodať, že úrad rozhoduje na základe skutkových okolností konkrétneho prípadu a dôkazov predložených alebo navrhnutých účastníkom (účastníkmi) konania.²²

V rozhodnutí z 19. júna 2008, sp. zn. 1 Scud/18/2008, v ktorom sa Krajský súd v Banskej Bystrici stotožnil so stanoviskom úradu, že v prípade prihlasovaného označenia „BYLINOVKA“ nie je splnený základný predpoklad plnenia funkcie ochrannej známky, a to rozlišovacia spôsobilosť, súd konštatoval, že pre posudzovanie zákonnosti konkrétneho rozhodnutia úradu je poukazovanie na iné konanie právne bezvýznamné. Každé jednotlivé konanie o prihláške ochrannej známky je totiž samostatným správnym konaním, v ktorom úrad rozhoduje na základe správnej úvahy vychádzajúcej zo zisteného skutkového stavu a z vykonaných dôkazov, ktoré boli účastníkmi predložené alebo navrhnuté. Ďalej súd uviedol, že je potrebné prihliadať na špecifiká jednotlivých prípadov, na odlišnosti konaní vo veciach ochranných známk, ktoré sú dané charaktermi, druhmi označení a prihlasovanými tovarmi alebo službami.

Rešpektujúc uvedené však **musí byť dodržaná všeobecne platná zásada správ-**

19 Zo súdnej praxe 7/2007, s. 231.

20 Rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. 3. 2010, sp. zn. 24S/63/2009.

21 Podľa ustanovenia § 5 ods. 2 zákona o ochranných známkach *označenie uvedené v odseku 1 písm. b) až d) sa zapisuje do registra, ak prihlasovateľ preukáže, že označenie nadobudlo pred dňom podania prihlášky, na základe jeho používania na území Slovenskej republiky alebo vo vzťahu k územiu Slovenskej republiky, rozlišovaciu spôsobilosť k tovarom alebo službám, pre ktoré je prihlásené.*

22 Podľa § 52 ods. 3 zákona o ochranných známkach úrad rozhoduje na základe odôvodnenia podania a dôkazov, ktoré boli účastníkmi konania predložené.

neho konania, že v skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch musí správny orgán rozhodovať rovnako, inak je rozhodnutie nepredvídateľné a oslabuje stav právnej istoty. Takýto názor súd explicitne vyslovil v rozhodnutí zo 7. decembra 2011, sp. zn. 23S/71/2011, vo veci prihlášky trojrozmerného označenia (tvaru fľaše).²³ Súd uviedol: „Posudzujúc dodržanie vyššie uvedených zásad pri správnom uvážení súd zastáva názor, že došlo k vybočeniu z hľadísk zákona... porušeniu zásady správneho konania, že v skutkovo zhodných alebo v podobných prípadoch musí správny orgán rozhodovať rovnako, inak rozhodnutie je nepredvídateľné, oslabuje stav právnej istoty, je rozporné s článkom 1 ods. 1 Ústavy SR. V zásade možno súhlasiť s vyjadrením žalovaného, že je potrebné prihliadať na skutkový stav v jednotlivých veciach, ich osobitosti, špecifiká, ako aj s tým, že každé konanie vo veciach ochranných známkok je samostatným správnym konaním, avšak skutkový stav sa javí ako zjavne podobný, ak ide o rovnaký druh prihláseného označenia (priestorová ochranná známka – fľaša) pre rovnaký druh tovaru (alkoholické nápoje). Správna úvaha pri rovnakom skutkovom stave by sa mala uberať rovnakým smerom, t. j. otázka, či tento druh prihlasovaného označenia pre rovnaký tovar je rozlíšenia spôsobilý, musí byť posudzovaná podľa rovnakých kritérií a záver musí byť náležite vyargumentovaný. Hodnotiaci proces nevyzníeva objektívne, ak si správny orgán protirečí vo svojich záveroch v obdobných veciach. Súd považuje za neakceptovateľný rôzny prístup správneho orgánu pri aplikácii toho istého zákona vyústiaceho do iného záveru, a to bez presvedčivého odôvodnenia svojej úvahy.“

Povinnosť rozhodovať na základe zisteného skutkového stavu a vykonaných dôkazov, ktoré boli účastníkmi predložené alebo navrhnuté s poukazom na to, že každé jednotlivé konanie je samostatným konaním, nemôže ospravedlňovať rozdiely v rozhodovacej praxi ÚPV SR. Bráni tomu práve zásada, že v skutkovo zhodných alebo v podobných prípadoch musí úrad rozhodovať rovnako.

Veľké množstvo rozhodnutí ÚPV SR napádaných žalobou je založené na posudzovaní pravdepodobnosti zámeny dvoch označení

(predtým zameniteľnosti označení). Keďže posudzovanie pravdepodobnosti zámeny je otázkou skutkovou (o ktorej rozhoduje správny orgán na základe zákonom povolenej voľnej úvahy) a nie právnou, súd v rámci preskúmvacieho konania nie je oprávnený nahrádzať hodnotenie skutkových otázok vykonané správnym orgánom vlastnou úvahou.²⁴

Vo veci námietok proti zápisu označenia „ROSS“ do registra ochranných známkok (podaných majiteľom starších ochranných známkok „BOSS“) Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodnutím z 3. decembra 2008, sp. zn. 1 Scud/38/2008, zrušil druhostupňové rozhodnutie úradu z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia – nesprávnej aplikácie zákona prekročením stanovených posúdenia zameniteľnosti označení. Súd vo všeobecnosti konštatoval, že zákonom o ochranných známkach je založené voľné uváženie úradu aj vo veciach rozhodovania o námietkach proti prihlásenému označeniu, a toto uváženie súd nemôže nahradiť svojím vlastným rozhodnutím. Súd preskúmava iba to, či skutkové okolnosti, z ktorých správny orgán pri voľnej úvahe vychádzal, boli zistené správnym procesným postupom a či právny následok založený rozhodnutím nie je v rozpore so zákonom, a či rozhodnutie bolo z hľadiska aplikovanej právnej normy logické a úplné z hľadiska hodnotenia dôkazov. Súd nemôže namiesto zisteného skutkového stavu zo strany správneho orgánu postaviť vlastné zistenie skutkového stavu. Ďalej však súd uviedol, že správne uváženie by malo byť výsledkom posúdenia spoločných kritérií zameniteľnosti pri súčasnej aplikácii zásad posudzovania, pričom vyslovil záver, že úrad prekročil medze správneho uváženia, keď v rámci správneho uváženia podcenil význam posudzovania zameniteľnosti z vizuálneho hľadiska, a uviedol, že vizuálna podobnosť pri slovných ochranných známkach zohráva podružnú úlohu.

Zaujímavým je náhľad súdu na hodnotenie zameniteľnosti označení (v súčasnosti hodnotenie pravdepodobnosti zámeny), ktorý Najvyšší súd SR vyslovil v rozhodnutí z 28. mája 2009, sp. zn. 3 Sžhuv/1/2009: „V konaní o námietkach proti zápisu ozna-

čenia do registra ochranných známkok ide o abstraktné hodnotenie potenciálnej zameniteľnosti správnym orgánom, pri ktorom sa na rozdiel od nárokov z nekalosúťažného konania nevykonáva posudzovanie zameniteľnosti s už reálnymi dôsledkami na trhu na konkrétnych spotrebiteľov.“ Najvyšší súd SR v tomto prípade zohľadnil postavenie úradu ako správneho orgánu, ktorý podľa zákona o ochranných známkach rozhoduje na základe podania a dôkazov, ktoré boli účastníkmi konania predložené, a súdu, ktorý disponuje širšími možnosťami v súvislosti s dokazovaním.

Pokiaľ ide o všeobecnú procesnú otázku týkajúcu sa predkladania dôkazov v jednotlivých fázach konania pred úradom, Krajský súd v Banskej Bystrici v jednom zo svojich rozhodnutí uviedol, že ak v zákone nie je uvedené, že na neskôr doložené dôkazy, resp. označenia dôkazov sa neprihliada, správny orgán je povinný zohľadniť aj dodatočne doložené dôkazy. V opačnom prípade by bola popretá zásada materiálnej pravdy, ktorá sa uplatňuje aj v konaní pred úradom.²⁵ Tento názor súd potvrdil aj v rozhodnutí zo 17. februára 2010, sp. zn. 23S/90/2009, keď uviedol, že „účastníci konania môžu v priebehu celého odvolacieho konania (až do oznámenia rozhodnutia o odvolaní) uvádzať nové skutočnosti a dôkazy, ak osobitný právny predpis neustanovuje inak“.

Keďže súdne konanie nie je pokračovaním administratívneho konania (konania pred správnym orgánom), v preskúmvacom súdnom konaní už nemožno prihliadať na dôkazy predložené žalobcom po rozhodnutí žalovaného správneho orgánu v druhom stupni.

Prieskum rozhodnutí ÚPV SR v číslach

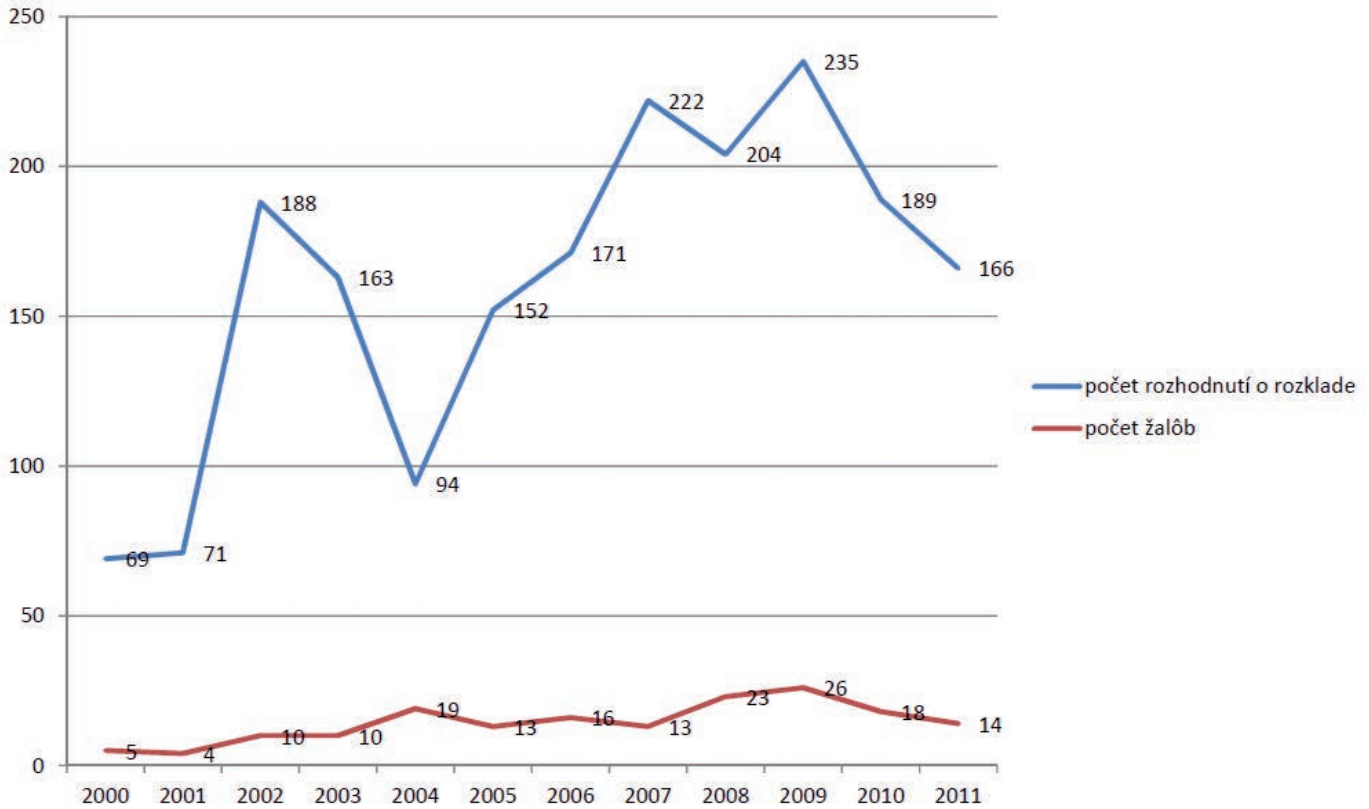
Ďalej znázornený graf č. 2 zobrazuje vývoj počtu rozhodnutí o rozklade vydaných v rokoch 2000 – 2011 a počtu žalôb podaných na preskúvanie právoplatných rozhodnutí úradu v uvedených rokoch. Z grafu vyplýva relatívne stabilný medziročný nárast počtu rozhodnutí o rozklade, ktorý reflektuje aj zvyšujúci sa počet žalôb. Pre zaujímavosť uvádzame, že žaloba na preskúvanie zákonnosti rozhodnutia a postupu úradu je podávaná v 9 % všetkých

23 Predmetné rozhodnutie je dostupné na <http://blog.eisionline.org/wp-content/uploads/2012/04/SudneRozhodnutieReport-1.pdf>.

24 Rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 3. 12. 2008, sp. zn. 1 Scud/38/2008.

25 Rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. 2. 2010, sp. zn. 23S/24/2009.

Graf č. 2

rozhodnutí, to znamená, že približne každé desiate právoplatné rozhodnutie ÚPV SR je preskúmané súdom.

Záver

Vzhľadom na skutočnosť, že Krajský súd v Banskej Bystrici, príslušný na preskúvanie zákonnosti rozhodnutí a postupov ÚPV SR v prvom stupni, vykonáva takýto prieskum len od roku 1996 (keď bol úrad presťahovaný do Banskej Bystrice), pričom počet konaní v jednotlivých rokoch spravidla neprekračuje hranicu dvadsiatich konaní, judikatúra v oblasti správneho súdnictva týkajúceho sa rozhodovacej činnosti úradu sa stále vyvíja. Na základe spracovaných rozhodnutí súdov vydaných v konaniach o preskúvanie zákonnosti rozhodnutí a postupov úradu autorka príspevku nadobudla dojem, že kvalita a prepracovanosť súdnych rozhodnutí priamo úmerne rastie s pribúdajúcim časom a čoraz dôslednejším oboznamovaním sa súdov s problematikou práva priemyselného vlastníctva.

Veľmi pozitívne v tomto zmysle autorka vníma ústup striktno formalistického pohľadu súdu na právo a výklad právnych predpisov modernejšiemu poňatiu spravodlivosti, ktoré kladie vyššie nároky na dôsledné väzbenie argumentov strán a výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti konečného rozhodnutia vo veci.

Uvedené princípy, ktoré sa premietajú aj do rozhodnutí súdov pri prieskume rozhodnutí úradu, určite prispievajú k dôslednejšej ochrane práv subjektov domáhajúcich sa súdnej ochrany v správnom súdnictve, ale pomáhajú i samotnému úradu pri skvalitňovaní jeho rozhodovacej činnosti.

(Príspevok je skrátenou verziou záverečnej práce vzdelávacieho programu Duševné vlastníctvo – ÚPV SR 2012.)

COURT REVIEW OF LEGALITY OF DECISIONS OF THE INDUSTRIAL PROPERTY OFFICE OF THE SLOVAK REPUBLIC
ŠTOFFOVÁ, D.:

Decisions of the IPO SR are subject to the court review according to the provisions of the Civil Code Procedure on Administrative Judiciary, which is an institute of specific control of the public administration bodies. Each person, who claims infringement of his or her rights due to the decision of the IPO SR, might appeal to the court to review the legality of such decision. Although the judicature in this area is still in progress, the article presents some court's conclusions based on review of legality of IPO SR decisions.

Pohnime rozumom! – 26. časť

Bionika a ľudské telo

MVDr. Peter HOLAKOVSKÝ
Veľký Šariš

Ing. Štefan HOLAKOVSKÝ
patentová a známková kancelária GENiUM®, Bratislava

„Nikto nie je dokonalý,
raz sa to možno bude dať vylepšiť.“

(P. Holakovský)

V predchádzajúcom pokračovaní nášho seriálu sme sa venovali aj odstraňovaniu poškodení a porúch ľudského tela pomocou bionických pomôcok alebo bionických náhrad orgánov. V tejto súvislosti sme vás informovali o niektorých biologicko-medicínskych, biologicko-technických a technických riešeniach. Podrobnejšie sme opísali hlavne využitie týchto technológií v spojitosti s ľudskými orgánmi, akými sú koža a zrak. No veda a výskum pokročili aj vo vývoji iných bionických náhrad orgánov.

Umelé srdce

Choroby srdca väčšinou patria medzi **život ohrozujúce ochorenia**. Ich výskyt je na vzostupe najmä vplyvom súčasného životného štýlu ľudí. Patria medzi civilizačné choroby.¹ Napriek tomu, že sa veľká nádej vkladá do liečby kmeňovými bunkami, ich praktické využitie je zatiaľ iba v začiatkoch.

Niektoré neliečiteľné choroby alebo poškodenia srdca sa v súčasnosti dajú riešiť aj transplantáciou srdca. Vyvíjajú sa rôzne zariadenia na pomoc chorému srdcu, aby sa pacient dožil termínu transplantácie. Na tento účel sa už dlhší čas používa i mechanické čerpadlo, ktoré je ľahké, dá sa umiestniť priamo v tele pacienta a mimo tela je iba zdroj jeho energie. Samotné čerpadlo však činnosť nedokáže nahradiť úplne a chorému, menej výkonnému srdcu iba pomáha.²

Vývoj umelého srdca a prvé pokusy s jeho praktickým použitím sa začali už pred dvadsiatimi piatimi rokmi.³ Väčšina doteraz vytvorených prototypov umelého srdca sa snažila kopírovať to, čo vytvorila príroda. Až donedávna umelé srdce bolo iba analógickou „technickou kópiou“ ľudského orgánu. Tak ako ľudské srdce, aj to umelé malo predsieň, komory a chlopne. Princíp čerpania krvi bol pulzný a pacient s umelým srdcom mal tep.

Obr. 1 Klasické umelé srdce⁴

To znamená, že takto konštruované umelé srdcia boli zložité technické zariadenia, v ktorých sa krv dostávala do styku s rôznymi telu cudzími materiálmi. Obranný sys-

tém živých organizmov sa však snaží cudzorodé látky z tela za každú cenu eliminovať. Liekmi sa táto reakcia síce dá tmiť, je to však spojené s rizikom zníženia celkovej obranyschopnosti organizmu, teda aj proti infekciám. Ďalším problémom je skutočnosť, že poškodené miesta v krvnom obehú sa organizmus snaží „zaplátať“ zrazenou krvou. Aj napriek tomu, že na výrobu umelého srdca sa použijú materiály, ktoré organizmus do určitej miery toleruje, pri tak komplikovanej konštrukcii je riziko vytvorenia krvnej zrazeniny stále vysoké. Toto riziko sa liekmi na zníženie zrážanlivosti krvi síce dá tmiť, no aj nízka zrážanlivosť krvi je riziko pre organizmus.

Čakateľom na transplantáciu srdca však svitá do budúca nová nádej. Českí lekári v apríli tohto roku úspešne vykonali výnimočnú operáciu. Hasičovi Jakubovi Halíkovi bol diagnostikovaný rozsiahly neoperovateľný nádor na srdci. Život mu mohla zachrániť iba transplantácia, ale hrozilo, že sa v krátkom čase nenájde vhodný darca a pacient sa transplantácie nedočká. Jeho život bol bezprostredne ohrozený. Lekári sa rozhodli pre unikátnu operáciu. Srdce mu nahradili dvomi mechanickými čerpadlami. Dosiať sa o takýto operačný zákrok pokúsili iba lekári v americkom Houstone, ich pacient však prežil iba sedem dní. Napriek tomu, že Jakub Halík v čase písania tohto článku zomrel na zlyhanie pečene, stal sa prvým človekom, ktorý žil bez srdca iba s jeho umelou náhradou viac ako pol roka.⁵

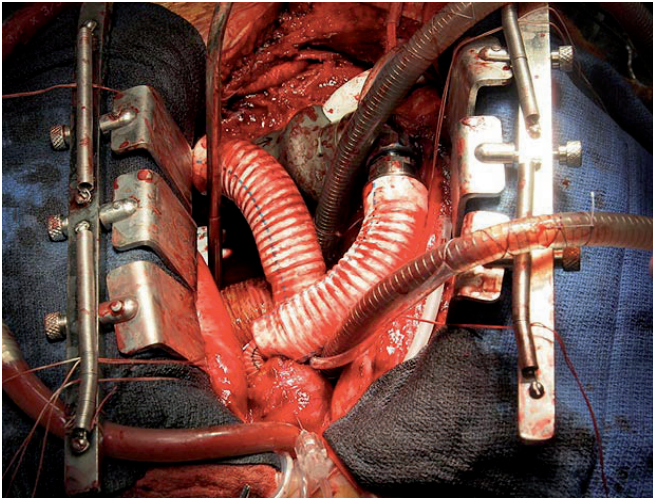
1 www.equark.sk/index.php?cl=article&iid=2020

2 <http://crepiny.noviny.sk/zdravie/17-07-2011/umele-srdce-pumpa-zachranuje-zivoty-aj-na-slovensku--2.html>

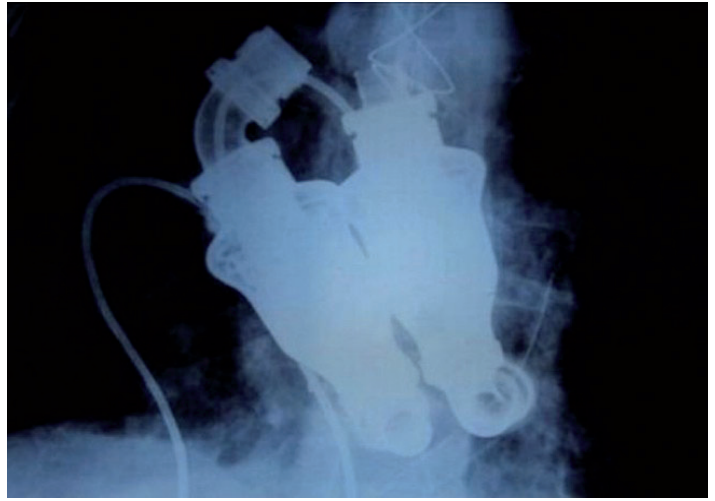
3 www.cas.sk/clanok/5127/pred-25-rokmi-zomrel-pacient-s-prvym-umelym-srdcom.html

4 <http://juliushajek.blog.idnes.cz/c/92383/Jak-dlouho-zije-clovek-s-umelym-srdcem.html>

5 www.teraz.sk/magazin/pacient-s-cerpadlami-namiesto-srdca-pre/25676-clanok.html

Obr. 2 Pohľad na čerpádlá (umelé srdce) počas operácie⁶

Obr. 3 Röntgenová snímka čerpadiel v hrudníku⁷

Operácia českých lekárov je výnimočná v tom, že **namiesto komplikovaného umelého srdca použili dve čerpádlá**, ktoré sa už dlhší čas používajú na podporu krvného obehu u ľudí s poškodeným srdcom. Takto vytvorené umelé srdce sa však svojou konštrukciou vôbec nepodobá srdcu, ktoré „skonštruovala“ príroda. **Nemá nijaké predsieň, komory ani chlopne.** Krv nie je čerpaná pulzovaním, ale kontinuálne. Zjednodušene povedané, čerpadlo pozostáva z rúrky, ktorá sa operačne napojí jedným koncom na žilu privádzajúcu krv do srdca a druhým koncom na tepnu vychádzajúcu zo srdca.

Na čerpanie krvi slúži turbínka umiestnená v rúrke, ktorá je poháňaná bezkontaktné, magnetickým poľom.⁸ Veľkou výhodou tohto riešenia je, že krv preteká hladkou rúrkou bez záhybov a zbytočných spojov, kde by sa mohli vytvárať krvné zrazeniny. Pri použití dvoch takýchto čerpadiel namiesto srdca (jedno pre veľký a druhé pre malý krvný obeh) nie je potrebná synchronizácia pulzov medzi čerpadlami, pretože nepulzujú. Riadenie činnosti takejto náhrady srdca je preto jednoduchšie. **Pacient** s takýmto čerpadlami však **nemá pulz**, a preto monitorovanie jeho životných funkcií a krvného tlaku bežnými prístrojmi nie je možné. Napriek tomu prevažujú výhody nad nevýhodami. Takýto model umelého srdca je konštrukčne menej náročný oproti klasickému modelu. Jeho jednoduchosť znižuje možnosť výskytu porúch alebo iných komplikácií a zároveň sa znižujú aj nákla-

dy na výrobu. Pacient s takýmto umelým srdcom nie je pripútaný na lôžko, no musí pravidelne dobíjať akumulátory alebo vymieňať batérie, ktoré nosí pri sebe.

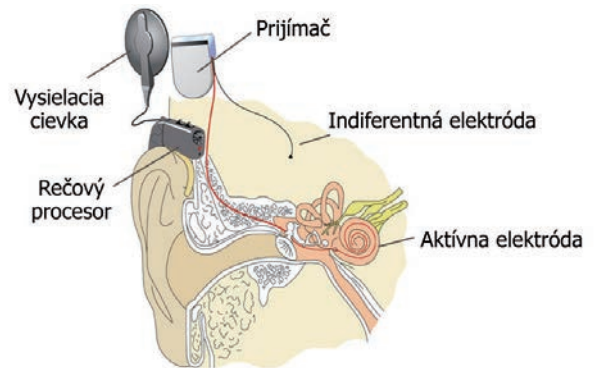
Kochleárny implantát – bionické ucho

Predstava sveta absolútneho ticha je pre počujúcich hrozivá. V minulosti mnohokrát ľuďom, ktorí prišli o sluch pre chorobu, úraz, prípadne sa už narodili hluchí, nebolo možné pomôcť. Pri oslabenom sluchu pomôžu rôzne zosilňovače zvuku, ale **pri úplnej hluchote nijaké zosilňovanie zvuku nepomôže. Vedci však našli riešenie** aj v takom prípade. Ak je zachovaná funkčnosť sluchového nervu, pomôže bionické ucho – **kochleárny⁹ implantát**.

Sluch zdravého človeka funguje tak, že chvenie vzduchu sústredené vonkajším uchom (ušnica a zvukovod) sa dostane k strednému uchu, ktoré začína ušným bubienkom. Vlnenie vzduchu rozochveje bubienok. Jeho chvenie sa prenáša prostredníctvom sluchových kostičiek stredného ucha nazývaných kladivko, nákovka a strmienok na oválne okienko vnútorného ucha – slimáka. Orgán vnútorného ucha – slimák, bol takto pomenovaný, pretože má tvar podobný ulite slimá-

ka. Labyrint vnútorného ucha je vyplnený kvapalinou a vystlaný membránou, v ktorej sa nachádzajú nervové vlákna. Na povrchu membrány sú takzvané vlásokové bunky, ktoré chvenie tekutiny (endolymfy) v slimáku premeňujú na elektrické impulzy. To znamená, že chvenie bubienka prenesené sluchovými kostičkami do slimáka rozochveje vlásokové bunky, ktorých elektrické impulzy prenesú nervové vlákna cez sluchový nerv do príslušného centra mozgu. Mozog tieto nervové impulzy ďalej spracuje na sluchový vnem.

V rôznych literárnych zdrojoch sa uvádza, že vlásokové bunky umiestnené bližšie k oválnemu okienku (cez ktorý vstupuje chvenie do vnútorného ucha) sú citlivejšie na vysoké tóny a vzdialenejšie na nižšie. Čím ďalej sa vlasové bunky nachádzajú, tým na nižšie tóny reagujú. Podrobnosti o fungovaní vnútorného ucha uvádzame preto, lebo tieto jeho vlastnosti využíva aj kochleárny implantát.

Obr. 4 Princíp kochleárnej implantácie¹⁰

⁶ <http://xiexiaorong08.com/tag/jakub-halik/>

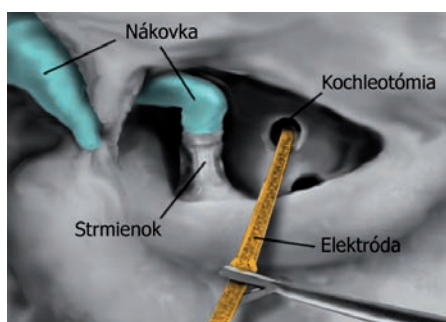
⁷ www.teraz.sk/magazin/pacient-s-čerpádlami-namiesto-srdca-pre/25676-clanok.html

⁸ <http://crepiny.noviny.sk/zdravie/17-07-2011/umele-srdce-pumpa-zachranuje-zivoty-aj-na-slovensku--2.html>

⁹ Lat. cochlea, od čoho je odvodený názov kochleárny.

¹⁰ www.scki.sk/ki.php

Kochleárny implantát pozostáva z dvoch hlavných častí. Je to vonkajšia časť – **rečový procesor s mikrofónom** a vnútorná časť – **prijímací stimulátor**, ktorý je voperovaný do tela pacienta. Mikrofón zvukové signály prijíma a procesor ich spracuje na elektrický signál, ktorý vysiela vysielacou cievkou. Moderné kochleárne implantáty sú natoľko miniaturizované, že sa dajú umiestniť ako závesný prístroj za ucho. Prijímací stimulátor prijíma signál z vysielacej cievky pomocou prijímača voperovaného pod kožu v oblasti ucha. Elektrické signály sú z prijímača vedené jemným zväzkom elektród do vnútorného ucha, slimáka.

Obr. 5 Zavedenie elektródy do kochleotómie¹⁰

Koncová časť zväzku elektród sa pri operačnom výkone zasúva do slimáka a jednotlivé elektródy sú zo zväzku vyvedené v rôznych vzdialenostiach. Tak je možné elektricky stimulovať špecifické skupiny vlákien sluchového nervu a **preniesť do mozgu informáciu aj o výške tónu**. Pri stimulácii elektródou vzdialenejšou od oválneho otvoru to mozog vyhodnotí ako nízky tón a naopak.

Umelý pankreas

Diabetes – cukrovka je tiež jedným zo závažných civilizačných ochorení. Jej výskyt je vplyvom nezdravého životného štýlu stále častejší. **Počet diabetikov sa neustále zvyšuje**. Doc. MUDr. Emil Martinka, PhD., na otázku „Aký je podľa vás skutočný počet diabetikov na Slovensku?“ odpovedal takto:

„Diabetes mellitus veľmi rýchlo narastá a nadobúda rozmery epidémie. Kým v roku 1985 bolo vo svete evidovaných asi 30 mi-

liónov diabetikov, v roku 2003 ich už bolo 194 miliónov a ak sa tento trend nepodarí spomaliť, prognózy uvádzajú, že v roku 2025 počet evidovaných pacientov presiahne 333 miliónov. **Na Slovensku pribudne každoročne 6 – 8-tisíc pacientov**. Ak však berieme do úvahy demografický vývoj, t. j. ak odrátame mŕtvych, každoročne pribudne cca 11 000 – 13 000 nových pacientov. Podľa skríningovej štúdie realizovanej Slovenskou diabetologickou spoločnosťou je podiel občanov s diabetom na Slovensku až 7 %, čo je viac, než sme sa dosiaľ domnievali (5,3 %). Ide však o výskyt porovnateľný s inými krajinami EÚ. **Pri súčasnom počte obyvateľov Slovenska to predstavuje asi 380 000 – 400 000 pacientov.**“¹¹

Pankreas je žľaza, ktorá okrem iných funkcií produkuje inzulín¹². V prípade, že pankreas produkuje málo, prípadne neprodukuje žiadny inzulín, vznikne diabetes¹³. Napriek tomu, že v liečbe diabetu sa dosiahol výrazný pokrok, drvivá väčšina pacientov je odsúdená na celoživotné aplikovanie liekov, najmä injekčné podávanie inzulínu, a diétu spojenú s rôznymi ďalšími obmedzeniami životného štýlu. **Injekčné aplikovanie inzulínu diabetikom nielen znepríjemňuje život, ale nie vždy sa im musí podariť odhadnúť potrebnú dávku**. Ak diabetik zle odhadne dávku inzulínu, môže si spôsobiť ťažké poškodenie zdravia, prípadne až **ohrozenie života**. Z uvedeného dôvodu si diabetici kontrolujú hladinu cukru v krvi, čo je spojené s odobratím krvi, teda tiež pichaním.

Aký je názor odborníkov na možnosť úplného vyliečenia z cukrovky?

„**Cukrovku nie je možné vyliečiť, ale je možné ju úspešne liečiť. Dodržiavaním diéty, primeraným pohybom a pomocou liekov zaistíme normálnu hladinu cukru v krvi (4,1-6,4 mmol/l). Cukrovka je celoživotné ochorenie, ktoré od vypuknutia sprevádza pacienta po celý život.**“¹⁴

Aj v prípade diabetu však svitá na lepšie časy. Výskumné laboratória intenzívne skúmajú možnosť využitia kmeňových buniek na „opravu“ poškodeného pankreasu. Tento výskum sa však zatiaľ nedostal ani do štádia klinických pokusov, preto jeho použitie v praxi neprichádza zatiaľ do úvahy.

Veľkou nádejou pre diabetikov je **bionic-**

ký umelý pankreas. Umelý pankreas v sebe v podstate spája dva doteraz známe prístroje. Jedným je prístroj na sledovanie cukru v krvi a druhým inzulínová pumpa. Umelý pankreas dokáže kontinuálne udržať hladinu krvného cukru na požadovanej úrovni. Keď senzory umelého pankreasu zaznamenajú zvýšenie hladiny cukru, inzulínová pumpa uvoľní do krvného obehu potrebné množstvo inzulínu. Veľkou výhodou je, že umelý pankreas sa dá operačným zákrokom umiestniť do tela pacienta. Diabetik s umelým pankreasom je ušetrený od častého pichania inzulínu a od odberu krvi na zistenie hladiny cukru. Umelý pankreas má zásobník inzulínu, ktorý si diabetik podľa potreby dopĺňa.

Obr. 6 Umelý pankreas¹⁵

Umelý pankreas už bol úspešne odskúšaný v Anglicku. Aplikovali ho **desiatim tehotným ženám**.¹⁶ Tehotenstvo diabetičiek je rizikové a v dôsledku kolísania hladiny krvného cukru často končí odumretím plodu, predčasným pôrodom alebo inými komplikáciami. Výsledky použitia umelého pankreasu splnili očakávania, **umelý pankreas dokázal udržať hladinu krvného cukru na normálnej úrovni**.

Optická korekčná pomôcka

V minulom čísle časopisu Duševného vlastníctva (DV 3/2012) v rubrike Spektrum dobrých nápadov a riešení (s. 32) nás zaujal článok s názvom Optická korekčná pomôcka. Je v ňom prezentovaný nápad Ing. Petra Urbánka, CSC., z Trenčína, ktorý okrem iného uviedol: „Je všeobecne známe, že neostrý

11 http://dia.hnonline.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=360:emil-martinka-prioritou-je-register-pacientov-a-celospolowska-educacia&catid=2&Itemid=3

12 Inzulín je hormón, ktorý sa produkuje v pankrease a reguluje hladinu cukru v krvi.

13 Diabetes – cukrovka.

14 www.medicus.sk/icukrovka.htm

15 www.sme.sk/c/5192029/nadej-pre-diabetikov.html

16 <http://zdravie.pravda.sk/zdravie-a-prevencia/clanok/13159-tehotnym-zenam-s-cukrovkou-pomohol-umely-pankreas/>

Obr. 7 Dierované okuliare¹⁷

obraz na sietnici je možné urobiť ostrejšie, ak sa pred oko umiestni nepriehľadná doštička s malým otvorom tzv. stenopeická štrbina.“ Tento princíp sa používa už dávnejšie a aj v súčasnosti nie je problém kúpiť si **dierované okuliare** v rôznom vyhotovení. Napriek tomu, že takéto okuliare majú i veľa nevýhod, veľa ľuďom so zrakovými chybami dokážu pomôcť. Reklama ich však preceňuje a pripisuje im vlastnosti, ktoré v skutočnosti nemajú. Možno preto je ich cena premrštená, napriek jednoduchosti ich výroby.

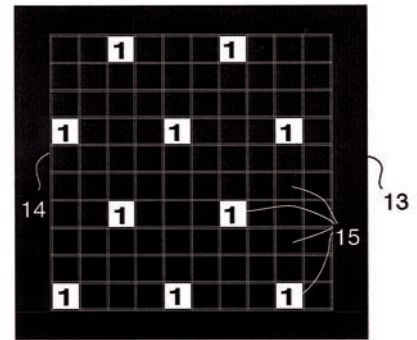
Podstata vynálezu P. Urbánka nazvaného optická korekčná pomôcka, ktorý je chránený patentom P SK 287976, je v článku vysvetlená takto: „Uvedená pomôcka pozostáva z transparentného monochromatického LCD displeja so sústavou usporiadaných segmentov prepúšťajúcich svetlo. Segmenty majú geometrický tvar a ideálne je, keď ho majú v tvare včelieho plástu.“

Nahliadnutím do patentového spisu zistíme, že optická korekčná pomôcka je oveľa sofistikovanejšie zariadenie ako dierované okuliare. Využíva síce podobný princíp, no LCD displej na rozdiel od pevnej dierkovanej platničky dokáže meniť polohu priehľadných bodov (stenopeických štrbín) tak, že sa postupne spriehľadní celá plocha displeja. Ak je frekvencia preblikávania bodov rovnaká alebo vyššia ako 13 Hz (uvádza sa v patentovom spise), oko to nevníma ako blikanie, pretože zrakový vnem na sietnici nezaniká ihneď, ale pretrváva určitý čas. Pri takejto frekvencii blikania bodov sa LCD displej javí ako priehľadný. Veľkou výhodou takého riešenia je, že pomocou tejto pomôcky je možné zobrazit' väčší počet menších otvorov ako pri dierovaných okuliaroch. Použitím displeja s preblikávajúcimi bodmi sa oproti dierovaným okuliarom zvýši aj množ-

stvo svetla prichádzajúceho do oka.

Poznámka autora P. H.: „Prečo píšeme o optickej korekčnej pomôcke v článku o biolike? Keď som prvýkrát videl dierované okuliare, ale aj návrh LCD displeja optickej korekčnej pomôcky, zaujala ma ich podobnosť so zloženým (facetovaným) okom hmyzu. Môžeme sa o tom presvedčiť porovnaním obrázkov 7 a 8 so zväčšeným detailom zloženého oka motýľa (na obrázku 9).

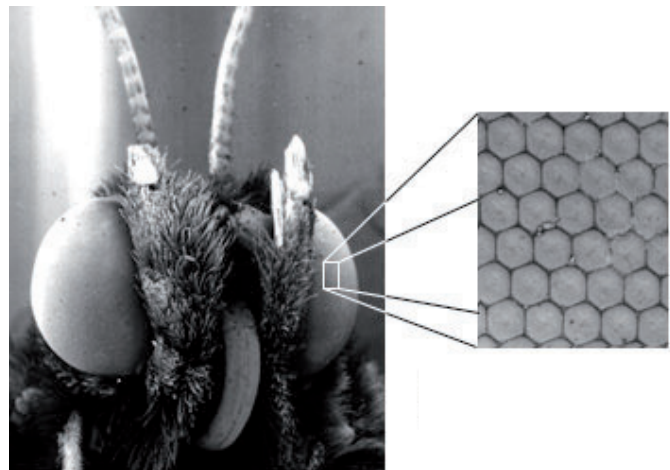
V súvislosti s okom hmyzu som si spomenul na moju prvú skúšku na vysokej škole. Väčšina študentov veterinárov, ako sa ľudovo hovorí, nemala bunky na techniku a skúška z fyziky bola pre nich postrachom. Ja som sa však okrem živej prírody od malička zaujímal aj o fyziku, a preto som sa na túto skúšku prihlásil v predtermíne. Najťažším bodom skúšky bolo absolvovať niekoľkostranový písomný test. Po vyhodnotení testu sa skúšajúci zaujímal hlavne o otázky, ktoré neboli v teste správne zodpovedané. V celom teste som podľa profesora urobil jednu chybu. Na otázku, či má zložené oko hmyzu schopnosť akomódácie, som v teste uviedol, že áno. Podľa profesora to bola nesprávna odpoveď, pretože hmyz v zloženom oku nemá šošovky, ktorými by dokázal zaostrit' zrak na rôznej vzdialenosti. Oponoval som mu tým,

Obr. 8 Jeden z navrhovaných tvarov segmentov displeja¹⁸

že oko hmyzu síce nedokáže zaostrovať na rôznu vzdialenosť, no je schopné prispôbovať sa intenzite svetla a akomódácia všeobecne znamená prispôbovanie sa. Moju odpoveď profesor uznal a bez ďalšieho skúšania som odchádzal s jednotkou v indexe. Píšem o tom preto, lebo s odstupom času si uvedomujem, že **zložené oko zaostrovanie na rozličnej vzdialenosti ani nepotrebuje.**“

Keď sa pozrieme na obrázok oka motýľa, akoby sme sa pozerali na platničku so stenopeickými štrbinami. Z optiky vieme, že čím je vyššia clona²⁰ na objektíve, tým je aj väčšia hĺbka ostrosti. To znamená, že hĺbka ostrosti zloženého oka vzhľadom na miniatúrnú veľkosť otvorov, ktorými svetlo do jeho jednotlivých segmentov (omatídií)²¹ vstupuje, je obrovská a oko je fixne zaostré na krátku i veľkú vzdialenosť (**fixfokus**²²).

Obr. 9 Zložené oko motýľa, vpravo zväčšený detail¹⁹

17 www.infinito.sk/produkt-13-374/Dierovane_okuliare.html

18 <http://registre.indprop.gov.sk/registre/pdf/patenty/287/287976.pdf>

19 www.monarchwatch.org/biology/sense1.htm

20 Otvor, ktorým prechádza svetlo do objektívu.

21 U niektorých druhov hmyzu je počet omatídií v zloženom oku až 30 000.

22 Pevné zaostrenie fotografického prístroja.

„Zrkadlové“ 3D

„Sniečko sa snažilo tak, ako keby vrcholilo leto, kalendár však už naznačoval blížiaci sa koniec októbra. Nádherné nedeľné predpoludnie... a ja (Š. H.) som, už riadne spotený, tak, ako skoro každú nedeľu, mal za sebou viac ako polovičku túry okolo štadióna bratislavského Interu... Ak si myslíte, že tam chodím behať, ste na omyle. Na Interi sú každú nedeľu burzy (až na pár výnimiek, keď sa tam naozaj športuje). Prichádzajú tam stovky, možno tisíce predávajúcich a ešte viac kupujúcich. Môžete tam kúpiť všetko, od ihly po nákladné auto... Minule mi ponúkali prídavnú nádrž z Migu (aj by som ju kúpil, keby som ju mal kam dať).

Spozornel som pri ďalšej hromade kníh. Hľadal som knihy o starej technike alebo kuchárske knihy pre manželku (aby som ja mohol domov prinášať rôzne technické predmety, manželke som založil zbierku kuchárskych kníh – má ich už viac ako 500). Moju pozornosť na tejto hromade zaujala zvláštna kniha, v ktorej sa nelistovalo sprava doľava, ale zdola hore. Ako fanúšika 3D moju pozornosť upútali dvojice na prvý pohľad skoro rovnakých obrázkov. Moje oči, natrénované na pozieranie 3D dvojíc fotografií aj bez nejakých ďalších pomôcok, sa ihneď pokúsili pozrieť „3D pohľadom“ na nádherné farebné fotografie kvetín tak, aby som z tých dvojíc vnímal 3D obrázok (tento postup sme opisali v DV 3/2010). Ostal som sklamaný, keď sa mi to ani na viackrát nepodarilo. Potom som si uvedomil, že sme v návode písali, že by stredu obrázkov nemali byť vzdialené viac, ako je vzdialenosť očí. A medzi týmito obrázkami bola vzdialenosť viac ako dvojnásobná... a boli aj väčšie ako tie na pozieranie 3D dvojíc. Čo teraz?

Zahľadel som sa pozornejšie a zbadal som ďalší rozdiel. Obrázky síce boli skoro rovnaké, ale zrkadlovo pootočené okolo vertikálnej osi.

A vtedy som pochopil, o čo ide... K tomu, aby som si to mohol overiť, mi chýbalo zrkadlo. Keď som knihu dolistoval, bolo mi jasné, že sa nemýlim, a **dokonca nechýba ani zrkadlo**. Bolo špeciálne tvarované a zasunuté do puzdra na vnútornej zadnej strane obalu. Ako skúsený zberateľ som ho ani nevyberal a nič nevysvetľoval predávajúcemu. Len som sa ho opýtal, čo tá čudná kniha stojí. Zobral ju do rúk, zalistoval, pokrútil hlavou a povedal 50 centov. Schoval som 5 eurovku, ktorú som mal pripravenú v zatvorenej dlani, a z vrečka vylovil 50 centov...

Zostatok burzy som už len tak preletel. Tašku som mal plnú všeličoho, ale najviac som sa tešil z tej knihy. V aute na parkovisku som netrpezlivo vybalil túto nevšednú knihu,

vybral z nej zrkadlo a založil ho do špeciálneho držiaka v strede hornej časti knihy. Chvíľočku mi trvalo, kým som našiel správny uhol pohľadu (očí)... **a žasol som nad nádhernými 3D obrázkami.**

Obr. 10 Prezeranie „zrkadlových“ 3D obrázkov

Teraz sa pozrime na tento skoro neznámy spôsob 3D zobrazovania trochu technickejšie. Doteraz sme vás oboznámili s viacerými spôsobmi tvorby a prezerania 3D (stereo) obrázkov (dvojice obrázkov, anaglyfy, lenticulárne fólie, pasívne (polarizačné) okuliare, aktívne okuliare...).

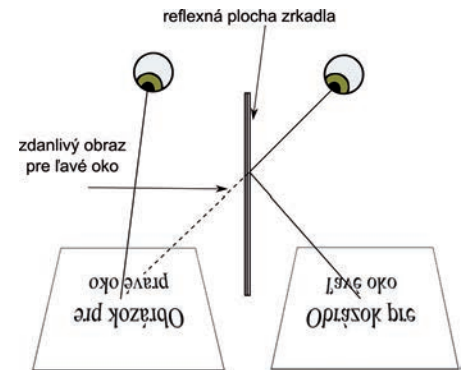
Základný princíp je v podstate rovnaký. Treba vytvoriť dvojicu (minimálne) obrázkov (jeden pre ľavé a druhý pre pravé oko) a zabezpečiť to, aby ľavé oko videlo obrázok, ktorý bol vytvorený pre ľavé oko, a pravé oko videlo obrázok vytvorený pre pravé oko.

Pri oboznamovaní sa s rôznymi technickými postupmi a pomôckami sme sa už dávnejšie oboznámili s jedným doteraz skoro neznámym **postupom využívajúcim zrkadlo**. Dosiaľ sme však o ňom nepísali preto, lebo sme sa nestretli s jeho praktickým používaním.

Skúsme si ho stručne opísať.

Niektorou zo známych techník, ktoré sme už dávnejšie opísali, vytvoríme dvojice obrázkov (najčastejšie fotografie). Potom **urobíme zrkadlový obraz ľavého obrázku** (spravidla) a obrázky umiestnime vedľa seba s medzerou medzi nimi niekoľko centimetrov. Kolmo na rovinu obrázkov, **medzi obrázky umiestnime zrkadlo** s reflexnou vrstvou na jeho ľavej ploche. Zo vzdialenosti bežnej na čítanie či pozieranie obrázkov (25 – 30 cm) sa na dvojicu obrázkov pozerať tak, že pravým okom vidíme pravý obrázok a ľavým nepozerať na ľavý obrázok, ale na jeho prevrátený obraz v zrkadle.

Výsledkom je, že pravé oko vidí to, čo by pri bežnom pozieraní zobrazovaného predmetu videlo pravé oko, a **ľavé oko vidí (v zrkadle)** to, čo by videlo ľavé oko. Mozog informácie z očí spracuje tak, že **pozorovateľ vníma priestorový (3D) obrázok**.

Obr. 11 Schematické znázornenie „zrkadlového“ princípu prezerania 3D obrázkov

Porovnajme si teraz systém „zrkadlového“ princípu s tými, ktoré sme v minulosti opísali.

„Zrkadlový“ princíp má v porovnaní s prezeraním dvojíc fotografií pomocou prehliadačiek výhodu v tom, že zrkadlo je jednoduchšie ako prehliadačky, ktoré spravidla musia mať šošovky. Ďalšou výhodou je, že **„zrkadlové“ obrázky môžu byť väčšie**.

Výhodou oproti anaglyfom je, že nie sú potrebné farebné okuliare (kde je problém zladit' použité filtre pri tvorbe obrázkov s filtermi okuliarov) a **nedochádza pritom k žiadnemu skresleniu farieb**.

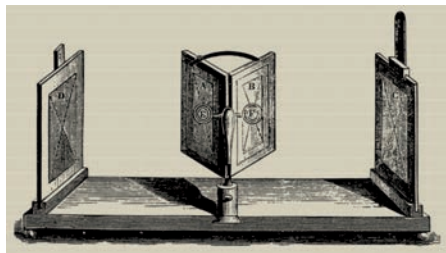
V porovnaní s lenticulárnymi šošovkami je zjavná výhoda v tom, že **jedno zrkadlo stačí na prezeranie mnohých fotografií**. Každý 3D obrázok zobrazovaný pomocou lenticulárnych šošoviek musí byť špeciálne spracovaný (ľavý a pravý obrázok sú vertikálne „rozstrihané“ na tenké pásiky a vystriedane uložené vedľa seba) a musí mať fóliu s lenticulárnymi šošovkami presne umiestnenú nad obrázkom. Pri pozorovaní obrázkov s lenticulárnymi fóliami je spravidla vnímaná aj štruktúra lenticulárnych fólií (vertikálne pásiky). „Zrkadlové“ obrázky sa vytvárajú oveľa jednoduchšie a nie sú vôbec skreslené.

Technická náročnosť tvorby a pozorovania „zrkadlových“ 3D obrázkov je **neporovnateľne nižšia**, ako je to s 3D obrázkami pozorovanými pomocou pasívnych či aktívnych okuliarov.

Až teraz som si uvedomil (Š. H.), že prvý prakticky využiteľný princíp 3D (už v roku 1613 jezuita Francois d' Aguilion použil vo svojom spise pojem „stéréoscopique“), ktorý

vymyslel v roku 1938 Charles Wheatstone (DV 3/2010), využíval tiež zrkadlá (obr. 3)...

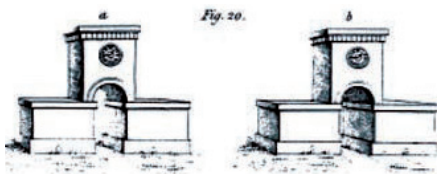
V publikovanom článku²³ podrobne ob-
jasnil teóriu stereoskopického videnia a opí-
sal princípy binokulárneho videnia. Mož-
no ešte užitočnejšie bolo, že neostal iba pri
teórii a podarilo sa mu svoje teoretické ve-
domosti využiť na vytvorenie vynálezu ste-
reopreliadačky umožňujúcej pozorovať
špeciálne vytvorené obrázky (naozaj to boli
obrázky – fotografia bola ešte v štádiu expe-
rimentov). **Prehliadačka bola založená
na princípe zrkadiel**, v ktorých pozorova-
teľ videl odrazy nakreslených obrázkov pre
ľavé a pravé oko. Zrkadlá sa dali posúvať
tak, aby mierne odlišné obrázky mozog spraco-
val do priestorového (stereo, 3D) vne-
mu.

Obr. 12 Wheatstonova stereoprehliadačka
využívajúca dve navzájom pootočené zrkad-
lá v strede prehliadačky

V článku upozornil na to, že takto môžu
byť pozorované nielen jednoduché geomet-
rické tvary, ale aj „kvety, kryštály, busty,
vázy, nástroje rôzneho druhu atď. tak, aby
sa nedali rozlíšiť od videnia samotných reál-
nych objektov“.

Z Wheatstonovej publikácie sme uverej-
nili (DV 3/2010) aj obrázok na pozorovanie
pomocou jeho prehliadačky (obr. 4). Vte-
dy som nevedel pochopiť (Š. H.), prečo sú
obrázky navzájom prehodené. Pri bežnom
pohľade na obrázky a trochu zamyslenia
dôjdeme k záveru, že sa na „bránu“ pozerá-
me z ľavej strany. Pri pohľade pomocou jeho
prehliadačky by sme zistili, že v skutočnosti
ide o pozeranie z pravej strany. Dosiahne sa
to vďaka zrkadlám (v strede prehliadačky
sú zrkadlá, na bokoch prehliadačky sú po-
zorované obrázky).

Obr. 13 Wheatstonova dvojica obrázkov na
stereoskopické pozorovanie

Zaujímavé je, že od prvého Wheatstonov-
ho vynálezu **ďalšie prehliadačky potre-
bovali zložitejšie optické prvky** (optické
hranoly, šošovky, okuliare...).

Ubehlo už veľa rokov, kým si na zrkadlá
niekto spomenul a pôvodnú Wheatstonovú
prehliadačku ešte zjednodušil – a stačilo
mu iba jedno zrkadlo.

V tejto súvislosti mi dovoľte aspoň jednu
malú, ale dôležitú poznámku (Š. H.): „*Pri
riešení technických problémov (a nielen tech-
nických) konštrukčná zložitosť riešenia
postupne narastá, až sa dostane na úro-
veň, keď to už takto ďalej vylepšovať nejde.
A potom niekto príde s novým princípom.
Niekedy sa tento princíp akoby vrátil na za-
čiatok vývoja a prekvapujúco ho zmenil. Sú-
visí to zrejme s tzv. vývojom po špirále (ale
o tom bližšie niekedy inokedy).*“

Literatúra a internetové zdroje²⁴

PAULOV, Š.: Fyziológia živočíchov a človeka.
Bratislava : Slovenské pedagogické na-
kladateľstvo, 1980.

www.equark.sk/index.php?cl=article&iid=2020

[www.pluska.sk/plus-7-dni/veda/srdcovu-
chlopnu-vam-vymenia-aj-bez-operacie.html](http://www.pluska.sk/plus-7-dni/veda/srdcovu-chlopnu-vam-vymenia-aj-bez-operacie.html)

[http://encyklopedia.sme.sk/c/894051/
prve-transplantovane-srdce.html](http://encyklopedia.sme.sk/c/894051/prve-transplantovane-srdce.html)

www.zzz.sk/?clanok=6813

[www.cas.sk/clanok/223778/jakubisko-
po-operacii-tento-muz-mu-dal-12-
rokov-zivota.html](http://www.cas.sk/clanok/223778/jakubisko-po-operacii-tento-muz-mu-dal-12-rokov-zivota.html)

[http://crepiny.noviny.sk/zdravie/17-07-
2011/umele-srdce-pumpa-zachranuje-
zivoty-aj-na-slovensku--2.html](http://crepiny.noviny.sk/zdravie/17-07-2011/umele-srdce-pumpa-zachranuje-zivoty-aj-na-slovensku--2.html)

[www.cas.sk/clanok/5127/pred-25-rokmi-
zomrel-pacient-s-prvym-umelym-
srdcom.html](http://www.cas.sk/clanok/5127/pred-25-rokmi-zomrel-pacient-s-prvym-umelym-srdcom.html)

[http://juliushajek.blog.idnes.cz/c/92383/
Jak-dlouho-zije-clovek-s-umelym-
srdcem.html](http://juliushajek.blog.idnes.cz/c/92383/Jak-dlouho-zije-clovek-s-umelym-srdcem.html)

[www.teraz.sk/magazin/pacient-s-cerpadlami-
namiesto-srdca-pre/25676-clanok.html](http://www.teraz.sk/magazin/pacient-s-cerpadlami-namiesto-srdca-pre/25676-clanok.html)

[http://xiexiaorong08.com/tag/jakub-
halik/](http://xiexiaorong08.com/tag/jakub-halik/)

[www.teraz.sk/magazin/pacient-s-cerpadlami-
namiesto-srdca-pre/25676-clanok.html](http://www.teraz.sk/magazin/pacient-s-cerpadlami-namiesto-srdca-pre/25676-clanok.html)

[http://crepiny.noviny.sk/zdravie/17-07-
2011/umele-srdce-pumpa-zachranuje-
zivoty-aj-na-slovensku-2.html](http://crepiny.noviny.sk/zdravie/17-07-2011/umele-srdce-pumpa-zachranuje-zivoty-aj-na-slovensku-2.html)

www.scki.sk/ki.php

[http://dia.hnonline.sk/index.php?option
=com_content&view=article&id=360:
emil-martinka-prioritou-je-register-
pacientov-a-celospolnoenska-edukacia
&catid=2&Itemid=3](http://dia.hnonline.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=360:emil-martinka-prioritou-je-register-pacientov-a-celospolnoenska-edukacia&catid=2&Itemid=3)

www.medicus.sk/icukrovka.htm

[www.sme.sk/c/5192029/nadej-pre-
diabetikov.html](http://www.sme.sk/c/5192029/nadej-pre-diabetikov.html)

[http://zdravie.pravda.sk/zdravie-a-
prevencia/clanok/13159-tehotnym-
zenam-s-cukrovkou-pomohol-umely-
pankreas/](http://zdravie.pravda.sk/zdravie-a-prevenicia/clanok/13159-tehotnym-zenam-s-cukrovkou-pomohol-umely-pankreas/)

[www.infinito.sk/produkt-13-374/Dierovane-
okuliare.html](http://www.infinito.sk/produkt-13-374/Dierovane-okuliare.html)

[http://registre.indprop.gov.sk/registre/
pdf/patenty/287/287976.pdf](http://registre.indprop.gov.sk/registre/pdf/patenty/287/287976.pdf)

www.monarchwatch.org/biology/sense1.htm

Obrázok č. 10 autor Š. Holakovský

Obrázok č. 11 autori Š. a P. Holakovskí

*Pokračovanie v Duševnom vlastníctve
č. 1/2013*

THINK IT! – PART XXVI
Bionics and Human Body
HOLAKOVSKÝ, P., HOLAKOVSKÝ, Š.:
Bionic replacements of some human organs
– artificial heart, cochlear implant, artificial
pancreas. Optic corrective aid – device for
elimination of a human eye defect, the prin-
ciple of stenoepic slit improved electroni-
cally – Patent No. 287976. “Mirror” 3D – 3D
imaging technique known a little, history and
practical experience.

²³ „Philosophical Transactions“ of the Royal Society of London, Vol. 128, pp. 371-394.

²⁴ Všetky odkazy na elektronické pramene v tomto článku vo vzťahu k jeho obsahu platné k 30. 10. 2012.

Z GALÉRIE TVORCOV

„Slovo inovácia sprofanovalo..., treba mu vrátiť pôvodný význam“

hovorí **Ing. Marína Spirová**, riaditeľka Banskobystrickej regionálnej komory SOPK.

Predseda Úradu priemyselného vlastníctva SR **Mgr. Luboš Knoth** a riaditeľka Banskobystrickej regionálnej komory Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory (BBRK SOPK) **Ing. Marína Spirová** podpísali 27. septembra dohodu o vzájomnej spolupráci, na základe ktorej bolo v BBRK SOPK vytvorené informačno-poradenské miesto ÚPV SR pre inovácie – innoinfo.

V banskobystrickom regióne mal ÚPV SR pôvodne uzatvorenú takúto zmluvu s Lučeneckou regionálnou komorou SOPK, ale tá bola 1. januára 2010 pretransformovaná na kanceláriu BBRK SOPK v Lučenci.

M. Spirová mala vždy blízko k inováciám a duševnému vlastníctvu. Predtým, ako sa stala riaditeľkou BBRK SOPK (1. marca 2011), pôsobila v Úrade Banskobystrického samosprávneho kraja (Úrad BBSK), kde v roku 2005 **stála pri zrode Regionálnej inovačnej stratégie Banskobystrického kraja – BaBy RIS¹**. Cieľom stratégie je vytvoriť prostredie priaznivé pre rozvoj podnikania a inovácií, podporiť ekonomický rast regiónu a zvýšiť jeho životnú úroveň. M. Spirová sa stala koordinátorkou celého projektu, no po deviatich rokoch z Úradu BBSK odchádza. – *Prijala som ponuku Ing. Lubomíry Slobodovej, ktorá sa po 20-ročnom pôsobení vo funkcii riaditeľky BBRK SOPK rozhodla odísť do dôchodku. Možnosť stať sa jej nástupníčkou bola pre mňa určitá výzva*

a VUC-ka mi až tak nechýba. Z prostredia, ktoré je mnohokrát ovplyvňované politikou, som totiž prišla do výslovne apolitickej inštitúcie, a to mi vyhovuje.

Vráťme sa k pôsobeniu M. Spirovej v Úrade BBSK a projektu zameranému na zvýšenie konkurencieschopnosti Banskobystrického samosprávneho kraja. V tejto súvislosti boli urobené viaceré analýzy, ktoré mali odhaliť silné i slabšie stránky regiónu (napr. záujem regionálnej samosprávy o podporu podnikateľského a inovačného prostredia v regióne/podniky a organizácie výskumu a vývoja nemajú vypracované inovačné stratégie ani dlhodobú víziu rozvoja) a nadväzne vybudovať základňu pre súvisiace pilotné projekty.

M. Spirovej sme sa opýtali na **konkrétne výstupy zo spomínaného projektu**.

– *Regionálna inovačná stratégia Banskobystrického kraja má päť priorít – Inovačná politika a kultúra v regióne, Ľudské zdroje pre inovácie, Spolupráca v inovačnom rozvoji, Podpora inovatívnych firiem a Regionálna infraštruktúra pre inovácie. V rámci každej priority sme navrhli pilotné projekty a opatrenia. Napríklad v spolupráci s BBRK SOPK sme vytvorili databázu odborníkov zo všetkých odvetví priemyslu, aby ich v prípade potreby mohli osloviť záujemcovia. Od roku 2007 podnikateľské subjekty súťažia o Krištáľový Merkúr² sú už oceňované nielen na základe ekonomických výsledkov, ale tiež podľa inovačného stupňa nominovaného riešenia, pričom hodnotiacia komisia, v ktorej*

1 www.vucbb.sk/portal/sites/default/files/bbsk/dokumenty/2011/regionalna-inovacna-strategia-bbsk/3-regionalna-inovacna-strategia-banskobystrickeho-kraja.pdf

2 Podľa starorímskej mytológie bol boh Merkúr patrónom obchodníkov a trhovníkov, obchodu a zisku. Súťaž o Krištáľový Merkúr sa zrodila v Lučeneckej regionálnej komore SOPK (LCRK SOPK) a prvýkrát bola cena udelená za rok 1994 najlepším podnikateľom Novohradu a Gemera z hľadiska ich ekonomických výsledkov. Od roku 2007 sa na organizovaní súťaže podieľali LCRK SOPK a BBSK a oceňované boli najlepšie inovatívne firmy, od roku 2008 už v rámci celého kraja, a to v troch kategóriách – produktová inovácia, technologická inovácia a inovácia v oblasti riadenia a marketingu. Počnúc rokom 2010, po tom, ako sa LCRK SOPK pretransformovala na kanceláriu BBRK SOPK v Lučenci, súťaž o Krištáľový Merkúr organizuje BBRK SOPK s jej lučeneckou kanceláriou v spolupráci s BBSK a jedna z troch kategórií je určená mladým inovátorom do 30 rokov. Cieľom súťaže o Krištáľový Merkúr je propagovať inovačné aktivity a povzbudiť podnikateľské subjekty i fyzické osoby k takýmto aktivitám.

má svojho zástupcu aj ÚPV SR, berie do úvahy i to, či príslušné produkty alebo technológie sú aj priemyselnoprávne chránené, resp. sú prihlásené na ochranu. Je to v súlade s cieľmi postavenými pred spoločnú Európu a tiež s Regionálnou inovačnou stratégiou Banskobystrického kraja. V prospech spolupráce v inovačnom rozvoji sa nám podarilo v roku 2009 založiť 1. slovenský strojársky klaster so sídlom v PPS GROUP v Detve. Klaster združuje viaceré strojárské firmy, ale napríklad i Technickú univerzitu vo Zvolene a niekoľko stredných škôl s technickým zameraním. BBSK organizuje z času na čas semináre, na ktoré sú pozývaní aj experti ÚPV SR, aby oboznámili podnikateľov s možnosťami ochrany duševného vlastníctva. Podobne ako v ďalších samosprávnych krajoch i my sme mali pripravený projekt na vytvorenie Regionálneho inovačného centra, žiaľ, financovanie takýchto projektov zo štrukturálnych fondov bolo pozastavené a spomínané centrá sa nepodarilo vytvoriť. Práve nedostatok financií nám pribrzdal i niektoré ďalšie plány na podporu inovačného potenciálu regiónu. Pri vypracúvaní operačných programov na čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ neboli brané do úvahy priority inovačných stratégií... BaBy RIS je však stále aktuálna, len je potrebné v stanovených aktivitách pokračovať.

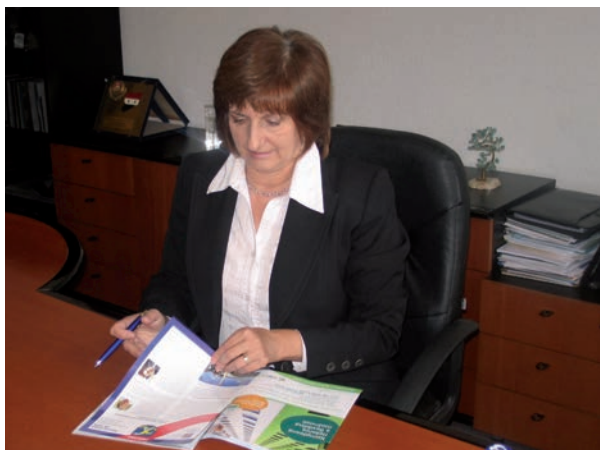
O podporu inovácií sa M. Spirová usiluje aj z pozície riaditeľky BBRK SOPK, napokon SOPK ako taká vždy zohrávala nemalú úlohu i v tomto smere. Podnikateľov podporuje prostredníctvom poradensko-konzultačných služieb, služieb v oblasti vzdelávania, organizovania obchodných misíí a pod.

– Pri nástupe do funkcie som si dala záväzok pokračovať v osвете inovácií, dôležitosti výskumu a vývoja. V tejto súvislosti sa nám vlni v novembri podarilo zorganizovať veľmi zaujímavú akciu. Z maďarských žúp Heveš a Novohrad sme pozvali na Slovensko podnikateľov pôsobiacich v lesníctve a drevárskom priemysle, skontaktovali sme ich s našimi podnikateľmi a do akcie sme zapojili aj Technickú univerzitu vo Zvolene, ktorá predstavila výsledky svojho výskumu a vývoja. Napríklad s tamojšou Katedrou dizajnu nábytku a drevárskych výrobkov Drevárskej fakulty dodnes spolupracujú viaceré maďarské firmy, ale zrodili sa i ďalšie prospešné kontakty.

Keď sme už spomenuli Maďarsko, vo februári tohto roka BBRK SOPK spolu s Budapeštianskou obchodnou a priemyselnou komorou ukončili zaujímavý projekt v rámci Programu cezhraničnej spolupráce – **Majstrovská úroveň**.

Aj vo vzťahu k udržiavaniu tradícií a rozvoja vidieka išlo o vytypovanie remesiel, pre ktoré v súčasnosti neexistuje akreditované školenie, ale trh oboch štátov by ich uživil. Získané osvedčenia o absolvovaní školení by mali byť platné tak v Maďarsku, ako i na Slovensku.

– *Vytypovali sme osem profesií, ktoré sa prestali medzičasom vyučovať. Strednej odbornej škole drevárskej vo Zvolene sme ponúkli profesiu – výrobca drevených intarzií a škola sa tomu potešila. Dostala od nás kompletný učebný materiál vhodný aj pre kurzy celoživotného vzdelávania a príslušný študijný odbor si už dala akreditovať. Spojená stredná škola v Banskej Bystrici je bohatšia o tri akreditované študijné odbory – autoklár, výrobca pozinkovaného pletiva a prevýjač elektrických motorov. No a Stredná odborná škola Pod Bánošom v Banskej Bystrici³ sa na základe našej ponuky rozhodla školiť výrobcov sviečok a trhovníkov. Zostávajúce dve z ôsmich profesií, ktorými sme sa v projekte zaoberali – pokrývač striech trstinou a odstraňovač grafitov, sa na Slovensku neujali, ale v Maďarsku áno.*

Spomeňme aj projekt, na ktorom BBRK SOPK od 1. novembra tohto roka spolupracuje s Obchodnou a priemyselnou komorou župy Heveš so sídlom v Egri. Cieľom projektu s názvom **Pracuj@doma!** je vytvoriť internetový portál a Call centrum, ktoré majú pomôcť najmä mladým uchádzačom

o zamestnanie, o zmenu zamestnania a v zahraničí pracujúcim odborníkom nájsť si prácu alebo rozbehnúť podnikanie doma. V rámci projektu bude vytypovaných 300 osôb z Maďarska a zo Slovenska, na ktorých sa bude testovať jeho úspešnosť.

M. Spirová, pokiaľ ide o podpísanie dohody o vzájomnej spolupráci medzi BBRK SOPK a ÚPV SR, nevidí žiadny problém, hovorí, že **s ÚPV SR mala vždy dobré vzťahy.** Napokon úrad zvykne M. Spirovú pozývať na Svetový deň duševného vlastníctva, a to aj v role prednášateľa na témy súvisiace s inováciami a ich podporou. V mene BBRK SOPK prejavila záujem o poradenstvo zo strany expertov ÚPV SR v oblasti ochrany duševného vlastníctva (v budúcom roku komora pripravuje pre podnikateľov dva semináre na túto tému), o pokračovanie spoluúčasti pri organizovaní súťaže o cenu za inovácie – Krištáľový Merkúr (zastúpenie v hodnotiacej komisii) a zasa BBRK SOPK zabezpečí propagáciu ochrany duševného vlastníctva na svojom webovom sídle (je už na ňom zverejnené i logo innoinfo) a v časopise SOPK Obchod Priemysel Hospodárstvo.

– **V akom štádiu sú prípravy na Krištáľový Merkúr 2012?** – pýtame sa M. Spirovej.

– *Predstavenstvo BBRK SOPK vyhlásilo 19. ročník súťaže v novembri a čakáme na prvé prihlášky. Predpokladáme, že podobne ako vlni aj tentoraz budú dominovať prihlášky v kategórii Mladý inovátor, mladí ľudia viacej popustia uzdu svojej fantázií, hoci ich riešenia zvyčajne treba ešte dopracovať, aby sa mohli využiť v praxi, ale necháme sa prekvapiť. Bolo by však dobré, keby sme dostali prihlášky aj v kategórii Inovácia technológie, marketingu a riadenia, v ktorej v minulom roku nebolo čo hodnotiť. Novinkou 19. ročníka súťaže bude cena. Keďže sa nám už minuli krištáľové vázy vyrobené v Slovglasse Poltár a táto firma bola dlhší čas v konkurze, oslovili sme dizajnérov Technickej univerzity vo Zvolene o vypracovanie inovatívneho návrhu na cenu a uvidíme, ako sa zhostia svojej úlohy, pričom cena by mala byť opäť zo skla. Napokon, zdá sa, že Slovglass opäť ožije, navyše v okolí Poltára pôsobia i menšie sklárske firmy, s ktorými sme tiež v kontakte. Cenu za inovácie plánujeme slávnostne odovzdať na prelome februára a marca v rámci spoločenskej časti rokovania Valného zhromaždenia BBRK SOPK.*

3 Stredná odborná škola Pod Bánošom v Banskej Bystrici vznikla 4. 9. 2007 združením súkromnej odbornej školy a Stredného odborného učilišťa poľnohospodárskeho, ktoré malo takmer 50-ročnú tradíciu v príprave študentov v poľnohospodárskych a potravinárskych odboroch; pozn. autora článku.

Po skončení gymnázia vo Zvolene **M. Spirová** ani neuvažovala o tom, žeby v živote mala niečo spoločné s inováciami a duševným vlastníctvom. **Snívala o vysokoškolskom štúdiu choreografie alebo národopisu**, o to viac, že si obľúbila folklór.

– V prvej triede základnej školy si ma vybrali do tanečného odboru *Ludovej školy umenia* vo Zvolene, kde som sa začala učiť hrať na klavír. Po piatich rokoch však prednosť pred klavírom dostal tanec a detský folklórny súbor *železničiarov Zornička* a neskôr počas strednej školy som prešla do folklórneho súboru *železničiarov Marína*, s ktorým som bola napríklad dvakrát v Holandsku. Vlasti som s Marínou oslávila 45. výročie a tohto roku 24. novembra si zase Zornička pripomenula slávnostným programom 45. narodeniny aj za účasti bývalých „zorničkárov“. Spolu sme si zaspomínali na krásne časy... Horšie to už bolo, keď som chcela študovať choreografiu či národopis. Otca po roku 1968 v čase normalizácie vylúčili zo strany, pretože bol súčasťou intelektuálnej vlády vo Zvolene, ako architekt bol podpredsedom *Zvolenského Mestského národného výboru*, a nastali problémy, mala som zlý kádrový profil...

M. Spirová prijali na vysokú školu tam, kde sa hlásilo menej mladých ľudí, na Strojnícku fakultu Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave. **Vyštudovala špecializáciu Riadenie strojárskych podnikov. V roku 1981 začala pracovať vo Výskumno-vývojovom ústave ZŤS, š. p., Zvolen**, ktorý sa orientoval na výskum a vývoj stavebných a zemných strojov, manipulačnej techniky, poľnohospodárskej a lesnej techniky i súvisiacich agregátov. Ústav od roku 1990, po rozpade koncernu Závodov ťažkého strojárstva – ZŤS, pôsobil pod názvom Výskumno-vývojový ústav strojov a mechanizmov (WUSAM), š. p., v roku 1995 sa zmenil na štátnu akciovú spoločnosť WUSAM a o rok neskôr došlo k jej privatizácii.

– WUSAM sa vypracoval na jedno z najsilnejších zastúpení strojárskoho výskumno-vývojového potenciálu na Slovensku. Zabezpečoval výrobnú náplň jednotlivých podnikov koncernu ZŤS a výraznou mierou prispel k oživeniu strojárskych podnikov, v ktorých sa pre konverziu zbrojárskej výroby redukovala produkcia. K najúspešnejším prototypom ústavu patrili univerzálny dokončovací stroj UDS, ktorý v rôznych modifikáciách vyrábajú v CSM Tisovec dodnes, univerzálny nakladač UN-53 pre ZŤS Detva (v Detve

vyrobili asi 30-tisíc takýchto nakladačov) a nakladač riadený preklzom kolies pre ZŤS Krupina. Z výrobných programov však nemožno nespomenúť ani minirýpadlo a univerzálne komunálne vozidlo UNICOM⁴ pre ZŤS v Dubnici nad Váhom, teleskopické manipulátory pre PPS holding v Detve, univerzálny pracovný stroj pre CSM Tisovec⁵. Pásový traktor bol určený Pohronským strojárňam v Hliníku nad Hronom, systémový nosič náradia sme dodali ZŤS OP Slovenská Lupča, o vozidlo na vodorovné značenie komunikácií prejavili záujem v Bardejovských strojárňach. Portálovú nápravu na trolejbus Škoda novej generácie či typový rad hydrodynamických meničov sme expedovali strojárňam v Hriňovej, pričom o takéto meniče prejavili záujem aj americká firma TWIN-DISC a nemecká ZF, čo sú renomovaní svetoví výrobcovia agregátov. V druhej skupine boli robotizované technologické systémy na manipuláciu s materiálom a v tretej išlo o prevodové agregáty a transmisie. Bolo samozrejmou, že naši zákazníci dostali aj príslušnú sprievodnú dokumentáciu, ktorá umožňovala rýchlejší nábeh overovacej série výrobku. K výsledkom, ktoré reprezentovali realizačné výstupy vyššieho inovačného radu, prispeli tiež organizačné zmeny posilňujúce vedúce postavenie kľúčových tvorivých pracovníkov – konštruktérov výrobkov a orientácia na automatizáciu konštrukčných prác pomocou počítača.

V súvislosti s WUSAM-om **nemožno nespomenúť harmonické, resp. vlnové prevodovky**, ktoré boli pred rokmi veľkým hitom a jedine Japonci ich už mali vyvinuté. Využívajú sa v rámci robotizovaných pracovišť, v rôznych manipulátoroch či obrábacích strojoch, všade tam, kde sa pri veľkom prevodovom pomere vyžaduje vysoká presnosť a nízka hmotnosť.

Kvôli výrobe harmonických prevodoviek a ich lepšiemu odbytu na medzinárodnom trhu prostredníctvom obchodnej siete renomovaného partnera vznikol v roku 1993 vo Zvolene slovensko-taliansky podnik **RR WUSAM** (RR – Reggiana Ridutori), ktorý potom v roku 2002 zmenil názov na RR Slovakia.

V septembri 1999 na 1. ročníku výstavy vynálezov a technických noviniek UmInEx, organizovanej Úradom priemyselného vlastníctva SR v rámci medzinárodného veľtrhu finančnictva, bankovníctva a poisťovníctva Finex, predstavil WUSAM, a. s., funkčný model **prvého slovenského elektrického automobilu s pracovným názvom LEA**.

Na výstave UmInEx v roku 1999 sa do vozidla LEA posadil aj vtedajší podpredseda ÚPV SR Ing. Ján Bachratý

– Verejnosť i odborníci boli prekvapení z toho, čo sa nám podarilo vo zvolenskom výskumno-vývojovom ústave. WUSAM vtedy úspešne zvládol vývoj elektrického pohonu na striedavý prúd s asynchrónnymi elektromotormi, ovládanými frekvenčnými meničmi. Ale zrejme sme vtedy predbehli dobu... Aj keby sa možno bol našiel výrobca tohto autíčka, odbyť sme nemali zabezpečený. Pamätám sa, že sme elektromobil ponúkali napríklad kúpeľným mestám, Slovenskej pošte, ale nebol záujem. Na druhej strane, hoci sme na vytvorenie funkčného vzoru použili niektoré overené homologizované konštrukčné riešenia, bolo potrebné ešte niektoré veci doladiť, no ústav už na to nemal financie. Ale zaujímavým výsledkom aktivít v tejto oblasti bola i realizácia akumulátorového vozíka VILO na odvoz zranených športovcov z ihriska a tento vozík dodnes môžeme vídať pri futbalových zápasoch v Bratislave.

Medzi zvolenskými vývojármi pracovala M. Spirová 21 rokov. Mala na starosti hlavne služby v prospech výskumu, to znamená zhromažďovanie, analýzu a zhodnocovanie vedecko-technických informácií, tvorbu rešerší, tvorbu technických štúdií,

4 Čestné uznanie v rámci Ceny Jána Bahýľa 1999 za mimoriadne hodnotné priemyselnoprávne chránené slovenské riešenie. Majiteľ – WUSAM, a. s., Zvolen, pôvodcovia – doc. Ing. akad. soch. Štefan Klein, CSc., Nitra a Ing. Ján Filko, Zvolen. Dizajn (ďalej D) 25600 „Komunálne vozidlo“ (prihláška z roku 1998).

5 Čestné uznanie v rámci Ceny Jána Bahýľa 2001. Majiteľ – WUSAM, a. s., Zvolen, pôvodcovia – Ing. Izidor Mazurkovič, CSc., Zvolen a doc. Ing. akad. soch. Štefan Klein, CSc., Nitra. D 26221 „Univerzálny pracovný stroj“ (2000).

koordináciu vedecko-technických projektov, venovala sa i problematike duševného vlastníctva a istý čas bola poverená riadením odboru stratégie a rozvoja. V rokoch 1998 – 2000 absolvovala v Košiciach akreditované **nadstavbové štúdiom duševného vlastníctva**, ktoré vtedy organizovala Patentová knižnica Východoslovenských železiarní.

– V rámci kurzu som spoznala významných patentových odborníkov v bývalom Československu. Učili nás robiť opisy vynálezov, napríklad sme mali urobiť opis ihly či otvárača fliaš, prednášky boli veľmi zaujímavé. No a po skončení kurzu som vo WUSAM-e prihlášky predmetov priemyselných práv vypracúvala väčšinou sama a veľmi ma to bavilo.

WUSAM mal viacero priemyselnoprávne chránených riešení. Bol majiteľom desiatich zapísaných dizajnov, dvoch úžitkových vzorov a jedného patentu.⁶ Rovnako jeho predchodca Výskumno-vývojový ústav ZŤS, š. p., Zvolen nepodceňoval právnu ochranu svojich riešení, a to ešte v rámci bývalého Československa.

V roku 1996 sa WUSAM stal súkromnou spoločnosťou a jej akcie získali Zväz strojárskoho priemyslu, DMD Fin, a. s., i samotní zamestnanci (WUSAM – Inžiniering).

– Spoločnosti sa aj po privatizácii darilo, prosperovala, no zlom prišiel v roku 2000, keď hlavní akcionári predali svoje podiely a noví vlastníci už nemali vzťah k firme. Napríklad štyri akreditované laboratóriá so špičkovým vybavením na testovanie prototypov (skúšky sa robili aj pre také renomované firmy ako TÜV Bayern v Mníchove či nemeckú ZF) boli zlikvidované, stroje sú niekde na hrbe a haly sú prenajaté. Ešte teraz mi je z toho smutno... Z WUSAM-u odišla i väčšina konštruktérov a založili si svoje menšie firmičky. Kedysi sme vo WUSAM-e fungovali ako jedna veľká rodina, práca súvisiaca s vývojom nových produktov bola pre nás poslaním. Konštruktéri, výrobní robotníci na prototypovej dielni, skúšači, všetci sme ťahali za jeden povraz. Musím sa priznať, že vo WUSAM-e som stretla aj môjho manžela ☺, hoci už predtým sme sa po-

Osvedčenie o absolvovaní kurzu duševné vlastníctvo odovzdali M. Spirovej vtedajší predseda ÚPV SR Ing. Martin Hudoba a odborný garant kurzu prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc., z UPJŠ v Košiciach (kurz duševné vlastníctvo je od roku 2000 organizovaný ÚPV SR).

znali z vysokej školy. On na Strojníckej fakulte SVŠT skončil špecializáciu Prístrojová regulačná a automatizačná technika a dnes pracuje vo zvolenskej firme IPM Engineering.

Spolu s M. Spirovou sme sa zhodli na tom, že stratégia firiem, ktoré po nežnej revolúcii v roku 1989 začali rušiť ako prvé výskumno-vývojové základne s tým, že z ušetrených peňazí si kúpia nové technológie, resp. know-how v zahraničí, bola krátkozraká. Práve vlastný výskum a vývoj, odvaha pustiť sa do nových projektov a prinášať nové realizovateľné nápady znamenajú posun vpred a náskok pred konkurenciou. – Treba však tiež povedať to, že i štát by mal viac pomáhať podnikateľom a najmä výskumno-vývojovým pracoviskám. V minulosti boli pre nich veľkou pomocou vedecko-technické projekty zadávané z jednotlivých priemyselných rezortov, ústavy mali možnosť prihlásiť sa do súťaží o granty. V súčasnosti je štátnych zákaziek poskromne a chyba je aj v tom, že na Slovensku stále podceňujeme aplikovaný výskum. V tejto súvislosti, ale oceňujem slová ministra hospodárstva Tomáša Malatinského, ktorý povedal, že nestačí rozdeľovanie dotačných peňazí prostredníctvom špecializovanej Agentúry na podporu výskumu a vývoja, ale právo rozdeliť peniaze na vynálezy chce mať i samotný rezort. Výskumníkom a vývojárom by určite pomohli i daňové úľavy, o ktoré už roky bojujú. Druhá vec je, že slovo inovácia, inovácie sprofanovalo. Každý o tom hovorí, no niekedy mám dojem, že viacerí ani nevedia, o čom hovoria... Slovu inovácia treba vrátiť pôvodný význam.

M. Spirová spolu s rodinou žije vo Zvolene. Dcéra Ivana študuje na Ekonomickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici odbor cestovný ruch a syn Igor v treťom ročníku na gymnáziu vo Zvolene. Spolu s nimi žije aj 81-ročná mama M. Spirovej, ktorá im vo všetkom pomáha tak, aby v rodine vládla pohoda.

Takmer dve hodiny, ktoré nám M. Spirová vyhradila na návštevu u nej v kancelárii BBRK SOPK, uplynuli. V ten deň sa ešte chystala na Univerzitný deň kariéry UMB, v rámci ktorého majú firmy a rôzne inštitúcie priestor na svoju prezentáciu a môžu prípadne ponúknuť aj prácu mladým ľuďom.

PhDr. Július Šípoš

Foto: archív ÚPV SR a M. Spirovej

“THE WORD INNOVATION PROFANED..., THE ORIGINAL MEANING NEEDS TO BE RETURNED,” Ing. Marína Spirová, the Directress of Banská Bystrica Regional Chamber of Commerce and Industry, Says The President of the Industrial Property Office of the Slovak Republic Mgr. Luboš Knoth and the Directress of Banská Bystrica Regional Chamber of Commerce and Industry (BBRCCI) Ing. Marína Spirová signed the Agreement on Mutual Co-operation on September 27, this year, on the base of which information and advisory point for innovation – innoinfo – has been created. M. Spirová has got a close relationship to innovations and intellectual property. Before she has become the Directress of the BBRCCI (March 1, 2011) she worked in the Office of the Banská Bystrica Self-Governing Region, where she was one of the founders of Regional Innovation Strategy of Banská Bystrica Region – BaBy RIS. In 1981 – 2001 she worked in the Research and Development Institute of ZTS, state enterprise, Zvolen, which was transformed into the Research and Development Institute of Machines and Mechanisms (WUSAM) after splitting ZTS trust in 1990. She was entrusted to manage the Strategy and Development Department. The Institute became one of the most significant representatives of the engineering research and development potential in Slovakia. M. Spirová was one of the first graduates of the accredited course Intellectual Property organised by the Patent Library of the former East Slovakian Ironworks in Košice in 1998 – 2000. After graduation of the Course, M. Spirová worked up applications for industrial rights subjects in WUSAM mostly on her own.

6 Patent SK 279312 Rýchlopínač pracovných nástrojov pre malé nakladače (prihláška z roku 1990), D 24274 Teleskopický manipulátor kĺbový (1992), D 24744 Kĺbový teleskopický nakladač – manipulátor otočný (1995), SK ÚV (úžitkový vzor) 1494 Dopravník, obzvlášť na prepravu športových motorových lodí (1996), D 25256 Akumulátorový motorový vozík (1996), D 25600 Komunálne vozidlo (1998), D 25798 Elektrický automobil (1998), SK ÚV 2906 Dynamická ochrana lodí (2000), D 26221 Univerzálny pracovný stroj (2000), D 6266 Rýpadlo – nakladač (2000), D 26334 Vysokozdvíhny vozík akumulátorový (2001), D 26379 Vysokozdvíhny vozík motorový (2001), D 26590 Minirýpadlo MRP 12 (2002), D 26677 Univerzálny nosič náradia UNN 45 (2002).

Úspešné príbehy

Premena sporu o duševné vlastníctvo na obchodnú príležitosť

Prípadová štúdia malých a stredných podnikov

V juhoindickom štáte Karnataka pôsobí v bangalúrskej štvrti Chikpet malá zlatnícka firma. Za roky svojej existencie vytvoril zlatník spolu so synom množstvo nových modelov šperkov s originálnymi ornamentmi, ktoré putovali priamo do rúk zákazníkov. Jedného dňa, kráčajúc po obchodnej ulici Bangalúru, sa zlatník náhodou zastavil v klenotníctve istého známeho indického priemyselného konglomerátu a zostal zhrozený – vo výklade predajne vystavovali šperky napodobňujúce jeho pôvodné modely.

Šokovaný zlatník nebol schopný podniknúť akékoľvek kroky. Zato však jeho syn sa rozhodol danú situáciu riešiť. V Bangalúre vyhľadal právneho zástupcu pre duševné vlastníctvo. Hoci si zlatník nezaregistroval svoje novátorské dizajny podľa indického zákona o dizajnoch, dokázal právnenému zástupcovi predložiť v papierovej forme množstvo náčrtov a kresieb (automaticky chránených autorským právom), ktoré jasne dokumentovali vývoj jeho dizajnov v minulosti. Právny zástupca listom oslovil predstaviteľov spomínaného veľkého indického priemyselného konglomerátu. Spoločnosť reagovala písomnou odpoveďou, v ktorej podnikový právnik obhajoval svoju stranu tvrdením, že nešlo o konanie v zlej viere a v skutočnosti napadnuté dizajny vznikli nezávisle od seba v umeleckej dielni závodu, pričom ich zhoda s cudzími modelmi je čisto náhodná.

Po prečítaní tohto listu si zlatníkov syn prešiel obchodné záznamy. Našiel v nich údaje, ktoré jednoznačne potvrdili, že indická spoločnosť nakúpila u nich zopár kusov z prezentácie a rozdávala ich ako novoročné dary. Mal teda v rukách nezvratný dôkaz, na základe ktorého veľký protihráč napokon pristúpil na mimosúdne vyrovnanie. Súčasťou ich dohody bola jednorazová finančná kompenzácia, ktorú spoločnosť vyplatila zlatníkovi. Navyše, indický konglomerát súhlasil s podmienkou ukončiť výrobu sporného produktu a zaviazal sa v priebehu

najbližších piatich rokov outsourcovať ju v plnom rozsahu malej zlatníckej firme.

Táto prípadová štúdia ponúka niekoľko dôležitých momentov. V prvom rade poukazuje na to, aké je dôležité uchovávať si akékoľvek náčrty a dizajny a viesť si záznamy o obchodných transakciách, pretože môžu v budúcnosti poslúžiť ako dôkaz pri prípadnom spore o duševné vlastníctvo. Samozrejme, tento prípad by bol oveľa jednoduchší, keby zlatník v prvom rade požiadal o zápis svojho dizajnu podľa indického zákona o dizajnoch. Odhliadnuc od toho, vďaka systematickej archivácii svojich náčrtov zlatých ornamentov (všetky mal datované, očíslované, podpísané a náležite uložené), ako aj vďaka presným obchodným záznamom, ktoré poskytli dôkaz o tom, že veľká spoločnosť uskutočnila u nich pred časom nákup šperkov, celý prípad sa napokon skončil v prospech zlatníka. Druhým dôležitým posolstvom tohto príbehu je poukázať na dôležitosť využitia kvalifikovaného poradenstva v duševnom vlastníctve. A napokon po tretie, prípadová štúdia je príkladom

toho, ako sa spor o duševné vlastníctvo môže obrátiť na obchodnú príležitosť – v tomto prípade sa veľká spoločnosť stala kľúčovým klientom jednej malej zlatníckej firmy.

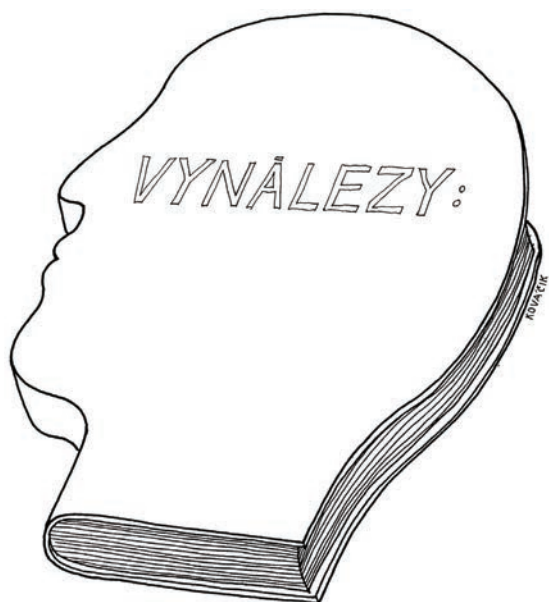
Prípadovú štúdiu spracovali:

Pankaj Jain, riaditeľ oddelenia pre práva duševného vlastníctva Ministerstva pre malé priemyselné odvetvia vlády Indickej republiky (e-mail: pjain@sidomail.com), v spolupráci so Sajanom Poovayyaom (e-mail: sajan@poovayya.net).

*Z angličtiny preložila
Mgr. Andrea Kapustová
(Publikované so súhlasom Svetovej organizácie
duševného vlastníctva – WIPO)*

Zdroj: www.wipo.int/sme/en/case_studies/indian_goldsmith.htm

Foto: <http://maps.google.sk/maps?hl=sk&tab=w>

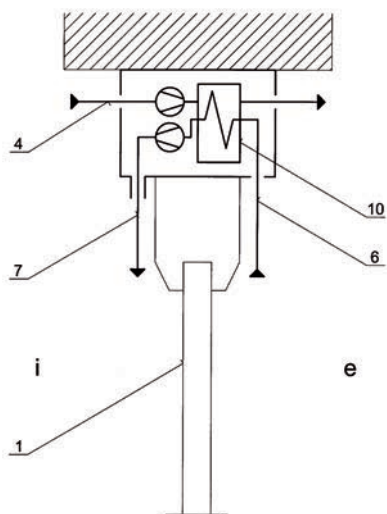
Spektrum dobrých nápadov a riešení

Spôsob odstránenia kondenzácie vodnej pary na oknách a zariadenie na jeho vykonanie

Na vonkajších teplomeroch klesla ortuť k nule a v našich príbytkoch sa opäť objavil nežiaduci jav – zarosené okná. Vo všeobecnosti je príčinou zrážania sa vodnej pary na okne jej nadmerná koncentrácia v miestnosti, pričom rosenie skiel je bežné vo vlhkých, nedostatočne vetraných a málo vykurovaných miestnostiach. V pravidelne vetraných obytných miestnostiach by sa okná bez zjavnej príčiny nemali rosieť, hoci pri určitej kombinácii nepriaznivých vplyvov sa orosí každé okno.

Na margo príčin tohto negatívneho javu nám Ing. Karol Makovník z ÚPV SR povedal:

– *Ide o povrchovú kondenzáciu vodných pár, ktorá nastáva, ak je povrchová teplota zasklenia nižšia než teplota rosného bodu. Mnohé moderné izolačné dvojsklá majú vyhovujúce teplototechnické vlastnosti z hľadiska požadovanej normalizovanej hodnoty súčiniteľa prechodu tepla zasklenia, teplototechnických vlastností detailu okraja zasklenia, vlastností rámovej konštrukcie, styku zasklenia a rámu, spôsobu a intenzity vetrania miestnosti a produkcie vodnej pary v miestnosti.*

P SK 287983

S problematikou odstránenia kondenzácie vodnej pary sa popasoval aj **Ing. Vladimír Tornýos** z Humenného. Základom jeho vynálezu chráneného patentom je výmena teplého vnútorného vzduchu s chladným vonkajším prostredníctvom výmenníka tepla umiestneného v hornej časti rámu okna. Majiteľ patentu opisuje vynález takto: – *Princíp vynálezu spočíva v osadení zariadenia medzi nadpražie okna a hornú časť rámu okna. Pomocou ventilátora nasáva chladný vonkajší vzduch a dopravuje ho cez výmenník tepla na horný okraj vnútorného povrchu okna. Ventilátor vnútorného vzduchu pre zmenu nasáva teplý vnútorný vzduch, vo výmenníku znižuje jeho teplotu a odsáva ho von.*

Kondenzácia vodnej pary na oknách vzniká v dôsledku poklesu povrchovej teploty na vnútorných povrchoch okien pod teplotu rosného bodu vnútorného vzduchu. Medzi zdroje vodnej pary v interiéri zaraďujeme spanie, kúpanie, varenie, umývanie riadu, pranie, sušenie bielizne i izbové rastliny.

– *Účinnosť spôsobu odstránenia vodnej pary na oknách spočíva v tom, že teplota rosného bodu upraveného vonkajšieho vzduchu prúdiaceho pri vnútornom povrchu okna je nižšia, ako je teplota vnútorného povrchu okna. Vedľajšou prednosťou zariadenia je kvalitnejší vzduch v miestnosti – zdôrazňuje V. Tornýos.*

Zariadenie na zabránenie narušeniu pokoja a udržanie poriadku

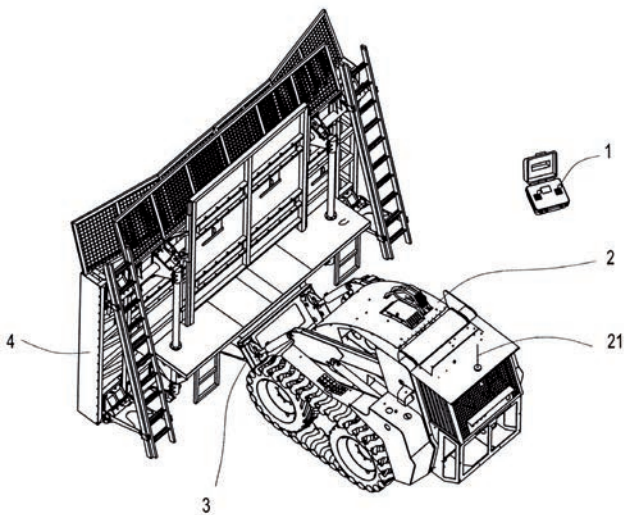
Svetom sa valí vlna nespokojnosti takmer so všetkým – s rozdelením moci, rozpočtovým hospodárením, vysokou nezamestnanosťou, migráciou obyvateľstva alebo aj so zverejnenými karikatúrami Mohameda. Stúpajúci počet demonštrácií v celom svete vzbudzuje obavy kompetentných a ozbrojené zložky zodpovedné za poriadok a bezpečnosť sú otvorené všetkým prostriedkom na upokojenie davu.

Problematika narušenia pokoja a udržania poriadku zaujala aj päťčlenný tím spoločnosti Way Industries v Krupine na čele s **Ing. Borisom Štubňom, PhD.** Experti zostrojili mobilný stroj na princípe legendárneho odmínovacieho systému Božena. – *Áno, konštrukcia zariadenia nadväzuje na Boženu a rovnako ide o dial-*

kovo ovládané obrnené vozidlo určené na reguláciu nepokojov a kontrolu davu v uliciach a v zastavaných oblastiach, – hovorí vedúci technického tímu B. Štubňa. – *Systém ponúka ochranu poriadkových policajných jednotiek v akcii, ako aj riešenie na udržanie verejného pokoja.*

Systém je poháňaný motorom s vysokým výkonom pri zníženej hlučnosti a zníženom množstve emisií so zabudovaným systémom automatického hasenia požiaru. Mobilný stroj a ochranná stena môžu predstavovať v čase akcie jeden kompletný celok alebo môžu byť po inštalácii ochrannej steny navzájom oddelené.

Podľa Ing. Tatiany Dandulovej z ÚPV SR je vďaka zariadeniu – *možné usmerňovať alebo rozptyľovať zhromaždené skupiny do požadovaného smeru, umožniť priame pozorovanie a monitorovanie situácie v dave s možnosťou identifikácie hlavných narušiteľov. Samotný stroj pozostáva z podvozka spojeného s rámom, ktorý je prostredníctvom výkyvných rámových kĺbov spojený s manipulačným ramenom a k tomu je v spodnej časti pomocou výkyvného upínača upevnená ochranná stena.*

P SK 288026

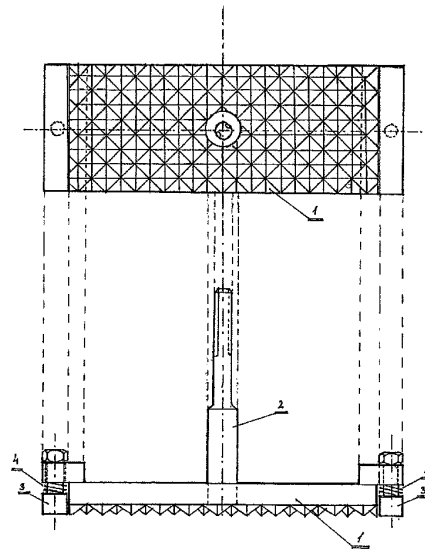
Ovládanie jednotlivých súčastí ochrannej steny vykonáva obsluha zariadenia z obslužného pracoviska diaľkovým ovládačom alebo ovládacími prostriedkami umiestnenými na ochrannej stene. Podľa potreby sa vysunie do požadovanej polohy najmenej jeden bočný štít ochrannej steny, čím sa vytvorí potrebná zábrana proti narušiteľom. V tejto súvislosti jeden z pôvodcov vynálezu B. Štubňa podotýka: – *Na uľahčenie zásahu môže byť naše zariadenie vybavené aj ďalšími „pomôckami“, prídavnými zariadeniami na vrhanie dymových granátov, na vysielanie zvuku a oslovenie narušiteľov, na snímanie, zaznamenávanie a prenos obrazu z priestorov pred a za ochrannou stenou.*

Zariadenie na odstraňovanie omietok

Neoddeliteľnou súčasťou rekonštrukcie bytov alebo domov je odstraňovanie starých omietok. Pri rekonštrukciách starých domov najlepšie urobíme, ak všetky pôvodné omietky odstránime až po tehlové murivo, prehliadneme aj škáry medzi murivom a v prípade ich nespojitosti z nich vysekáme starú omietku.

O tom, že nejde práve o príjemnú prácu, netreba nikoho presvedčať a môže trvať aj niekoľko dní.

Pokiaľ nemáte poruke ochotných brigádnikov a neviete, ako začať, je dobré nazrieť do databáz priemyselných práv, či v nich nenájdete riešenie tohto problému. Jedným z nich je úžitkový vzor, ktorého majiteľom je **Anton Bagin** z Lehoty. – *Absenciu príslušnej techniky riešim jednoduchou konštrukciou použiteľnou na dnes už bežne používané elektropneumatické sekacie kladivo, ktoré vlastní každý majster venujúci sa takýmto remeslám.*

ÚV SK 5744

Zariadenie A. Bagina na odstraňovanie omietok je tvorené plochou doskou vybavenou zubami v tvare kužela alebo ihlanu so štvorcovou základňou, stopkou a vodiacimi doštičkami, ktoré sú odpružené. Toto zariadenie umožňuje bezpečne a bez tvorenia mikroprachu, vibráciami sekacieho kladiva odstraňovať časti povrchu omietky zo steny.

K. Makovník z ÚPV SR opisuje technické riešenie takto: – *Zariadenie sa skladá z plochej oceleovej dosky, na ktorej sú zuby. V strede dosky je upevnená stopka zabezpečujúca vibračný pohyb. Aby zuby na doske nezostali zaborené v omietke, vodiace bočné doštičky ich pomocou pružiny nadvihnú nad úroveň omietky, čím sa zabezpečí aj postupný posun celého nástroja na neobrobený úsek. Plošný doskový nadstavec vybavený vyfrézovanými zubami a stopkou typu SDS plus a SDS max používaný do všetkých príklepových vrtáčiek a búracích kladív sa nasadzuje tak ako vrták alebo sekáč do sekacieho kladiva. Stopka je upevnená kolmo v strede plochej dosky. Z druhej strany dosky sú vyfrézované po celej ploche zuby vyhotovené pod 45 stupňovým uhlom do osi dosky.*

Zhotovené zuby na činnej strane plochej oceleovej dosky sa pôsobením sily kladiva zaboria do omietky a tá sa postupným drvením oddeľuje a opadáva zo steny. Rovnomerné narušenie omietky zabezpečujú dve pritláčacie doštičky umiestnené na krajoch ozubenej plochej dosky, ktoré sú odpružené a tiež zabezpečujú ľahšie vedenie nástroja po stene.

Ako uviedol pôvodca technického riešenia A. Bagin, – *ide o zariadenie výrazne uľahčujúce nepríjemnú a namáhavú prácu a je ideálne predovšetkým na odstraňovanie vápenných, vápeno-nocementových a sadrových omietok.*

Ing. Marián Michalovský
(Publikované so súhlasom pôvodcov)

ZAÚJALO NÁS

Vdýchli dušu úradu

Srdečné poďakovanie za Vašu jedinečnosť, čestnosť, um, zodpovednú prácu, ľudskosť a dušu, ktorú ste úradu vdýchli. Takýto text na pozdravnom liste spolu smalými darčekom i kyticčkou ruží pre neželanejšie pohľavy dostali jedenásti bývalí pracovníci ÚPV SR, dnes už v dôchodkovom veku, ktorí 15. októbra prijali pozvanie do úradu od jeho predstaviteľov, predsedu **Mgr. Ľuboša Knotha**, podpredsedníčky **Ing. Zdeny Hajnalovej** a vedúceho služobného úradu **Ing. Andreja Legiňa**.

Ing. Oľga Allmanová, Ľudmila Lintnerová, Ing. Beáta Puobišová, Bohumila Veljačiková, RNDr. Mária Veselková, Ing. Ján Bachratý, RNDr., Mgr. Vladimír Banský, CSc., Ing. Michal Biroščák, Ing. Martin Hudoba, RSDr. Juraj Močko a Ing. Marián Slobodník sa samozrejme potešili takémuto stretnutiu organizovanému v úrade prvýkrát. Zaspomínali si na prácu v ňom, podelili sa o svoje životné príbehy, no zaujímali sa aj o súčasnú situáciu v úrade, kde dochádza k nemalým organizačným zmenám.

M. Hudoba, predseda ÚPV SR v rokoch 1995 – 2000.

– Človeku dobre padne, keď ho v dôchodkovom veku pozvú do úradu, pri zrode ktorého stál, a priznám sa, vždy, keď prechádzam okolo neho, stisne mi srdce. Zatiaľ čo za našej éry išlo o vybudovanie úradu v novom sídle v Banskej Bystrici, o formovanie pracovného tímu schopného riešiť náročné úlohy v oblasti priemyselnoprávnej ochrany, dnes je situácia v úrade diametrálne odlišná. Novými progresívnymi krokmi neustále skvalitňuje svoje služby a produkty, dochádza v ňom k ďalšej elektronizácii príslušnej agendy a podobne. Novému vedeniu úradu držím palce, veď súčasného predsedu Ľuboša Knotha som pred rokmi aj ja navrhoval prijať do funkcie riaditeľa kancelárie predsedu ÚPV SR. Prišiel z Bratislavy z Ministerstva zahraničných vecí SR, kde po skončení vysokej školy stážovala, a akoby som už vtedy tušil, že je to správny chlap, ktorý raz bude aj na správnom mieste...

Prvým podpredsedom ÚPV SR ešte so sídlom v Bratislave sa stal **Ján Bachratý** (od roku 1974 pôsobil v bratislavskom útvare vtedajšieho Úradu pre vynálezy a ob-

javy a neskôr Federálneho úradu pre vynálezy). V roku 2010 sa stal patentovým zástupcom a nestážuje si, – *veď problematiku priemyselného vlastníctva, ktorej sa v podstate venujem celý život, som neopustil. Našej patentovej a známkovej kancelárii sa darí v rámci možností, práce je dost'*

Pri etablovaní ÚPV SR v Banskej Bystrici bol aj **Vladimír Banský**, ktorý prišiel do úradu z Agentúry životného prostredia a predtým ako československý expert na vodné hospodárstvo pôsobil desať rokov v Organizácii Spojených národov so sídlom v New Yorku. V rámci projektu pomoci rozvojovým krajinám žil istý čas aj v Indii a Jemene. Opýtali sme sa ho, kde bol posledne

v zahraničí ako dôchodca ☺? – *Hm... asi pred rokom som bol v Maďarsku a Poľsku na trhoch...* ☺

Ako **V. Banský** vníma súčasných „mladých“ predstaviteľov ÚPV SR? – *Ja fandím mladým ľuďom i celému vedeniu úradu, i keď už aj jeho predseda a vedúci služobného úradu patria do strednej generácie. Ja, keď som nastupoval pracovať do OSN, som mal 38 rokov. Vek nepovažujem za žiadne obmedzenie.*

Ľudmila Lintnerová taktiež začala pôsobiť v ÚPV SR v Banskej Bystrici medzi prvými.

– Pamätám sa, ako nás na jednotlivé profesie zaúčali ešte Bratislavčania a medzi nimi bolo nemálo takých, čo až tak neoblubujú ľudí z „vidieka“... Ja som sa v úrade chcela

venovať personálnym otázkam, a možno práve preto mi bratislavská personalistka, keď som sa zaujímala o prácu v úrade, zadala úlohu, aby som si sama napísala pracovnú náplň..., myslela si, že neviem, z čoho všetkého takáto práca pozostáva. Napokon som do ÚPV SR v Banskej Bystrici nastúpila pracovať v júni 1995 ako vedúca personálneho oddelenia.

L. Lintnerová prijala v roku 1996 do zamestnania aj **Mariána Slobodníka**, ktorý sa stal aj vedúcim oddelenia patentových informácií a po jedenástich rokoch bol dočasne uvoľnený z úradu pre výkony verejnej správy – v roku 2007 sa stal starostom baníckej obce Špania Dolina a v tejto funkcii pôsobí už druhé volebné obdobie.

– Starostovanie je asi ťažšia práca ako tá s patentovými informáciami a rešeršami ...
– nepriamo sa pýtame M. Slobodníka. – Ako starosta sa stretávam aj s ľuďmi, ktorí na rozdiel od klientov ÚPV SR často ani nevedia, čo chcú..., ale táto práca ma baví, napokon pochádzam zo Španej Doliny a snažím sa jej pomôcť, ako sa dá. Nedávno sme urobili v obci detské ihrisko, rozširujeme expozíciu baníckeho múzea, chceme vytvoriť skanzen predstavujúci prierez históriou baníctva v Španej Doline i v okolitých obciach.

Aké spomienky má M. Slobodník na ÚPV SR? – Len tie najlepšie. Bolo by dobré, keby takéto stretnutie bývalých zamestnancov úradu nebolo posledné a stala sa z toho v rámci možností tradícia.

Agendu súvisiacu s formálnym prieskumom prihlášok predmetov priemyselných práv mala v ÚPV SR dvanásť rokov na starosti **Mária Veselková**, do práce dochádzala každý deň z Hliníka nad Hronom, čo nebolo jednoduché. Opýtali sme sa jej, akú agendu má na starosti v súčasnosti ☺. – Agendu súvisiacu s krtkami ☺. Máme záhradu, tešíme sa z úrody a krtkovia to neplánovite rozryjú. Hoci, na druhej strane, sú aj užitoční, veď požierajú hmyz.

Bohumila Veljačiková mala „pod palcom“ pokladnicu ÚPV SR, kolegovia sa radi zastavovali u nej po peniaze. Ako vyzerá v súčasnosti domáca pokladnica bývalej pokladníčky v úrade? – Nie je to najlepšie, žijeme v rodinnom dome, do ktorého treba stále investovať, navyše pomáhame aj dcére s našimi dvoma vnúčkami, viete si to predstaviť. Situácia nie je ružová, ale našťastie nie sme zadlžení.

Mierne provokačnú otázku sme adresovali aj **Jurajovi Močkovi**, ktorý v ÚPV SR pôsobil v rámci samostatného oddelenia kontroly. – Čo kontrolujete teraz na dôchodku ☺? – Svoj program a svoj voľný čas ☺. Snažím sa ich zladit' čo najlepšie, aby som sa dobre postaral o chatu na Králikoch a zároveň aj trochu cestoval a spoznával Slovensko. Napríklad tohto roku v lete som sa bol konečne pozrieť na Štefánikovu mohyly na Bradle. Vlakom som sa vybral z Hronskej Dúbravy do Banskej Štiavnice po Trati mládeže, ktorá sa má údajne rušiť, a vlakom, kvôli nemalému prevýšeniu trate a tunelom, som cestoval i do

starobylej Kremnice. V rámci kontroly svojho programu ☺ som si našiel čas aj na stretnutie predstaviteľov ÚPV SR a jeho súčasných zamestnancov s bývalými pracovníkmi úradu. Potešil som sa, že si súčasné vedenie úradu spomenulo aj na mňa, veď som v ňom odpracoval pätnásť rokov a zaujíma ma jeho ďalšie smerovanie.

O zhodnotenie stretnutia sme požiadali predsedu ÚPV SR **Ľuboša Knotha**. – My sme pozvali do úradu 21 bývalých zamestnancov, žiaľ, viacerým nedovolil prísť zdravotný stav. Ale som rád, že tí, čo prijali pozvanie, majú stále iskru v očiach, ktorá im v ÚPV SR nikdy nechýbala. Roky skúseností našich bývalých pracovníkov nemožno opomenúť, navyše na pôsobenie úradu sa už pozerajú inými očami, ako ľudia zvonku, čiže každá ich rada či návrh je cenný. Som presvedčený, že to nebolo naše prvé a posledné stretnutie.

(jš)

Foto: D. Zaoral

V šatách s jeho kreáciami sa objavila aj belgická princezná Claire

Textilný dizajnér Juraj Straka nám robí dobré meno vo svete

Lyon – druhé najväčšie mesto Francúzska, centrum obchodu, gastronómie, sídlo Interpolu. Mesto zohralo významnú rolu i v histórii kinematografie, bratia August a Louis Lumièrovci, ktorí stáli pri zrode filmu si v roku 1884, nechali patentovať prvý kinematograf – kombináciu filmovej kamery a projektoru. Lyon sa však pýši aj prívlastkom mesto hodvábu. Začiatkom 19. storočia tam pôsobilo vyše 8-tisíc dielní na jeho výrobu a vďaka cisárovi Napoleonovi bola v roku 1806 prvýkrát v histórii udelená priemyselnoprávna ochrana novým grafickým návrhom látok podľa osobitného zákona o priemyselných vzoroch a modeloch. – *Jednotliví výrobcí už nebudou moci kopírovať modely a vzory jeden od druhého, budú si muset namáhať hlavy s vlastnými novinami, stále pôvabnejšími, a to vše pro väčší slávu lyonského zboží a v dôsledku i pro väčší slávu Francie.*¹

V súčasnosti je Lyon aj centrom experimentov, výskumu a výroby textilných tkanín.

V lyonskej firme Holding Textile Hermès (HTH), ktorá navrhuje a vyrába odevy a odevné doplnky z textilu, hodvábu i kože pre najluxusnejšie módné značky ako Versace, Louis Vuitton či Chanel, **pôsobí aj Slováč, textilný dizajnér tlačných látok Juraj Straka z Bratislavy (28)**. Vyštudoval textilný dizajn na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave.

Ako ste sa dostali do firmy, ktorá vo svete textílií znamená jednu z top značiek? Pôsobíte v nej už piaty rok.

Počas štúdia na VŠVU som sa zúčastnil medzinárodnej súťaže textilného dizajnu „La mode s'exprime, elle s'imprime“ organizovanej lyonskou textilnou asociáciou UNITEX. Zadaním súťaže bolo navrhnuť látku a z nej nadväzane aj odev. Ocitol som sa medzi piatimi finalistami a môj návrh potom realizovala práve firma HTH. S ich kreatívnym

tímom som si hneď padol do oka a keď mi ponúkli trojmesačnú letnú stáž, nedalo sa odmietnuť. Vtedy som prvýkrát privoňal k textilnému dizajnu v priemyselnom meradle a odvtedy som robil všetko preto, aby som si splnil sen – pracovať ako textilný dizajnér vo Francúzsku.

Máte schopnosť výtvarne myslieť a uplatniť svoju kreativitu v navrhovaní tlačných látok. Z čoho všetkého pozostáva vaša práca?

Práca textilného dizajnéra je ľuďom málo známa. Keď človek vidí zaujímavé šaty, hneď mu napadne otázka, kto ich navrhol, ale po tom, kto navrhol látku, pátra zriedkakedy. A pritom je to často práve látka, ktorá zo strihov jednoduchých šiat urobí novú kreáciu predvážanú dokonca i na svetových prehliadkových móloch.

Moja práca pozostáva predovšetkým zo samotného navrhovania látok, čiže ručne maľovaných dezénov alebo ak chcete vzorov, ktoré sú digitalizované a technológiou digitálnej tlače následne prenesené na látku. Tento proces sa deje ruka v ruke s klientom, ktorý nám zadá zákazku. Tá môže byť veľmi jednoduchá, napríklad typu biele bodky na modrom pozadí, alebo komplexnejšia vo forme inšpiračného obrázka, archívu, skice, skrátky, čohokoľvek. Úžasné je, že každý jeden projekt je iný a na každom novom projekte sa dá naučiť niečo nové.

Teší vás viac tvorivá časť práce, hra s farbami a farbami alebo ste manažérsky typ a viac vás uspokojuje, ako to všetko spolu s partnermi dotiahnete do finálnej látky?

Samozrejme, najradšej by som strávil celý

deň pri maľovaní a tvorení, no realita je taká, že táto aktivita predstavuje iba menšiu časť práce. Mojou úlohou je látku nielen navrhnuť, ale ju dať aj zrealizovať s prihliadnutím na všetky technické limity súvisiace s výrobou. Tieto limity sú síce často nesmierne obmedzujúce, ale ak ich človek vníma ako výzvu, je to niečo, čo podnecuje kreativitu. Každopádne je to tímová práca, v rámci ktorej ste v dennodennom kontakte s tlačiarňami a dodávateľmi, a sú dni, keď celý pracovný čas strávim iba telefonovaním a písaním mailov. Keď potom človek vidí hotovú látku so svojim dezénom na prehliadke v Paríži, ten pocit je preňho viac ako zadostučinenie a odmena za tvrdú prácu.

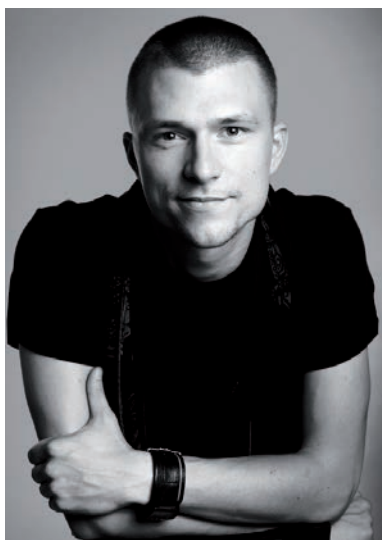
Ako sa rodí vizáž novej kolekcie?

Proces tvorby novej kolekcie pozostáva v prvom rade z „rešeršnej“ fázy, keď hľadáme inšpiračné zdroje, tému a farebnosť kolekcie. V tejto súvislosti absolvujeme cesty do Paríža či Milána, no nie s cieľom priemyselnej špionáže – ide o prieskum trhu. Musíme dokonale poznať našich klientov, aby sme dokázali čo najlepšie splniť ich náročné požiadavky. Čo je na trhu, treba poznať aj preto, aby sme prišli s niečím novým. Pre mňa je štartovacou čiarou farebnosť, ktorá určí „náladu“ kolekcie. Ostatné príde akosi samo a čím viac človek navrhuje, tým viac nápadov má. Na kolekciu pracujeme dvaja návrhári. Ja mám na starosti potlač látky a kolegyňa tkaniny a jednofarebné látky, pričom vedíme permanentný dialóg. Ide o tímovú prácu, inak by kolekcia nemala hlavu ani päť.

Na akej kolekcií pracujete v súčasnosti? Leto 2014.

Prezradíte našim ženám, aké trendy budú v móde prevládať budúci rok? A môžete spomenúť aj ten ďalší rok, aby sa ženy mohli pripraviť...

Kiežby som si pamätala, aká bola kolekcia na rok 2013 ☺. Kolekcie odevov sa rodia s obrovským časovým predstihom, aby ich módné domy mali čas pripraviť, a robia tak minimálne rok dopredu. Hmlisto si spomínam, že trendom na zimu 2012/13 sú fialové odtiene a výrazne grafické geometrické motívy.

1 LANDA, P.: Patent na rozum (O průmyslových právcích). Albatros : Praha, 1989, s. 83-84.

Spomeňte niektorú zo známych osobností, ktorých odev mal alebo má aj vaše vzory.

Pre mňa osobne bola zatiaľ najväčšia povta vidieť americkú herečku Julianne Moore v šatách značky Lanvin s mojím dezénom. V mojich kreáciách sa objavili aj Elle Fanning, Olivia Palermo, Anna Dello Russo či belgická princezná Claire.

Kto boli vaši najzaujímavejší klienti?

Jednoznačne belgická značka Dries Van Noten a parížska značka Rochas. To sú dve značky, ktoré nám dávajú takmer neobmedzené možnosti pri navrhovaní. Niektorí klienti za vami prídu až s príliš presnou predstavou toho, čo chcú. Pre mňa ako dizajnéra je omnoho zaujímavejšie mať istú slobodu v tvorbe. Pre ostatnú kolekciu značky Rochas prišli za nami dizajnéri s obrázkami keramických váz z 30-tych rokov. Inšpirovaný týmito vázami som vytvoril malú sériu dezénov v rôznych farebnostiach a klient bol natoľko spokojný, že celú kolekciu následne odvinul od týchto vzorov. V kolekcii, ktorá pozostávala zo 40 odevov, bolo 29 vytvorených z mojich látok.

Dá sa vôbec vymýšľať stále niečo nové? Určite to nie je jednoduché.

Samozrejme, že človek niekedy prepadne malej depresii a povie si „načo, veď všetko tu už predsa bolo“, obzvlášť, keď archív firmy obsahuje milióny vzoriek. Ale potom kopne múza, príde nový nápad a nová chuť do navrhovania. V súčasnosti sú to predovšetkým nové technológie posúvajúce textilný priemysel dopredu – laserom vypalované motívy, potlač metalickými pigmentmi, nové materiály. Miesto pre invenciu sa vždy nájde.

Vo firme ste autorom, resp. pôvodcom nejedného textilného dizajnu. Ako riešite súvisiace práva so zamestnávateľom?

Táto otázka je vyriešená veľmi jednoducho. V zmluve je jasne napísané, že všetky kreácie,

ktoré vzniknú pod hlavičkou firmy HTH, sú jej duševným vlastníctvom. Priznám sa, že ako dizajnéri mi to vôbec neprekáža. Pokiaľ mám možnosť dostať prostredníctvom firmy svoje vzory k tým najvyčytenejším značkám, netrápi ma, že moje meno nikde nefiguruje. Stačí mi, že ja viem, že som ten, kto dezén navrhol. Pre firmu pracujú aj externí dizajnéri a v takom prípade je v kúpnej zmluve každého dezénu zahrnutá klauzula, že HTH získava právo disponovať autorskými právami (copyrightom), ako i právami zo zapísaného dizajnu.

Firma má vypracovanú stratégiu ochrany duševného vlastníctva...

Otázka právnej ochrany je u nás na dennom poriadku. V prvom rade, všetky dezény vytvorené firmou s cieľom komerčného predaja si nechávame chrániť zapísaným dizajnom. V praxi to znamená, že dezén sa vytlačí farebne na

papier, aby bolo vidieť celý jeho raport. Následne sa urobí ďalšia kópia v čiernobielym vyhotovení, a tak, v prípade potreby, bude možné rozoznať i fotky v novinách, a do tretice sa priloží vzorka zrealizovanej potlačenej látky. HTH má uzavretú zmluvu s firmou zaoberajúcou sa priemyselnoprávnu ochranou, ktorá už dorieši ostatnú administratívu. Dôležité je, aby vzory boli takto chránené ešte skôr, než sa dostanú na oči verejnosti. V dnešnej dobe digitálnych technológií a mobilov s fotoaparátmi číha nebezpečenstvo na každom kroku.

Samozrejme, z času na čas sa stane, že naše dezény sú obeťou plagiátorstva. Nedávno nás oslovila jedna nemenovaná japonská značka, ktorá od nás kúpila 50 metrov látky na výrobu prototypov novej kolekcie. Žiadnu ďalšiu priemyselnú objednávku však už nezadali, čo je celkom bežné, pretože nie vždy sú prototypy schválené aj pre priemyselnú výrobu. Šesť mesiacov nato som na ich internetovej stránke našiel množstvo fotiek odevov s mojím dezénom. Poslali sme obchodného zástupcu v Japonsku do ich obchodu a ten nám potvrdil, že látka bola naozaj do posledného detailu skopírovaná a zrealizovaná inou firmou. Podali sme žalobu a súdny proces sa ťahá dodnes. Mnoho značiek, ktoré takto porušujú práva z dizajnu, stavia na tom, že firma ako HTH nemá čas ani prostriedky, aby striehla po celom svete na to, čo sa s jej dezénmi deje a, bohužiaľ, majú pravdu.

Otázkou právnej ochrany sa zaoberáme i v prípadoch, keď klient príde s „kúskom“ látky v ruke a chce, aby sme mu urobili jej kópiu. Kúskom látky môžu byť napríklad staré šaty kúpené na blšom trhu. Je jasné, že v dobe, keď boli šaty vyrobené, mal niekto na samotný dezén autorské práva a zrejme bol aj priemyselnoprávne chránený. Je však náročné pátrať po pôvode takejto látky a do úvahy prichádzajú dve možnosti – buď sa látka zrealizuje ako presná kópia a v takom prípade klient podpíše zmluvu o tom, že nás zbavuje zodpovednosti, alebo navrhne dezén, ktorý sa síce na pôvodný podobá, no z právneho hľadiska je brany ako nová kreácia.

Viacerým mladým ľuďom po tom, ako po absolvovaní školy odídu na skusy do zahraničia a presadia sa tam, sa nie veľmi chce vrátiť na Slovensko. Aké máte vy ďalšie plány?

Keď raz človek „ochutná“ život v zahraničí, ťažko sa mu vracia späť na Slovensko. Ja osobne si momentálne neviem predstaviť, žeby som sa vrátil. Neznamená to však, že som na Slovensko zanevrel, práve naopak, snažím sa mu robiť čo najlepšiu reklamu. Pevne verím, že sa mi podarí v budúcnosti pracovať aj so slovenskými dizajnérmi tak, ako dnes pracujem s tými svetovými.

Trendom na zimu 2012/13 sú fialové odtiene a výrazne grafické geometrické motívy.

(jš, jr)

Foto: archív J. Straku

Z rozhodnutí ÚPV SR

Námietky proti zápisu zverejneného označenia do registra ochranných známk

Zverejnené označenie:

Staršie ochranné známky namietateľa:

H & M

(rozhodnutie zn. POZ 1630-2010 N/117-2011/Bre o zamietnutí prihlášky zverejneného označenia „M&H FASHION“, právoplatnosť 26. 9. 2011)

Úradu boli doručené námietky proti zápisu kombinovaného označenia „M&H FASHION“ (ďalej zverejnené označenie) do registra ochranných známk, podané v zmysle § 30 v spojení s § 7 písm. a) zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach.

Namietateľ odôvodnil podanie námietok tým, že je okrem iného majiteľom slovných ochranných známk Spoločenstva „H&M“ (ďalej staršie slovné ochranné známky) a obrazovej ochrannej známky Spoločenstva „H&M“ (ďalej staršia obrazová ochranná známka), ktoré majú skoršie právo prednosti a sú zapísané tiež pre tovary v triede 25 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Namietateľ uviedol, že má obchodné zastúpenia po celom svete vrátane Slovenska a označenie „H&M“ má dlhoročnú tradíciu v oblasti odievania. Staršie ochranné známky si dlhodobo udržujú dobré meno, a to najmä z dôvodu vysokej kvality výrobkov nimi označovaných. Staršie ochranné známky sú registrované ako slovné, ale aj obrazové s použitím špecifického typu písma v čiernebielom vyhotovení, no vo všetkých obchodných prevádzkach, na oficiálnej internetovej stránke, ako aj na reklamných predmetoch sú tieto známky primárne používané vo farbe, a to s červenými písmenami na bielom štvorcovom podklade. Uvedené tvrdenia doložil namietateľ farebným výtlačkom z internetovej stránky.

Podľa namietateľa zverejnené označenie obsahuje ako dominantný znak kombináciu dvoch veľkých písmen „H“ a „M“ spojených znakom „&“, ktoré sú písané rovnakým typom a sklonom písma a rozdiel spočíva len v ich obrátenom postavení, ktoré je však priemerným spotrebiteľom pri priemernom stupni pozornosti ľahko prehladnuteľné. Dodatok „FASHION“ nachádzajúci sa vo zverejnenom označení je zobrazený menším typom písma a v celkovom dojme zaniká, pričom ide o všeobecný výraz, ktorý

je v spojení s tovarmi v triede 25, týkajúcimi sa odevov, vlastne opisný. Navyše spojenie slova „FASHION“ a písmen „M&H“ len zvyšuje pravdepodobnosť asociácie s namietateľom, ktorý má registrované aj ochranné známky obsahujúce rôzne dodatky, napr. ochranná známka Spoločenstva „H&M BEAUTYBOX“, „H&M MAMA“, „H&M YOUNG“ a „H&M BEAUTY“.

Na základe podobnosti dominantných slovných prvkov konštatoval namietateľ podobnosť zverejneného označenia a starších ochranných známk v podstate zo všetkých troch hľadísk a tiež uviedol, že označenia vykazujú silnú vizuálnu a sémantickú podobnosť, ktoré prevyšujú ich čiastočnú fonetickú odlišnosť.

Čo sa týka porovnania kolíznych tovarov, namietateľ konštatoval, že v rovnakej triede 25 ide o zhodné tovary týkajúce sa odevov, obuvi a pokrývkov hlavy.

Pretože v prípade zverejneného označenia a starších ochranných známk existuje vysoká pravdepodobnosť ich zámény na strane verejnosti, namietateľ navrhol, aby úrad vyhovel námietkam a prihlášku zverejneného označenia „M&H FASHION“ zamietol v celom rozsahu.

Prihlasovateľ vo vyjadrení k námietkam uviedol, že s konštatovaním namietateľa o podobnosti dominantných znakov porovnávaných označení síce súhlasí, no domnieva sa, že k ich zámene na trhu z pohľadu spotrebiteľskej verejnosti nemôže dôjsť, pretože oproti luxusným tovarom namietateľa ide o diametrálne odlišnú kvalitu ponúkaných tovarov. Prihlasovateľ prevádzkuje predajne s lacným ázijským tovarom ponúkaným na predajných miestach, ktoré sú typické svojím charakterom, spôsobom predaja a inou kvalitou, aby si ich mohol potenciálny zákazník pomýliť.

Vzhľadom na uvedené považoval prihlasovateľ podané námietky za nedôvodné a navrhol, aby ich úrad zamietol a rozhodol o zápise zverejneného označenia do registra ochranných známk.

Z odôvodnenia rozhodnutia:

Podľa § 7 písm. a) citovaného zákona sa označenie nezapíše do registra na základe námietok podaných podľa § 30 majiteľom staršej ochrannej známky, ak z dôvodu zhodnosti alebo podobnosti označenia so staršou ochrannou známkou a zhodnosti alebo podobnosti tovarov alebo služieb, na ktoré sa označenie a staršia ochranná známka vzťahujú, existuje pravdepodobnosť zámény na strane verejnosti; za pravdepodobnosť zámény sa považuje aj pravdepodobnosť asociácie so staršou ochrannou známkou.

V konaní o námietkach bolo zistené, že zverejnené označenie „M&H FASHION“ bolo prihlásené pre tovary „odev, obuv a pokrývky hlavy“ v triede 25 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Ďalej bolo zistené, že všetky staršie ochranné známky „H&M“ boli zapísané okrem iného pre tovary „clothing, footwear and headgear“ v preklade „odev, obuv a pokrývky hlavy“ v triede 25 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Porovnanie tovarov a služieb

Pri posudzovaní podobnosti tovarov a služieb zverejneného označenia s tovarmi a službami staršej ochrannej známky je potrebné zohľadniť všetky rozhodujúce okolnosti, ktorými sa vyznačuje vzťah medzi porovnávanými tovarmi a službami, predovšetkým ich povahu, určenie, účel použitia, ako aj ich konkurenčný alebo komplementárny vzťah.

Pri porovnaní kolíznych tovarov je bez nutnosti podrobnej analýzy zrejmé, že ide o úplne zhodné tovary týkajúce sa odievania, ktoré sú zapísané v rovnakej triede 25 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Porovnanie označení

Z vizuálneho hľadiska možno konštatovať, že staršie ochranné známky sú tvorené výrazom „H & M“ buď v čisto slovnej podobe, alebo ako obrazový prvok obsahujúci spojenie veľkých písmen „H“ a „M“ logogramom „&“, kde sú písmená v mierne štylizovanej forme. Dominantným prvkom zverejneného označenia je spojenie rovnakých veľkých písmen „M“ a „H“ pomocou „&“, a napriek tomu, že zverejnené označenie obsahuje aj ďalší slovný prvok „FASHION“, jeho grafická úprava je veľmi jednoduchá, slovné prvky sú umiestnené v šedom štvorci nad sebou, a tak práve spojenie „M&H“, ktoré je tvorené väčšími písmenami, je umiestnené v hornej časti označenia a má výraznú červenú farbu, vystupuje do popredia. Navyše možno uviesť, že aj použitý typ písma a úprava spojenia „M&H“ vo zverejnenom označení sú takmer zhodné s vyhotovením prvku „H&M“ staršej obrazovej ochrannej známky. Jediným rozdielom je obrátené poradie zhodných písmen, ale tento fakt pri prvotnom vizuálnom kontakte ľahko unikne pozornosti spotrebiteľa. Toho skôr zaujme zhodné grafické vyhotovenie výrazu „H&M“ v staršej obrazovej ochrannej známke s výrazom „M&H“ vo zverejnenom označení. Odlišný výraz „FASHION“ obsiahnutý vo zverejnenom označení je svojím umiestnením, farebnosťou aj menšími písmenami menej podstatným prvkom a vo vzťahu k tovarom týkajúcim sa oblečenia ide o prvok, ktorý je doplnkový. Vzhľadom na uvedené možno predpokladať, že spotrebiteľ si podobný výraz „M&H“ vo zverejnenom označení všimne prednostne, a tak možno zverejnené označenie pokladať za vizuálne podobné v značnej miere so staršou obrazovou ochrannou známkou a v nižšej miere so staršími slovnými ochrannými známkami.

Z fonetického hľadiska bude priemerný spotrebiteľ reprodukovat zverejnené označenie ako „em-a-há fešn“, prípadne „em-end-há fešn“ alebo vzhľadom na všeobecný charakter výrazu „fashion“ je veľmi pravdepodobné, že sa spotrebiteľ bude vyjadrovať o zverejnenom označení len skráteno ako o „em-a/end-há“. Staršie známky bude jednoducho vyslovovať ako „há-a-em“ alebo „há-end-em“. Vzhľadom na skutočnosť, že spotrebiteľ v prípade zverejneného označenia s vysokou pravdepodobnosťou uprednostní pri fonetickej reprodukcii jeho skrátenú formu, ktorá tvorí jeho dominantnú časť, a bude sa o ňom zmieňovať ako o „em-a-há“, resp. em-end-há“, možno hovoriť o určitej miere fonetickej podobnosti so staršími známkami. Ide totiž o fonetickú reprodukcii rovnakých prvkov, ktoré sú síce v obrátenom postavení, ale spotrebiteľ si pri priemernej pozornosti tento rozdiel buď vôbec neuvedomí, alebo ho bude pokladať za nový variant starších ochranných známok.

Zo sémantického hľadiska budú výrazy „H&M“ a „M&H“ spotrebiteľa pravdepodobne vnímať ako skratky dvoch slov zo začiatočnými písmenami „H“ a „M“, ale nebudú im vedieť priradiť konkrétne slová, prípadne význam. Na základe uvedeného možno síce hovoriť o fantazijných výrazoch, no tieto sa vzájomne dopĺňajú a spotrebiteľa ich budú vnímať ako vytvorené z rovnakých výrazov, a teda ako sémanticky podobné. Odlišný výraz „FASHION“ obsiahnutý vo zverejnenom označení má aj pre spotrebiteľa so základnou znalosťou angličtiny jednoznačný význam „MÓDA“, ktorý je vzhľadom na tovary plne opisný, a teda neprispieva k novej významovej odlišnosti označení.

Celkové zhodnotenie – pravdepodobnosť zámény

Pravdepodobnosťou zámény je pravdepodobnosť, že spotrebiteľská verejnosť sa môže domnievať, že predmetné tovary alebo služby pochádzajú od jedného podniku alebo od ekonomicky prepojených podnikov, pričom pravdepodobnosť zámény je nutné posudzovať celkovo so zohľadnením všetkých okolností týkajúcich sa konkrétnej veci. Toto celkové posúdenie predpokla-

dá určitú vzájomnú súvislosť medzi zohľadnenými okolnosťami a najmä medzi podobnosťou porovnávaných označení a podobnosťou označovaných tovarov alebo služieb. Nízka miera podobnosti medzi označovanými tovarmi alebo službami môže byť kompenzovaná vysokou mierou podobnosti medzi porovnávanými označeniami a naopak.

Na účely celkového posúdenia pravdepodobnosti zámény sa má priemerný spotrebiteľ predmetných tovarov považovať za riadne informovaného a primerane pozorného a obozretného. Navyše je potrebné zobrať do úvahy skutočnosť, že priemerný spotrebiteľ má iba zriedka možnosť priamo porovnať rozličné označenia, ale musí sa spoliehať na ich nedokonalý obraz, ktorý si uchoval v pamäti. Ďalšou podstatnou skutočnosťou, ktorú je potrebné vziať do úvahy, je miera pozornosti priemerného spotrebiteľa, ktorá sa môže meniť v závislosti od kategórie predmetných tovarov alebo služieb.

V predmetnom prípade príslušnú skupinu verejnosti, vzhľadom na povahu dotknutých tovarov týkajúcich sa odievania, tvorí široká spotrebiteľská verejnosť, ktorá k nim pristupuje s priemernou pozornosťou.

Pri komplexnom hodnotení pravdepodobnosti zámény zverejneného označenia so staršími ochrannými známkami je potrebné konštatovať, že výraz „M&H“ vo zverejnenom označení predstavuje neprehliadnuteľný prvok. Jeho grafické vyhotovenie je takmer zhodné so staršou obrazovou ochrannou známkou „H&M“ a líši sa len obráteným postavením rovnakých písmen, čo je však skutočnosť, ktorú spotrebiteľ prehliadne, pokiaľ nemá možnosť porovnávať kolízne označenia priamo vedľa seba, alebo v opačnom prípade bude tento fakt pokladať za úmysel majiteľa o vytvorenie novej doplnkovej podoby svojich starších ochranných známok. Na základe uvedeného bola konštatovaná určitá miera podobnosti porovnávaných označení zo všetkých troch posudzovaných hľadísk, čo v spojitosti s vyšším stupňom podobnosti, resp. zhody kolíznych tovarov má za následok, že u priemerne vnímajúceho spotrebiteľa pravdepodobnosť zámény medzi zverejneným označením a hlavne staršou obrazovou ochrannou známkou na trhu existuje. Navyše, ako uviedol namietateľ, uvedený obrazový prvok je priamo na trhu používaný v rovnakej červenej farbe, čo konštatovanú pravdepodobnosť zámény len potvrdzuje.

Pokiaľ ide o ďalší slovný prvok „FASHION“ obsiahnutý vo zverejnenom označení, okrem toho, že je vo vzťahu k označovaným tovarom prvkom opisným, zároveň môže predstavovať doplnkový prvok, pričom namietateľ je majiteľom viacerých ochranných známok tvoriacich známkový rad, ktoré okrem výrazu „H&M“ takýto doplnkový, prípadne opisný prvok tiež obsahujú, napr. ochranná známka „H&M BEAUTYBOX“, „H&M MAMA“, „H&M YOUNG“, „H&M BEAUTY“, a tak možno hovoriť aj o možnosti vzájomnej asociácie starších ochranných známok a zverejneného označenia.

K argumentu prihlasovateľa, že hlavný rozdiel medzi kolíznymi označeniami a tovarmi je v kvalite ponúkaných a označovaných tovarov, kde pod staršími ochrannými známkami sú predávané odevy, resp. obuv vysokej kvality, zatiaľ čo zverejnené označovanie bude použité na odevoch a obuvi nízkej kvality ázijského pôvodu, je nutné uviesť, že daná skutočnosť je irelevantná, pretože úrad posudzuje podobnosť označení vo vzťahu k tovarom, pre ktoré sú staršie ochranné známky zapísané a pre ktoré je zverejnené označenie prihlasované, pričom v tomto prípade sú tieto tovary úplne zhodné.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti **úrad namietkam vyhovel a prihlášku zverejneného označenia „M&H FASHION“ zamietol.**

Spracoval Ing. Elemír Murček

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 143/12

Luxemburg 8. novembra 2012

Rozsudok vo veci T-194/10

Maďarsko/Komisia

Všeobecný súd zamietol žalobu Maďarska podanú proti zápisu označenia „Vinohradnícka oblasť Tokaj“ pre Slovensko v databáze E-Bacchus

Tento zápis totiž nemožno napadnúť, pretože sa vykonával automaticky na základe ochrany, ktorú toto označenie požívalo v Únii ešte pred zavedením databázy

Vinohradnícky región Tokaj sa nachádza v Maďarsku i na Slovensku.

Na žiadosť Slovenska Komisia zapísala chránené označenie pôvodu „Vinohradnícka oblasť Tokaj“ do zoznamov akostných vín vyrobených vo vymedzených regiónoch (ďalej akostné vína psr), ktoré uverejnila v *Úradnom vestníku Európskej únie* 17. februára 2006 a 10. mája 2007.

Dňa 31. júla 2009, t. j. deň pred zavedením elektronického registra chránených označení pôvodu a chránených zemepisných označení vín (databáza nazývaná E-Bacchus¹), bol uverejnený nový zoznam akostných vín psr. Tento zoznam obsahoval zmenu požadovanú Slovenskom v chránenom označení pôvodu uverejnenom v predchádzajúcich zoznamoch. Do nového zoznamu bolo teda zapísané chránené označenie pôvodu „Tokajská/Tokajské/Tokajský vinohradnícka oblasť“.

Databáza E-Bacchus bola zavedená namiesto uverejňovania zoznamov akostných vín psr. Na základe nového zoznamu bolo chránené označenie pôvodu „Tokajská/Tokajské/Tokajský vinohradnícka oblasť“ zapísané v databáze E-Bacchus pre vinohradnícky región Tokaj nachádzajúci sa na Slovensku.

Dňa 30. novembra 2009 Slovensko zaslalo Komisii list, v ktorom ju žiadalo o nahradenie v databáze E-Bacchus chráneného označenia pôvodu „Tokajská/Tokajské/Tokajský vinohradnícka oblasť“ chráneným označením pôvodu „Vinohradnícka oblasť Tokaj“. V tejto súvislosti daný členský štát uviedol, že označenie pôvodu „Tokajská/Tokajské/Tokajský vinohradnícka oblasť“ bolo zapísané do zoznamu akostných vín psr omylom a že vo vnútroštátnej právnej úprave, na základe ktorej sa má zápis do zoznamu vykonať, sa v skutočnosti nachádza označenie „Vinohradnícka oblasť Tokaj“.

Po tom, ako sa Komisia ubezpečila, že k dňu zavedenia databázy E-Bacchus sa v predmetnej slovenskej právnej úprave skutočne uvádzalo označenie „Vinohradnícka oblasť Tokaj“, zmenila v súlade so žiadosťou Slovenska informácie uvedené v tejto databáze.

Maďarsko však túto zmenu napadlo, pričom poukazovalo na novú slovenskú právnu úpravu v oblasti vinárstva prijatú 30. júna 2009 (ktorá nadobudla účinnosť 1. septembra 2009), v ktorej sa uvádzal výraz „Tokajská vinohradnícka oblasť“. Maďarsko sa teda obrátilo na Všeobecný súd a požadovalo zrušenie zápisu vykonaného Komisiou v databáze „E-Bacchus“ chráneného označenia pôvodu „Vinohradnícka oblasť Tokaj“ pre Slovensko.

Všeobecný súd vo svojom rozsudku v prvom rade uviedol, že označenia vín, ktoré sú už chránené podľa právnej úpravy Únie platnej pred zavedením databázy E-Bacchus, sú automaticky chránené podľa právnej úpravy platnej po zavedení tejto databá-

zy. Zavedenie uvedenej databázy tak nezmenilo povahu ochrany týchto označení vín, takže ich ochrana vôbec nezávisí od ich zápisu v databáze. Tento zápis je totiž len dôsledkom automatického prenesenia už existujúcej ochrany podľa jedného právneho režimu do druhého, a nie podmienkou tejto ochrany.

Všeobecný súd ďalej uviedol, že ochrana označení vín poskytovaná právnou úpravou Únie v znení platnom pred zavedením databázy E-Bacchus sa zakladala na označeniach vín, ako vyplývali z právnych úprav členských štátov. Táto ochrana nevyplýva z autonómneho postupu Spoločenstva ani z mechanizmu, v ktorom by sa zemepisné označenia uznané členskými štátmi na konci zhrnuli do aktu Spoločenstva so záväznou povahou. V tomto ohľade Všeobecný súd konštatoval, že slovenská právna úprava účinná 1. augusta 2009, t. j. v deň zavedenia databázy E-Bacchus, na ktorej sa zakladá ochrana Spoločenstva označení vín, pokiaľ ide o vinohradnícky región Tokaj na Slovensku, obsahovala len označenie „Vinohradnícka oblasť Tokaj“, takže jedine toto označenie pôvodu mohlo byť v tom čase chránené v Únii.

V tejto súvislosti Všeobecný súd spresnil, že nesprávne zverejnenie chráneného označenia pôvodu „Tokajská/Tokajské/Tokajský vinohradnícka oblasť“ v úradnom vestníku nič nezmenilo na tom, že podľa slovenskej právnej úpravy, ktorá je ako jediná relevantná, požívalo 1. augusta 2009 ochranu len označenie „Vinohradnícka oblasť Tokaj“. Rovnako ani okolnosť, že nová slovenská právna úprava v oblasti vinárstva prijatá 30. júna 2009 uvádzala výraz „Tokajská vinohradnícka oblasť“, nemôže spochybniť skutočnosť, že označenie „Vinohradnícka oblasť Tokaj“ bolo 1. augusta 2009 chránené, pretože nová právna úprava nadobudla účinnosť až 1. septembra 2009.

Za týchto okolností Všeobecný súd rozhodol, že tým, že zapísané označenie „Vinohradnícka oblasť Tokaj“ bolo chránené právom Únie už pred jeho zápisom v databáze E-Bacchus, tento zápis nemôže vyvolávať právne účinky. Keďže v súlade so Zmluvou Všeobecný súd preskúmava zákonnosť len tých aktov orgánov Únie, ktoré zakladajú právne účinky, zamietol žalobu Maďarska ako neprípustnú.

UPOZORNENIE: Odvolanie proti rozhodnutiu Všeobecného súdu obmedzujúce sa len na právne otázky možno podať na Súdny dvor do dvoch mesiacov od jeho doručenia.

UPOZORNENIE: Žalobou o neplatnosť sa možno domáhať zrušenia aktov inštitúcie Únie, ktoré sú v rozpore s právom Únie. Za určitých podmienok môžu členské štáty, európske inštitúcie a jednotlivci podať žalobu o neplatnosť na Súdny dvor alebo na Všeobecný súd. Ak je žaloba dôvodná, akt sa zruší. Dotknutá inštitúcia je povinná vykonať nápravu, pokiaľ ide o prípadnú právnu medzeru, ktorá vznikla v dôsledku zrušeného aktu.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Všeobecný súd.

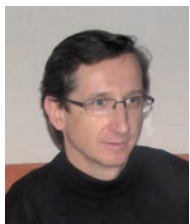
Úplné znenie rozsudku bolo zverejnené na internetovej stránke CURIA v deň jeho vyhlásenia.

1 <http://ec.europa.eu/agriculture/markets/wine/e-bacchus>

Správy z ÚPV SR

Zmena v podpredsedníckej funkcii

Vláda Slovenskej republiky na svojom 36. rokovaní 28. novembra 2012 odvolala Ing. Zdenu Hajnalovú z funkcie podpredsedníčky Úradu priemyselného vlastníctva SR a za podpredsedu ÚPV SR, s účinnosťou od 29. novembra 2012, vymenovala **Ing. Elemíra Murčeka**.

E. Murček v ostatných rokoch pôsobil v ÚPV SR ako riaditeľ odboru sporových konaní.

(jš)

Členovia ELSY opäť v ÚPV SR

Dňa 22. novembra 2012 zavítalo do ÚPV SR takmer 80 členov Európskeho združenia študentov práva (The European Law Students' Association – ELSA). Úrad v spolupráci s Centrom vedecko-technických informácií SR v rámci implementácie projektu Národná infraštruktúra pre podporu transferu technológií na Slovensku (NITT SK) pripravil pre nich štvrtý špecializovaný seminár tentoraz na tému **Duševné vlastníctvo aktuálne – autorské pirátstvo a falšovanie výrobkov dnes**.

Na seminári vystúpili JUDr. Adriána Tomanová, právna zástupkyňa Business Software Alliance (BSA), organizácie celosvetovo sa angažujúcej v boji proti používaniu nelegálneho softvéru, JUDr. Zuzana Hečko z advokátskej kancelárie Allen & Overy v Bratislave, JUDr. Zuzana Adamová, PhD., riaditeľka Ústavu práva duševného vlastníctva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, Daniel Bursík, manažér pre ochranu značky Nike a MUDr. Pavol Adamkov zo spoločnosti Pfizer Slovensko, zodpovedný aj za projekty, ktoré majú ovplyvňovať zdravie slovenskej populácie.

ELSA je nezávislá, nepolitická, nezisková, stavovská organizácia združujúca takmer 38-tisíc študentov a mladých právnikov v 41 krajinách Európy a vo viac ako 220 lokálnych skupinách. ELSA Slovensko, ktorá je súčasťou ELSA International, pozostáva z piatich lokálnych skupín pôsobiacich na právnických fakultách v Bratislave, Trnave, Banskej Bystrici a v Košiciach.

(jš)

Foto: archív ÚPV SR

Návšteva z EPÚ

Na pozvanie predsedu ÚPV SR Mgr. Luboša Knotha zavítali 6. – 7. novembra do úradu **hostia z Európskeho patentového úradu v Mníchove (EPÚ)**, generálneho riaditeľstva 5 (DG5) pre patentové právo a medzinárodné záležitosti – hlavný riaditeľ pre európsku a medzinárodnú spoluprácu **François-Régis Hannart**, riaditeľ pre spoluprácu s členskými krajinami Európskej patentovej organizácie (EPO) **Georg Artelsmair** a koordinátorka projektov v rámci spolupráce s členskými krajinami EPO **Katarína Laššová**. Spolu s predstaviteľmi ÚPV SR **diskutovali o projektoch, do ktorých sa úrad chce zapojiť v rámci plánu bilaterálnej spolupráce s EPÚ na roky 2012 – 2015**. Ide o 10 projektov, napríklad Federatívny európsky patentový register, dopracovanie online podávania patentových prihlášok, kompletizácia patentovej databázy Espacenet, strojový preklad slovenských patentových dokumentov do jazykov Európskej únie, vstup ÚPV SR ako jedného z PATLIB centier do pilotného projektu ich reorientácie atď.

Obe strany sa dohodli, že na všetkých projektoch budú úzko spolupracovať, aby sa zámery naplnili k spokojnosti najmä používateľov patentového systému.

Hostia z EPÚ sa stretli aj s ďalšími pracovníkmi ÚPV SR, zaujímali sa o jeho odborné útvary. Súčasťou dvojdnového pobytu delegácie v Banskej Bystrici bola i **návšteva Stredoslovenského múzea – Matejovho domu a firmy Grand Power, s. r. o.**, ktorá sa špecializuje na vývoj a výrobu krátkych strelných zbraní. **Konateľ, riaditeľ a konštruktér firmy Jaroslav Kuracina** v šesťročnej histórii Ceny Jána Bahýľa za mimoriadne hodnotné priemyselno-právne chránené slovenské riešenie, ktorú udeľuje ÚPV SR, získal dvakrát čestné uznanie. V prvom ročníku ceny (1999) za vynález chránený patentom SK 279478 – Zbraň, najmä pištoľ s možnosťou voľby viacerých režimov strelby a v jubilejnom piatom ročníku (2007) za vynález, ktorý je predmetom patentu SK 284336 – Strelná zbraň.

Návšteva hostí z EPÚ v Banskej Bystrici sa niesla **v priateľskej atmosfére**, o to viac, že predseda ÚPV SR Luboš Knoth niekoľko rokov pôsobil vo vedeckej pobočke EPÚ na odbore pre spoluprácu s členskými krajinami EPO.

(jš)

Foto: D. Zaoral

Duševné vlastníctvo v základných školách

ÚPV SR s podporou primátora Banskej Bystrice Mgr. Petra Gogolu začal koncom októbra **pilotný projekt spolupráce so základnými školami**, ktorého úlohou je priblížiť školákovi témy duševného vlastníctva a jeho ochrany.

Prvou základnou školou spolupracujúcou s ÚPV SR v rámci uvedeného projektu bola **Základná škola Ďumbierska v Banskej Bystrici**. Zástupkyňa úradu Ing. Lucia Bocková v priebehu dvoch týždňov zavítala do desiatich tried od 4. po 8. ročník, kde najmä v rámci predmetu občianska náuka (10 vyučovacích hodín) formou dialógu pútavým a pre deti inšpirujúcim spôsobom vysvetlila základné pojmy duševného vlastníctva (autorské právo, vynálezcovia, vynálezy, patenty, ochranné známky). – *Žiaci sa veľmi aktívne zaujímali o danú problematiku, púšťali uzdu svojej fantázií a tvorivosti, hovorili, aké vynálezy by chceli v budúcnosti vytvoriť a pod.* ☺.

Základná škola Ďumbierska je jedinou školou v Banskobystrickom okrese, ktorá sa zapojila do programu APROGEN – **Alternatívny program edukácie nadaných**. Súhlas na jeho realizáciu získala škola z Ministerstva školstva SR a od autorky programu PhDr. Jolany Laznibatovej, CSc. Do programu, ktorý sa na Slovensku začal v roku 1993, je zapojených zatiaľ 27 základných škôl.

Predstavitelia ÚPV SR veria, že **viacej škôl sa zapojí aj do projektu zameraného na priblíženie problematiky duševného vlastníctva školákovi**. Úrad v tejto súvislosti osloví v najbližšom čase ďalšie základné školy.

(1b)

Foto: <http://zsdumbb.edupage.org/>

Organizačné zmeny

V ÚPV SR, v snahe zlepšiť a skvalitniť prácu, pokračovať v elektronizácii služieb, zvyšovať povedomie verejnosti o význame duševného vlastníctva, jeho ochrany a v neposlednom rade motivovať, prípadne lepšie využiť osobnostný potenciál niektorých pracovníkov, došlo s účinnosťou od 15. októbra 2012 k podstatným organizačným zmenám.

V dvoch prípadoch sa dva odbory zlúčili. V súčasnosti už funguje **kancelária predsedu a medzinárodných vzťahov a odbor informatiky a ekonomiky**.

Bola tiež zriadená **projektová kancelária**, ktorá má plniť úlohu v oblasti projektov realizovaných v úrade v spolupráci s medzinárodnými organizáciami, najmä Európskym patentovým úradom, Úradom pre harmonizáciu vnútorného trhu, Svetovou organizáciou duševného vlastníctva, ako aj s národnými inštitúciami, ako sú Centrum vedecko-technických informácií SR, Slovenská

akadémia vied či ostatné ústredné orgány štátnej správy. Projektová kancelária má na starosti aj koordinačné aktivity pri projektoch spolufinancovaných Európskou úniou.

Odbor patentových fondov a informácií zmenil názov na **odbor patentových fondov, informácií a analýz**. Novozriadené oddelenie patentových analýz zabezpečuje koncepčnú a analytickú činnosť úradu v oblasti patentových informácií vrátane technologických trendov a trendov vývoja ochrany priemyselných práv, nástrojov a systémov na využívanie patentových informácií a koordinuje napríklad i spoluprácu ÚPV SR s jeho informačno-poradenskými miestami pre inovácie (innoinfo) a službu pre malé a stredné podniky, podnikateľov – prediagnostiku priemyselných práv (vrátane doterajšieho metodického riadenia stredísk patentových informácií v rámci siete PATLIB a kontaktných a informačných miest úradu).

K ďalším organizačným zmenám dôjde v ÚPV SR k **1. januáru 2013**, keď začne platiť nový organizačný poriadok a nová organizačná štruktúra úradu.

(jš)

Obhajoba záverečných absolventských prác vzdelávacieho programu Duševné vlastníctvo

Vyvrcholením dvojročného štúdia vo vzdelávacom programe Duševné vlastníctvo, ktorý má v ÚPV SR už viac ako 10-ročnú tradíciu, bola obhajoba absolventských prác 3. októbra 2012.

Šiesti absolventi sa vo svojich prácach zamerali na spracovanie rôznych tém.

Autorka práce **Autorské právo v podmienkach slovenskej republiky de lege lata, de lege ferenda** uviedla negatíva slovenskej právnej úpravy, jej nedostatky a navrhla možnosti a alternatívne riešenia prípadných úprav predmetnej problematiky de lege ferenda v kontexte de lege lata.

Cieľom ďalšej práce **Ochrana predmetov duševného vlastníctva v spoločnosti so zahraničnou účasťou v SR** bolo vytvoriť interný predpis o postupe inštitúcie v prípade vzniku vynálezov, nových technických riešení, dizajnov a zlepšovacích návrhov.

Jedna z absolventských prác bola venovaná problematike metodiky práce súdneho znalca pri ohodnocovaní predmetov duševného vlastníctva – **Vybrané metodické a koncepčné postupy znaleckej činnosti v odvetví duševného vlastníctva**.

Nezvyčajnou, ale zaujímavou bola téma **Tvorba marketingovej stratégie Úradu priemyselného vlastníctva SR**. Autorka navrhla praktický postup vytvorenia takejto stratégie v úrade.

V práci s názvom **Ochranné známky vs. doménové mená** porovnála autorka inštitút ochrannej známky ako prostriedku priemyselnoprávnej ochrany označenia a inštitút doménového mena, ktorý patrí k príbuzným právam na označenie.

Odbornú komisiu najviac zaujala práca **Prieskum rozhodnutí Úradu priemyselného vlastníctva SR v správnom súdnictve**. Týka sa jednak zákonných podmienok podania návrhu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia úradu a jednak vybraných rozhodnutí súdov vydaných v konaní o preskúmanie rozhodnutí a postupov úradu. Túto prácu odborná komisia navrhla na zverejnenie v časopise Duševné vlastníctvo.

V školskom roku 2012/13 je do vzdelávacieho programu Duševné vlastníctvo zapísaných 22 frekventantov. Program sa začal v septembri modulom **A – základy práva duševného vlastníctva a autorské právo**, v decembri 2012 bude vzdelávanie pokračovať modulom **B – tvorivosť – jej manažovanie, marketing a ekonomika** a v máji 2013 končí modulom **C – informácie v oblasti duševného vlastníctva**. Každý z modulov trvá tri mesiace a je možné ho absolvovať aj samostatne.

Lektormi vzdelávacieho programu Duševné vlastníctvo sú vysokoškolskí pedagógovia, odborní pracovníci z praxe i zamestnanci ÚPV SR.

Viac informácií na www.upv.sk/?kurz-dusevne-vlastnictvo.

(lh)

Foto: archív ÚPV SR

Noc výskumníkov 2012

V piatok 28. septembra 2012 sa uskutočnil v poradí už ôsmy ročník celoeurópskeho festivalu vedy – Noc výskumníkov. Ide o projekt Európskej komisie, ktorého cieľom je prostredníctvom zaujímavých akcií ukázať širokej verejnosti, že vedci a výskumníci, hoci majú výnimočné povolanie, sú tiež len „obyčajní“ ľudia, a zároveň jej predstaviť výsledky ich práce. Mottom projektu je **Researchers are among us/Vedci sú medzi nami**.

Na Slovensku vďaka Slovenskej organizácii pre výskumné a rozvojové aktivity (SOVVA – www.sovva.sk/noc-vyskumnikov/2012), Slovenskej akadémii vied a portálu EurActiv.sk sme boli svedkami Noci výskumníkov po šiestykrát, pričom **ÚPV SR sa do podujatia zapojil druhýkrát**. Podobne ako vlni aj tentoraz mal svoje expozície v priestoroch bratislavského Avion Shopping Parku, bansko-bystrického Europa Shopping Centra a v košickom obchodnom centre Optima. Zástupcovia ÚPV SR diskutovali s návštevníkmi na témy tvorivosť a vynálezy, ochrana duševného vlastníctva, zúčastnenci mali k dispozícii informačné materiály vydané úradom a pre tých mladších boli pripravené aj interaktívne hry a kvízy.

Najväčšia vedecká šou na Slovensku sa tohto roku niesla v znamení hesla **Veda je život**.

(jš)

Foto: archív ÚPV SR

EUCYS 2012

Jednu z cien v rámci súťaže Európskej únie pre mladých vedcov 2012 (**European Union Contest for Young Scientists – EUCYS**) venoval aj ÚPV SR ako inštitucionálny partner podujatia. Predseda ÚPV SR **Luboš Knoth** 25. septembra v historickej budove Slovenského národného divadla slávnostne odovzdal finančnú odmenu 2-tisíc eur Gergelymu Pappovi (19)¹ z Maďarska, autorovi projektu **Rezonančný reproduktor s neodýmovým magnetom (strojárstvo)**, za kreativnosť diela.

Súťaž mladých vedcov vyhlásila EÚ v roku 1989 s úmyslom motivovať mladých ľudí, aby sa venovali vede, prípadne sa vydali na dráhu výskumného pracovníka. Odvtedy sa každý rok stretávajú mladí vedci **vo veku od 14 do 21 rokov** (nielen z Európy), aby vždy v inej hostiteľskej krajine prezentovali svoju prácu a uchádzali sa o tie najvyššie ceny, pričom zúčastnení sa už vo svojej vlasti stali držiteľmi prestížnych vedeckých ocenení. Práve preto je EUCYS pre mladých vedcov jednou z najnáročnejších súťaží na svete.

EUCYS 2012, pod gesciou Generálneho riaditeľstva Európskej komisie pre výskum a inovácie, **zorganizovali 21. – 26. septembra v bratislavskej Incheba Expo Aréne** občianske združenie Mladí vedci Slovenska a Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Každý súťažiaci mal k dispozícii jeden stánok, kde prezentoval svoj projekt členom medzinárodnej poroty i návštevníkom.

¹ www.eucys2012.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=77&Itemid=51
www.eucys2012.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=55&Itemid=21#Hungary

Tohto roku súťažilo 83 projektov z 36 krajín, Slovensko bolo zastúpené tromi projektmi týkajúcimi sa chémie, životného prostredia a biológie. Zo Slovákov si najlepšie počínal Peter Horváth (19)¹, ktorý získal dve ceny v oblasti chémie – Intel ISEF 2012² a EuCheMS³ – za projekt Syntéza nových triazénových zlúčenín a ich aplikácia v spektrofotometrickom stanovovaní kadmia.

Tri prvé ceny, každú v hodnote 7-tisíc eur, získali¹:

- Philip Huprich (19), Manuel Scheipner (19) a Daniel Zindl (19) z Rakúska; strojárstvo; názov projektu – „Strážca“ kamery
- Mark Kelly (18) a Eric Doyle (17) z Írska; fyzika; názov projektu – Simulácia presnosti v gravitačnom probléme viacerých telies
- Jakub Nagrodski (17) z Poľska; chémia; názov projektu – Vývoj molekularnej náplastovej terapie

Okrem samotnej súťaže sa konal aj **workshop**, zameraný na problematiku STEM (veda, technika, inžinierstvo a matematika), a pozornosť pútala i **konferencia** o moderných metódach vzdelávania a spolupráci škôl a priemyslu.

(jš)

Foto: www.eucys2012.eu

Užitočná novinka

V septembri začala v ÚPV SR slúžiť **videokonferenčná miestnosť**. Prvý testovací videohovor sa uskutočnil 19. septembra s pracovníkmi Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (OHIM). Bol to práve OHIM, ktorý v októbri minulého roka ponúkol ÚPV SR možnosť získať videokonferenčné zariadenie s tým, že bude slúžiť nielen na komunikáciu medzi oboma úradmi, najmä v súvislosti s implementáciou viacerých projektov v rámci Kooperačného fondu a Konvergentného programu OHIM-u, ale aj na video-stretnutia s ďalšími partnerskými národnými úradmi v EÚ, ktoré disponujú kompatibilnou technológiou.

Videokonferenčné zariadenie vďaka financovaniu zo strany OHIM-u je doteraz **inštalované v 13-tich národných úradoch priemyselného vlastníctva**⁴ a inštalácia je naplánovaná aj v ďalších národných úradoch.

Doterajšie používanie videokonferenčného zariadenia v ÚPV SR potvrdilo jeho opodstatnenosť. Spôsob takejto komunikácie je oveľa efektívnejší ako pri telekonferenciách a zároveň sa eliminujú časové straty a finančné náklady súvisiace s osobnými stretnutiami.

(pk)

Foto: www.technologie.etrend.sk

Správy z WIPO

Ekonomické aspekty duševného vlastníctva

Regionálny seminár na tému **Ekonomické aspekty duševného vlastníctva v krajinách s prechodnou ekonomikou** organizovaný Svetovou organizáciou duševného vlastníctva (WIPO) a Izraelským patentovým úradom sa uskutočnil **11. – 12. septembra v Jeruzaleme**.

Na seminári sa zúčastnili zástupcovia národných patentových úradov a akademickej obce z Izraela, Ruskej federácie, Mongolska, Gruzínska, Kazachstanu, Bieloruska, Ukrajiny, Maďarska, Poľska, Slovenska, Slovinska a tiež WIPO. Prezentovali svoje i spoločenské aktivity na podporu duševného vlastníctva a jeho vplyvu na ekonomický a sociálny rozvoj.

Hlavným cieľom stretnutia však bola **prezentácia a aktualizácia prvej pracovnej verzie štúdie Ekonomické aspekty duševného vlastníctva v krajinách s tranzitívnou ekonomikou**, ktorú pripravuje Divízia WIPO pre určité krajiny Európy a Ázie. Prvá verzia štúdie obsahuje výsledky dotazníka mapujúceho inovačné aktivity jednotlivých krajín s dôrazom na duševné vlastníctvo (v minulom roku bol zaslaný 23 národným patentovým úradom), materiály a správy Ekonomickkej komisie OSN pre Európu a Svetovej banky týkajúce sa globálneho inovačného rozvoja a duševného vlastníctva.

Ďalšia, už **oficiálna verzia štúdie by mala vyjsť v roku 2013**. Bude obsahovať aj odporúčania pre štáty, ktoré plánujú vypracovať vládnu stratégiu pre oblasť duševného vlastníctva od procesu vytvorenia nehmotného vlastníctva cez jeho právnu ochranu až po komercializáciu.

Účastníci seminára v Jeruzaleme mali možnosť zoznámiť sa aj s činnosťou Izraelského patentového úradu. Pôsobí ako nezávislá výkonná agentúra s takmer 190 zamestnancami pod gesciou ministerstva spravodlivosti.

V roku 2011 prijal úrad 6 886 patentových prihlášok (943 národných) a udelil 5 104 patentov (415 národných) týkajúcich sa najmä mechaniky, elektroniky, chémie a biotechnológie.

V rebríčku patentových prihlášok podaných do zahraničia v rokoch 1995 až 2010 (vrátane prihlášok podaných podľa Zmluvy o patentovej spolupráci) sa Izrael umiestnil na 15. mieste s 10 334 prihláškami. Na porovnanie, prvé bolo Japonsko so 461 888 prihláškami.

Spomeňme aj prihlášky národných ochranných známok. V minulom roku podali domáce subjekty 4 946 prihlášok a zahraničné 3 858 prihlášok.

V roku 2011 došlo v Izraelskom patentovom úrade k digitalizácii približne 40 000 patentových spisov.

Legislatívnou výhodou Izraela (aj oproti Slovensku) je **akceptácia elektronických dokumentov súdmi**. Platí zásada, že v prípade, ak si jedna so zúčastnených strán určí, že chce v spore využiť papierové spisy, izraelský úrad vytlačí kópiu spisu a jeho riaditeľ ako certifikačná autorita potvrdí úplnosť a zhodnosť s originálom v elektronickej podobe. Takto môže Izraelský patentový úrad bez problémov splniť svoj dlhodobý cieľ – stať sa takzvaným bezpapierovým úradom.

(ll)

² www.societyforscience.org/isef/

³ www.euchems.org/

⁴ Maďarsko, Estónsko, Slovinsko, Rakúsko, Lotyšsko, Česko, Portugalsko, Holandsko, Poľsko, Rumunsko, Slovensko, Litva a Bulharsko.

Správy z EPO

133. zasadanie

Na 133. zasadaní Správnej rady Európskej patentovej organizácie (SR EPO), ktoré sa uskutočnilo 25. – 26. októbra, prezident Európskeho patentového úradu **Benoît Battistelli** informoval o činnosti úradu v období od júla do októbra 2012.

EPÚ plní plán práce, zvýšil sa počet udelených európskych patentov pri zachovaní ich kvality. Pokiaľ ide o financie, EPÚ skončí tento rok s kladným výsledkom, najmä vďaka príjmom z udržiavacích poplatkov a úsporám výdavkov.

Pokračuje diskusia o reforme vnútorného systému podávania sťažností zamestnancami s cieľom **znižit' počet sťažností**, ktoré v mnohých prípadoch musí riešiť až tribunál Medzinárodnej organizácie práce (International Labour Organization – ILO) v Ženeve.

Reformy, ktoré EPÚ uskutočňuje, **sa týkajú aj ľudských zdrojov**. Päťsto zamestnancov už pracuje na čiastočný úväzok z domu.

Je snaha zlepšiť i pracovné prostredie v úrade, znížiť absenciu zamestnancov z dôvodu chorôb lepšou prevenciou.

Ako ďalej uviedol B. Battistelli, medzinárodný tender na výber dodávateľa stavby **novej budovy EPÚ v Haagu** bol vyhlásený 23. apríla 2012 a EPÚ dostal 8 návrhov, z ktorých porota vybrala tri stavebné spoločnosti. Koncom februára budúceho roka sa uskutoční mimoriadne zasadnutie Rozpočtového a finančného výboru SR EPO, ktorý odporučí najlepšieho dodávateľa stavby a SR EPO o ňom rozhodne v marci 2013.

Na rokovaní SR EPO sa hovorilo aj o spolupráci EPÚ s národnými patentovými úradmi zmluvných štátov Európskeho patentového dohovoru v rámci **Európskej patentovej siete** (European Patent Network – EPN), ktorá je zameraná na poskytovanie služieb používateľom. Jednou z nich je **Federatívny európsky patentový register**, v rámci ktorého má už 18 národných patentových úradov prepojené svoje patentové registre s EPÚ.

Na zlepšenie viacjazyčného prístupu k informáciám obsiahnutým v patentových dokumentoch **EPÚ v rámci** bezplatnej služby strojového prekladu patentov – **Patent Translate sprístupnil 25. októbra druhý súbor európskych jazykov**. Do systému bolo pridaných sedem jazykov – dánčina, holandčina, fínčina, gréčtina, maďarčina, nórčina a poľština. Služba umožňuje v súčasnosti súbežný preklad z a do angličtiny pre trinásť jazykov (v prvej štartovacej skupine vo februári tohto roka bolo šesť jazykov – francúzština, nemčina, taliančina, portugálčina, španielčina a švédčina) a je prístupná v online patentovej databáze EPÚ Espacenet.

– Strojový preklad patentov odstránením jazykovej bariéry v patentových dokumentoch uľahčuje európskym vynálezcom a podnikom získať informácie o najnovšom stave techniky – povedal B. Battistelli. – Sme radi, že vďaka novej skupine krajín môžeme ponúknuť používateľom lepší prístup k patentovým dokumentom z celého sveta, pričom informácie o vynálezoch sú ľahko dostupné v angličtine. Je to dôležitý krok vpred pri zabezpečovaní kvality patentov a pomáha posilniť konkurencieschopnosť európskych podnikov.

Do konca roka 2014 by mala služba Patent Translate zahŕňať všetkých 28 jazykov 38 členských štátov EPO a tiež najdôležitejšie neeurópske jazyky – **čínštinu, japončinu, kórejštinu a ruštinu**.

Očakáva sa, že Patent Translate uľahčí aj implementáciu budúceho unitárneho patentu. Ten má znížiť náklady prihlasovateľov za povinné preklady a strojový preklad sa stane dôležitejším ako prostriedky ponúkajúce voľný prístup k patentovým dokumentom v akomkoľvek úradnom jazyku. Vývoj tohto nástroja podčiarkuje úlohu EPÚ ako popredného svetového poskytovateľa patentových informácií.

Budúci rok 17. októbra sa budú v Mníchove konať oslavy 40. výročia podpísania Európskeho patentového dohovoru (EPD) a vzniku EPÚ. Na oslavách sa zúčastní aj nemecký prezident Joachim Gauck.

Spríevodným podujatím osláv bude panelová diskusia k otázkam podpory inovácií a podávania patentových prihlášok.

B. Battistelli chce do osláv zapojiť aj zmluvné štáty EPD, najmä mladých vedcov prostredníctvom súťaže medzi univerzitami o najlepší vynález. Zmluvné štáty EPD by mali vybrať z univerzít tie, ktoré sa chcú zapojiť do súťaže. Porota zložená z členov SR EPO a zástupcov priemyslu, výskumu a vývoja a EPÚ vyberie najlepšieho mladého vedca z každej kategórie. Víťazi budú prezentovať svoje projekty počas osláv v Mníchove.

SR EPO odsúhlasila udelenie štatútu pozorovateľa na svojich zasadaniach Čiernej Hore a OHIM-u na zasadaniach Dozornej rady Európskej patentovej akadémie. **Svoje miesto v Dozornej rade Európskej patentovej akadémie získala aj Slovenská republika**. Od 7. decembra 2012 ju, ako alternatívny člen, **buďe zastupovať predseda Úradu priemyselného vlastníctva SR Ľuboš Knoth**.

(zv)

Foto: www.epo.org

Zmeny týkajúce sa refundácie niektorých poplatkov za európske patentové prihlášky

Na 42. zasadnutí Výboru Európskej patentovej organizácie pre patentové právo, ktoré sa konalo 9. októbra 2012 v Mníchove, bol prediskutovaný aj návrh prezidenta Európskeho patentového úradu B. Battistelliho **na zrušenie čl. 9(1) a čl. 11(b) Poplatkového poriadku k Dohovoru o udeľovaní európskych patentov** (ďalej poplatkový poriadok).

V súlade s čl. 9(1) poplatkového poriadku sa v súčasnosti prihlasovateľovi vracia poplatok za európsku alebo doplnkovú európsku rešerš v plnej výške, ak je európska patentová prihláška zamietnutá, späťvzatá alebo považovaná za späťvzatú pred tým, ako EPÚ začal vypracovávať rešeršnú správu. Podľa čl. 11(b) poplatkového poriadku sa v súčasnosti prihlasovateľovi vracia poplatok za prieskum vo výške 75 %, ak je európska patentová prihláška, ktorá bola postúpená prieskumovému oddeleniu, zamietnutá, späťvzatá alebo považovaná za späťvzatú pred tým, ako bol začatý jej vecný prieskum.

Uvedené články poplatkového poriadku by podľa návrhu EPÚ mali byť zrušené k 1. aprílu 2013. Zrušenie čl. 9(1) a čl. 11(b) poplatkového poriadku by malo zjednodušiť a sprehľadniť komplikovaný systém refundácie poplatkov a motivovať prihlasovateľov k tomu, aby niektoré prihlášky, napríklad prihlášky s nízkou technickou hodnotou, vzali späť už v počiatočnom štádiu konania. Kvôli úplnosti je potrebné dodať, že navrhované zmeny sa netýkajú refundácie poplatkov za prieskum európskych patentových prihlášok zamietnutých, späťvzatých alebo považovaných za späťvzaté pred ich postúpením prieskumovému oddeleniu.

O tom, či čl. 9(1) a čl. 11(b) poplatkového poriadku budú zrušené, definitívne rozhodne Správna rada EPO na niektorom zo svojich najbližších zasadnutí.

(Im)

Foto: www.jiunlimited.com

Správy z OHIM-u

Aj bilaterálne stretnutie OHIM – ÚPV SR

V španielskom Alicante sa 13. – 15. novembra konalo 44. zasadanie Správnej rady a 42. zasadnutie Rozpočtového výboru Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (OHIM).

Prezident OHIM-u **António Campinos** informoval, že na základe počtu podaných prihlášok ochranných známok Spoločenstva (CTM) do konca septembra tohto roka by ich celkový počet v tomto roku mohol byť 107 500.

V porovnaní s rokom 2011 to bude síce nárast, ale oproti plánu pokles o 1,6 %.

Klesajúci trend, čo je v tomto prípade pozitívom, je aj pri podaných námietkach a žiadostiach o zrušenie CTM. Očakáva sa, že ich počet bude nižší o 4 %.

Počet podaných prihlášok registrovaných dizajnov Spoločenstva (RCD) za deväť mesiacov tohto roka rástol, no pomalšie ako sa na začiatku roka predpokladalo. OHIM očakáva, že v roku 2012 dostane viac ako 87 500 takýchto prihlášok (vrátane medzinárodných RCD), čo bude o 4 % menej, ako sa predpokladalo, ale o niečo viac ako v predchádzajúcom roku. Kým počet priamo podaných prihlášok RCD v roku 2012 dosiahne očakávania, medzinárodných prihlášok RCD bude asi o 20 % menej.

Ukončením pôsobenia Ing. Dariny Kyliánovej vo funkcii predsedníčky Úradu priemyselného vlastníctva SR sa skončila aj jej funkcia podpredsedníčky Správnej rady OHIM-u. Na funkčné obdobie od 15. novembra 2012 do 14. novembra 2015 bola do tejto funkcie zvolená **Loredana Gulinová** z Talianska.

Správna rada OHIM-u rozhodla o začatí výberového konania na miesto prezidenta odvolacích senátov a na obsadenie dvoch voľných miest členov odvolacích senátov. Výzvy na podávanie takýchto prihlášok sú zverejnené na webovom sídle OHIM-u a v Úradnom vestníku EÚ.

António Campinos predstavil nový pracovný plán na rok 2013 i nové pracovné štandardy (Service Charter) – časové limity jednotlivých krokov konania o CTM a RCD.

Rozpočtový výbor OHIM-u schválil **rozpočet úradu na rok 2013 vo výške 418 364 453 eur**.

Popri zasadaní Správnej rady OHIM-u sa uskutočnilo aj bilaterálne stretnutie **Antónia Campinosa** a predsedu ÚPV SR **Mgr. Ľuboša Knotha**.

Predstavitelia oboch inštitúcií v priateľskej atmosfére prerokovali výsledky tohtoročnej bilaterálnej spolupráce, v rámci ktorej sa ÚPV SR zapojil až do 13-tich projektov Kooperatívneho fondu OHIM-u, a diskutovali tiež o možnostiach ďalšieho rozvoja spolupráce.

Ľ. Knoth vyzdvihol skutočnosť, že OHIM sa počas vedenia A. Campinosa stal vysoko efektívnou a dynamickou inštitúciou, informoval prezidenta o spustení projektu Seniorita¹ do živej prevádzky v ÚPV SR, o ukončení tagovania ochranných známok² pre Portugalský inštitút priemyselného vlastníctva a ďalších projektov, a tiež o prioritách úradu v najbližšom období.

A. Campinos ocenil zainteresovanosť ÚPV SR na spolupráci s OHIM-om a pozval **Ľ. Knotha**, ako jedného z dvoch zástupcov národných úradov priemyselného vlastníctva členských krajín EÚ, v decembri do Mníchova na **Markenforum 2012**. Na podujatí bude Ľ. Knoth spolu s A. Campinosom a Corneliou Rudloff-Schäferovou, prezidentkou Nemeckého patentového a známkového úradu, diskutovať na tému ďalšieho smerovania OHIM-u a o spolupráci s národnými úradmi.

A. Campinos na záver bilaterálneho stretnutia ešte raz vyzdvihol efektívnu spoluprácu s ÚPV SR, aktívne a zmysluplné zapájanie sa jeho zástupcov do odborných diskusií v rámci Správnej rady a Rozpočtového výboru OHIM-u, poďakoval za podporu OHIM-u a **prijal pozvanie na návštevu ÚPV SR v roku 2013**.

(zv, lw)

Foto: www.oami.europa.eu

Správy z EÚ

Európa plánuje tretiu priemyselnú revolúciu

Hospodárska kríza donútila Európsku komisiu zmeniť stratégiu hospodárskeho rozvoja. Opäť chce z Európy urobiť **kontinent priemyslu a obmedziť prevahu služieb. Zvýšenie vzdelania a investícií do fabrík** má podporiť tvorbu nových pracovných miest.

Podľa podpredsedu EK a eurokomisára pre priemysel a podnikanie **Antonia Tajaniho** by podiel priemyslu na výkone európskej ekonomiky mal do roku 2020 vzrásť na 20 percent zo súčasných 15 percent. Podľa neho sa Európa musí v 21. storočí reindustrializovať. Silná priemyselná základňa je rozhodujúca pre blahobyt a hospodársky úspech Európy. Eurokomisár požaduje tretiu priemyselnú revolúciu.

V tejto súvislosti Komisia nedávno predstavila **akčný plán pre automobilový priemysel**, ktorý je jedným z najväčších priemyselných odvetví v Európe. V EÚ sa nachádza 180 automobilových spoločností. Toto hospodárske odvetvie poskytuje 12 miliónov priamych a nepriamych pracovných miest, dosahuje obrat viac ako 700 miliárd eur.

Trh sa však zmieta v kríze a predaj áut klesol už piaty rok za sebou. Komisia teda predstavila akčný plán **CARS 2020**. – *Je potrebné, aby si Európska únia udržala automobilový priemysel na svetovej úrovni a produkovala energeticky najefektívnejšie a najbezpečnejšie vozidlá na svete a zároveň poskytla prácu miliónom vysokokvalifikovaných ľudí*, – načrtla Komisia svoju víziu na posilnenie konkurencieschopnosti a udržateľnosti daného sektora v najbližších rokoch.

Akčný plán má štyri piliere. V oblasti investícií do vyspelých technológií a inovácií v záujme ekologických vozidiel ide o opatrenia na zníženie CO₂, znečisťujúcich látok a hluku či zlepšenie bezpečnosti cestnej premávky. Na nové rozpočtové obdobie je tiež naplánovaná iniciatíva Európske zelené vozidlá, ktorá bude financovaná cez Rámcový program pre výskum a inovácie Horizont 2020. Automobilový sektor by mal mať k dispozícii aj viac pôžičiek z Európskej investičnej banky. Komisia zároveň počíta s vypracovaním európskej technickej normy na dobíjanie elektrických vozidiel. Zástupcovia sektora sa o technickej norme snažia dohodnúť od roku 2010, ak ale nepokročia, Komisia možno sama predloží príslušnú legislatívu v priebehu roka 2013.

http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/mission-growth/index_en.htm

(ač)

1 **Seniorita ochrannej známky** znamená v praxi nahradenie pôvodného národného zápisu alebo viacerých zápisov a ich spojenie pod ochrannú známku Spoločenstva (CTM) bez toho, aby sa porušila kontinuita pôvodného zápisu. To znamená, že aj v prípade, keď sa majiteľ CTM vzdá pôvodnej (národnej) ochrannej známky alebo ju neobnoví, a tak nechá prepadnúť, je oprávnený ďalej požívať rovnaké práva, ktoré mu plynú z predchádzajúcej národnej ochrannej známky, ak by takáto známka zostala na danom území naďalej platná.

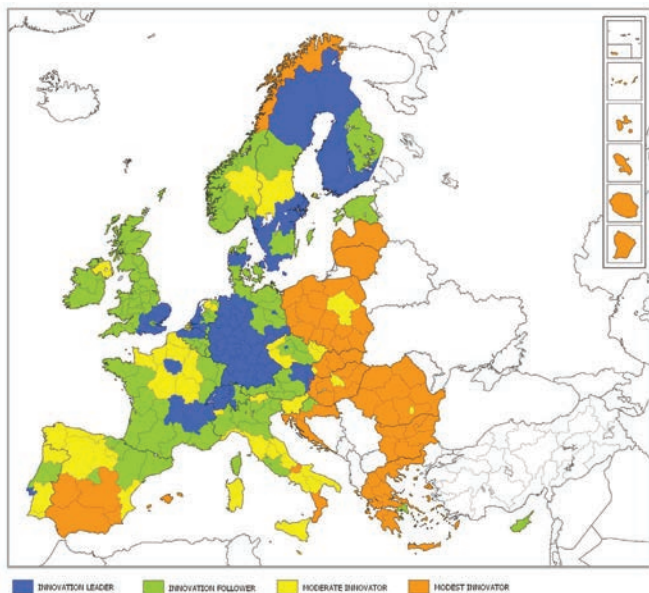
V rámci projektu Seniorita bola v ÚPV SR vytvorená databáza seniorít uplatnených z ochranných známok zapísaných v registri ÚPV SR pre CTM. Význam tejto aktivity znamená možnosť kedykoľvek v budúcnosti overiť existenciu starších práv CTM na príslušnom území (napríklad v prípade konfliktu).

2 Priradenie dominantnej triedy Viedenského triedenia k všetkým obrazovým ochranným známkam s cieľom efektívneho vyhladávania ochranných známok v rámci spoločného rešeršného nástroja, ktorý bude výsledkom jednej z aktivít spolupráce OHIM-u s národnými úradmi.

Slovenské regióny zaostávajú v inováciách za Európou

Najväčší inovačný potenciál na Slovensku má Bratislavský kraj, no v európskom meradle je len priemerným. Vyplýva to z **Regionálneho rebríčka inovatívnosti za rok 2012**.

Štúdia porovnáva 190 regiónov všetkých 27 členských štátov EÚ vrátane Chorvátska, Nórska a Švajčiarska.

Rebríček zaraďuje regióny do štyroch výkonnostných kategórií: **inovátori lídri** (41 regiónov), **presadzovatelia inovácií** (58 regiónov), **priemerní inovátori** (39 regiónov) a **slabí inovátori** (52 regiónov).

Z krajín Vyšehradskej štvorky je na tom najlepšie Česká republika, ktorá ako jediná zo štvorice má zástupcu v kategórii inovátori lídri. Je ním región Praha a okolie. Regióny Slovenska, sú podobne ako väčšina regiónov v Maďarsku a Poľsku, zaradené prevažne do najhoršej kategórie. **Výnimku tvorí Bratislavský kraj**, ktorý sa dostal o priečku vyššie do kategórie priemerných inovátorov.

Správa poukazuje na **veľké regionálne rozdiely v Európe i v samotných členských štátoch Únie**. Podľa Komisie je inovatívnosť jedným z hlavných ukazovateľov ekonomického rastu a zamestnanosti.

Slovensko však spolu s Gréckom, Maďarskom a Poľskom patrí k „najhomogénnejším“ krajinám. Najrozmanitejší inovačný potenciáli v regiónoch majú Portugalsko a Francúzsko.

Medzi krajiny, ktoré sa môžu pyšiť najväčším počtom regiónov v skupine **inovatívni lídri**, patria **Nemecko** (3 z 5 regiónov) a **Fínsko** (5 z 8 regiónov). Dobré je na tom i Dánsko, ktoré má dva „líderské“ regióny a zvyšné sú v kategórii presadzovateľov inovačných politík.

Najlepší výsledok dosiahlo Švajčiarsko, kde s výnimkou jedného regiónu boli všetky ostatné zaradené do skupiny inovátorov lídrov.

Prieskum potvrdil, že vo väčšine krajín EÚ aktivity spojené s rozvojom inovácií sú sústredené v hlavných mestách, resp. v ich okolí, čo je tiež prípad Slovenska.

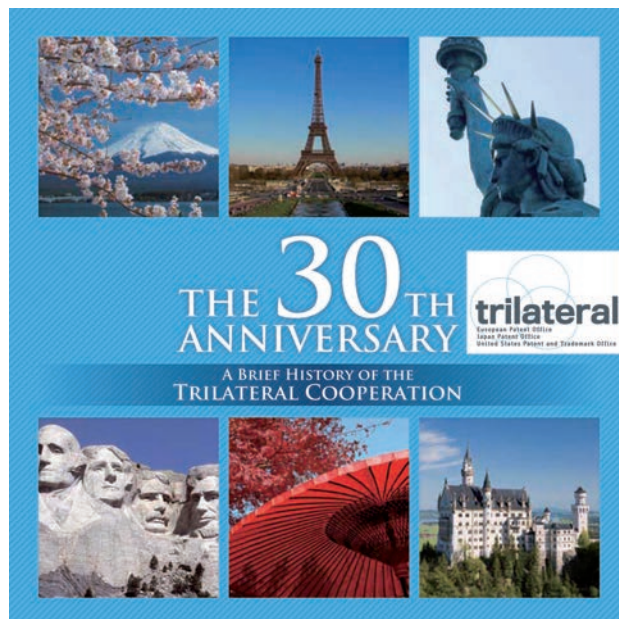
http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-12-834_en.htm
(ač)

Správy zo sveta

Trilaterálne patentové úrady si pripomenuli 30 rokov spolupráce

Japonsko – Predstavitelia Európskeho patentového úradu (EPÚ), Japonského patentového úradu (JPO) a Patentového a známkového úradu USA (USPTO) sa v polovici novembra stretli v japonskom Kyote na 30. výročnej konferencii, kde podpísali deklaráciu o ďalšom vývoji patentového systému vo svete zlepšovaním vzájomnej spolupráce.

Konferencii predchádzalo sympóziu nesúce sa v znamení tohto výročia a stretnutie zástupcov patentových úradov a priemyselných zväzov z troch regiónov.

Prezident EPÚ **Benoît Battistelli** v súvislosti s bilancovaním trilaterálnej spolupráce počas troch desaťročí povedal: – *Nemalé pracovné úsilie a výmena údajov medzi úradmi boli základným nástrojom budovania súčasného rešeršného a prieskumového systému, ktorý má celosvetový prínos. Začínali sme skenovaním zverejnených patentov z celej Európy, USA a Japonska, potom sme sa posunuli k zhromaždeniu anotácií do databázy a ich prekladu a teraz si vymieňame rešerše vo všetkých štádiách konania o prihláškach. Chceme v tomto pokračovať v rámci projektu Global Dossier, do ktorého plánujeme zapojiť i samotných používateľov nášho systému.*

– *Od začiatku spolupráce na projekte Backfile CONVersion (BACON) v roku 1988 cez projekt Patent Prosecution Highway (zrýchlené patentové konanie) až k budúcemu konceptu Global Dossier spolupracovali trilaterálne úrady na medzinárodnej patentovej úrovni a pripravili základ celosvetovej spolupráce, – povedal námestník ministra obchodu pre ochranu duševného vlastníctva a riaditeľ USPTO **David Kappos**. – Z tejto základne vzišli svetové vedúce patentové authority, ktoré sa zasadili za zlepšenie kvality a skrátenie patentových konaní.*

Komisár JPO **Hiroyuki Fukano**: – *Výsledky spolupráce trilaterálnych úradov privítali aj iné úrady vo svete, pretože viedli k zlepšeniu globálneho patentového systému. Našou súčasťou úlohou je vytvoriť také podmienky, aby sa patenty všade vo svete udeľovali bez zbytočných bariér. Ak chceme vybudovať skutočne globálny patentový systém v globálnej ére, musíme prevziať úlohu vodcov vývoja takéhoto systému.*

Úspechy dosiahnuté v rámci trilaterálnej spolupráce:

Zlepšenie nástroja – dokumentu spoločných citácií tak, aby sa do úvahy brala spätná väzba z priemyselného sektora v zainteresovaných troch regiónoch. Tým sa zjednodušil prístup na webové stránky s výsledkami patentových rešerší vypracovaných v niekoľkých úradoch na ten istý vynález.

Zavedenie a podpora projektu Global Dossier v rámci najväčších piatich úradov duševného vlastníctva vo svete (IP5 – trilaterálne úrady + Čína a Kórea). Global Dossier je virtuálne pracovné prostredie, ktoré poskytuje spoľahlivý a komplexný prístup k informáciám spravovaným pre všetky patentové prihlášky patriace do jednej patentovej rodiny.

Predloženie konkrétnych návrhov na zlepšenie Zmluvy o patentej spolupráci (PCT) a snaha pokračovať v jej zlepšení.

Od roku 1983 trilaterálne úrady spolupracovali na vývoji nových databáz, informačných systémov i na ďalších projektoch, ktoré viedli k riešeniu spoločných úloh. V súčasnosti sa angažujú na eliminácii duplicitnej práce, zvýšení efektívnosti a kvality patentového prieskumu, aby boli zabezpečené stabilné patentové práva v rámci celého sveta.

Organizátorom 31. trilaterálnej konferencie bude v jeseni 2013 USPTO.

(ač)

iENA 2012

Nemecko – Aj tohtoročný 64. medzinárodný odborných veľtrh **iENA – Ideen-Erfindungen-Neuheiten** (Nápady-Vynálezy-Inovácie) konajúci sa v nemeckom Norimbergu potvrdil svoj význam.

V dňoch 1. – 4. novembra 2012 sa tam stretlo 750 prevažne nezávislých/individuálnych vynálezcov s odbornou verejnosťou a zástupcami výrobných firiem zo 41 krajín všetkých kontinentov, aby nadviazali kontakty a zvýšili šance svojim originálnym riešeniam uplatniť sa na trhu.

Široké spektrum vystavovaných vynálezov od vtipných riešení predmetov bežnej potreby až po náročné novinky z oblasti špičkových technológií oslovilo aj odbornú porotu, ktorá tento rok udelila 446 medailí. Z nich 157 bolo udeľených individuálnym vynálezcom, 182 domácim a zahraničným vysokým školám a univerzitám, a čo je na tomto podujatí najsympatickejšie, najlepšie **školské a mládežnícke inovácie** boli ocenené 33 zlatými, 35 striebornými a 39 bronzovými medailami – ideálna cesta ako vtaiahnuť mladých ľudí do sveta fantázie, tvorivosti a naučiť ich svoj potenciál využiť aj obchodne.

Veľkú cenu **Große Preis der iENA 2012** získal Michael Rodmann (TELEGANT GmbH) z Jeny. Jeho vynález SYNTELIO® vyvinutý v spolupráci s Fraunhofer-Institut für Digitale Medientechnologie zlepšuje počutelnosť v telefónnych slúchadlách. Šum je filtrovaný a frekvencia nastavená v závislosti od stupňa poškodenia sluchu pomocou špeciálneho algoritmu, čo umožňuje slabopočujúcim telefonovať i bez použitia podporných načúvacích zariadení.

V rámci veľtrhu sa konalo **iENA sympóziu**, ktorého hlavným mottom tohto roku bol **Manažment inovácií**. Podujatie otvorila štátna tajomníčka Bavorského ministerstva pre vedu, infraštruktúru, dopravu a technológie Katja Hesselová a prvýkrát v histórii veľtrhu i predsedníčka Nemeckého patentového a známkového úradu Cornelia Rudloff-Schäfferová.

Na sympóziu prednášali zástupcovia verejných inštitúcií, zväzov vynálezcov, informačných centier, vysokých škôl a univerzít.

V priestoroch výstavniska bolo už tradične zriadené **medzinárodné patentové informačné centrum**, kde návštevníci mohli získať bezplatné informácie od odborníkov z oblasti známkového a patentového práva pôsobiacich v európskych národných patentových úradoch. K dispozícii boli aj dvaja zástupcovia **Úradu priemyselného vlastníctva SR**.

Na veľtrhu sa stretávajú tvoriví jednotlivci, odborná a laická verejnosť, zástupcovia výrobných firiem. Cieľom podujatia je pomôcť neobyčajným originálnym technickým novinkám dostať sa čím skôr na trh, aby nám život uľahčili, spríjemnili alebo nás aspoň trochu potešili.

(jr)

Foto: J. Rešutková, D. Zaoral

Zasadnutie V4 + 3

Chorvátsko – Tohtoročné stretnutie predsedov patentových úradov krajín **Vyšehradskej skupiny + 3** (Chorvátsko, Rakúsko a Slovinsko) sa uskutočnilo **18. októbra v Splite**.

Jedným z bodov rokovania bola **otázka vytvorenia sídla regionálnej divízie Jednotného patentového súdu**. Maďarsko má záujem na tom, aby regionálna divízia, ktorá by „zastrešovala“ väčšinu krajín stredoeurópskeho priestoru (štáty V4, Chorvátsko a Slovinsko), mala sídlo v Budapešti. Hlavné mesto Maďarska by podľa Dohody o zriadení Jednotného patentového súdu malo byť sídlom aj stáleho školiaceho centra pre sudcov konajúcich vo veciach týkajúcich sa patentových sporov.

Prvé stretnutie možných členov regionálnej divízie (štáty V4, Chorvátsko a Slovinsko) sa uskutočnilo 19. júla 2012. **Proti zriadeniu spoločnej regionálnej divízie nebola ani jedna z príslušných krajín**, všetky v nej vidia zmysel, a to z dôvodu nízkeho počtu patentových sporov riešených na ich územiach (na Slovensku je to asi 5 prípadov ročne) a tiež z dôvodu geografickej dostupnosti súdu v prípade patentového sporu.

Zatiaľ nie sú konkrétnejšie návrhy o budúcom fungovaní regionálnej divízie (jazyk a miesto pojednávania, zloženie senátov, náklady na prevádzku).

Predsedovia patentových úradov V4 + 3 sa na zasadnutí dohodli na spoločnom stanovisku týkajúcom sa vývoja budúceho európskeho patentu s jednotným účinkom, ktoré predložia na rokovanie Správnej rady Európskej patentovej organizácie so žiadosťou o začatie diskusie na túto tému. Súvisiaca výmena názorov, detailný plán ďalšieho postupu a implementácia systému je dôležitá nielen pre patentové úrady, ale aj pre budúcich používateľov patentového systému.

Delegácie na zasadnutí V4 + 3 sa navzájom informovali o spolupráci s Úradom pre harmonizáciu vnútorného trhu (OHIM) a hodnotili ju kladne. Úrad priemyselného vlastníctva SR je zapojený do 13-tich projektov v rámci Kooperačného fondu OHIM-u.

(zv)

O podnikaní a investovaní v Číne

Poľsko – Pod záštitou poľského prezidenta Bronislawa Komorowského sa v hlavnom meste Poľska, v budove Varšavskej burzy cenných papierov, uskutočnila 18. októbra konferencia s názvom **Duševné vlastníctvo a podnikanie. Ako úspešne podnikat' a investovať v Číne**. Fórum bolo určené najmä zástupcom malých a stredných podnikov, ako aj inštitúciám z krajín Vyšehradskej štvorky zameraným na pomoc a podporu podnikania vrátane ochrany práv duševného vlastníctva na čínskom trhu.

Obrovské príležitosti podnikania na čínskom trhu prinášajú aj nejasnosti vyplývajúce zo špecifického prostredia. Preto sa organizátori konferencie (Patentový úrad Poľskej republiky, ministerstvo hospodárstva, ministerstvo zahraničných vecí, národná obchodná komora, Poľská agentúra pre rozvoj podnikania a ďalšie inštitúcie) zamerali na poskytnutie základných informácií v oblasti ekonomicko-politických, sociálnych, a kultúrno-spoločenských podmienok investovania v Číne. Jeden diskusný panel bol venovaný problematike ochrany priemyselných práv, v rámci ktorého vystúpil aj zástupca čínskeho Štátneho úradu duševného vlastníctva. Zároveň bola prezentovaná bezplatná technická pomoc Európskej únie na podporu podnikania v Číne poskytovaná prostredníctvom webového sídla www.china-iprhelpdesk.eu.

Na konferencii vo Varšave reprezentovali Slovensko podpredsedníčka Úradu priemyselného vlastníctva SR Ing. Zdena Hajnalová a vedúci služobného úradu ÚPV SR Ing. Andrej Legiň.

(zh)

Významný míľnik v patentovom triedení

Nemecko – Európsky patentový úrad a Patentový a známkový úrad USA začiatkom októbra oznámili, že výsledky spolupráce na príprave **spoločného patentového triedenia** (Cooperative Patent Classification – CPC) **oficiálne začnú využívať 1. januára 2013**.

Projekt CPC vznikol pred niekoľkými rokmi a jeho cieľom bolo vytvoriť spoločný systém patentového triedenia technických dokumentov, najmä zverejnených patentových spisov, nevyhnutných v patentovom konaní.

Výsledok úsilia EPÚ a USPTO bude obsiahnutý v „štartovacom balíku CPC“ spolu so štruktúrou CPC a s jeho konečným definovaním a zosúladením, t. j. zhodnosťou triedenia v systémoch ECLA, ktoré doteraz používa EPÚ, CPC a Medzinárodného patentového triedenia (IPC/MPT).

Štruktúra CPC je založená na najnovšej verzii Medzinárodného patentového triedenia (MPT) od sekcie A po H a dodatočnej sekcie Y obsahujúcej najnovšie technológie i technológie spájajúce viacero oblastí.

V CPC je približne **250 000 zatriedovacích symbolov** a definovanie jednotlivých oblastí techniky bude dostupné pre každú triedu a podtriedu, aj s opisom technického predmetu. Každá podtrieda bude korešpondovať s CPC definíciou, ktorá bude priebežne aktualizovaná. Zhoda CPC s MPT pomôže používateľom nájsť vhodnú oblasť techniky, pretože zápis symbolov CPC rešpektuje štandard Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) ST.8 a je s ním kompatibilný.

Na internetovej adrese www.cpcinfo.org je možné nájsť detaily štruktúry CPC vrátane možností stiahnutia sekcií, definícií a zhodností, ako aj informácie o vývoji projektu, o patentových úradoch, používateľoch patentového systému a rôzne propagačné materiály.

Rozsah CPC vychádza z triedenia ECLA a obsahuje najlepšie prvky z amerického zatriedovacieho systému vrátane obchodných metód. CPC umožní zefektívniť konanie o patentových prihláškach a vypracovanie rešerší stavu techniky, a tak eliminovať duplicitnú prácu EPÚ a USPTO.

www.epo.org
(ač)

Nové publikácie

Výber zo zahraničných publikácií

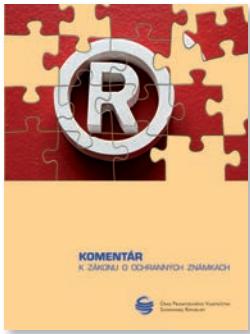
- BIRKBECK, Deere. Global knowledge governance and the World Intellectual Property Organisation.
Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2012.
ISBN 9780857934345.
- CVETKOVSKI, Trajce. Copyright and popular media.
New York : Palgrave Macmillan, 2012. 256 s.
ISBN 9780230368477.
- DINWOODIE, Graeme B. Trademarks in nutshell.
London : West Group, 2012.
ISBN 9780314163417.
- ELKIN-KOREN, Niva. The law and economics of intellectual property in the digital age.
New York : Routledge, 2012. 304 s.
ISBN 9780415499088.
- FAIRPO, Anne. Taxation of intellectual property.
Dublin : Bloomsbury Professional, 2012. 430 s.
ISBN 9781847669315.
- FOX, David L. U.S. patent opinions and evaluations.
New York : Oxford University Press, 2012. 1056 s.
ISBN 9780199751105.
- GOLDSTEIN, Paul, HUGENHOLTZ, P. Bernt. International Copyright.
New York : Oxford University Press, 2012. 616 s.
ISBN 9780199794294.
- HART, Tina. Intellectual property law.
New York : Palgrave Macmillan, 2012. 352
ISBN 9780230366534.
- HOW to register your simple trademark without a lawyer.
Washington : Atlantic Publishing Group, 2012. 288 s.
ISBN 9781601386168.
- HÜBEL, Andreas, STORZ, Ulrich, HÜTTERMANN, Aloys. Limits of patentability.
Berlin : Springer, 2012, 54 s.
ISBN 9783642328404.
- CHAUDHRY, Peggy, ZIMMERMAN, Alan. Protecting your intellectual property rights.
Berlin : Springer, 2012. 314 s.
ISBN 9781461455677.
- KAMPERMAN SANDERS, Anselm. European intellectual property competition law.
London : Kluwer Law International, 2012.
ISBN 9789041131492.
- KOUKAL, Pavel. Právní ochrana designu – průmyslové vzory, autorská díla.
Praha : Wolters Kluwer Česká republika, 2012. 139 s.
ISBN 9788073578862.
- O'CONNOR, Thomas. Intellectual property in the managerial portfolio.
New York : Business Expert Press, 2012. 200 s.
ISBN 9781606493540.
- OLWAN, Rami M. Intellectual property and development.
Berlin : Springer, 2012. 404 s.
ISBN 9783642279065.
- RADUNTZ, Helen. Intellectual property and the work of information professionals.
Cambridge : Chandos Publishing, 2012. 250 s.
ISBN 9781843341338.
- RAMCHARAN, Robin. International intellectual property law and human security.
Haag : T.M.C. Asser Press, 2012. 344 s.
ISBN 9789067048996.
- STERCKX, Sigrid, COCKBAIN, Julian. Exclusions from patentability.
Cambridge : Cambridge University Press, 2012. 374 s.
ISBN 9781107006942.
- WEHLER, Philipp. Die freie Benutzung im digitalen Zeitalter.
Hamburg : Kovač, 2012. 241 s.
ISBN 9783830063407.
- WOLFE, Jennifer C., CHASSER, Anne H. Domain names rewired.
Hoboken : John Wiley, 2012. 272 s.
ISBN 9781118312629.

Výber z nových publikácií v príručnej knižnici ÚPV SR

- MARUNIAKOVÁ, Ingrid et al. Komentár k zákonu o ochranných známkach.
Banská Bystrica : Úrad priemyselného vlastníctva SR, 2012.
305 s.
ISBN 9788088994794.

Spracovala Mgr. Gabriela Pířová

Recenzia

Komentár k zákonu o ochranných známkach¹

Vydal: Úrad priemyselného vlastníctva SR, Banská Bystrica, 2012
Rozsah: 305 s.
ISBN 978-80-88994-79-4

Keď Tomáš Klinka z Úradu priemyselného vlastníctva SR pred Trnavskými právnickými dňami informoval, že do sekcie Duševné vlastníctvo prinesie aj prvé čerstvé výťažky nového komentára k slovenskému zákonu o ochranných známkach z dielne ÚPV SR, neskrýval som svoju nesmiernu zvedavosť. Zaujímalo ma, ako bude vyzerat', čo bude zohľadňovať a ,naopak, čomu sa vyhne toto v podstate jediné komentárové dielo k nášmu známkovému zákonu.

Treba povedať, že autorský kolektív ÚPV SR **JUDr. Ingrid Maruniaková, JUDr. Tomáš Klinka, JUDr. Lenka Midriaková a Mgr. Jitka Mikuličová** sa úlohy pripraviť publikáciu tohto druhu zhostil viac ako bravúrne. Publikácia je veľmi užitočná, cenovo dostupná a prehľadná a zaiste bude mať široký edukačný význam. Možno dokonca zobudí niekoľko „spiacich“ vedeckých debát (napr. s. 154).

Napriek tomu, že nejde o žiadny akademický komentár a ani veľmi rozsiahle dielo, knižka má aj pre skúseného čitateľa veľmi dobrú informačnú hodnotu. Práca s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie a Všeobecného súdu v priebehu celej publikácie je nadštandardná. Obsiahnuté sú i úplne najnovšie rozhodnutia (napr. *IP Translator C-307/10* z júna 2012). Záverečný register újnych rozhodnutí, ktoré zoraďujú najdôležitejšie judikáty podľa po sebe nasledujúcich paragrafov, je tiež veľmi užitočnou novinkou. Je možné si len predstaviť, koľko námahy muselo autorov stáť vytvorenie takého zoznamu. Register tiež ilustratívne poukazuje na to, že už len málokteré ustanovenie známkového zákona je dnes ešte takpovediac úplne „nezávislé“ od újného práva. V známkovom práve sa totiž bez širších újnych súvislostí niekedy ani neoplatí čítať samotný zákon. Navyše publikácia neostáva len pritom, no uvádza aj slovenské rozhodnutia, čím čitateľovi umožňuje bezprostredný náhľad do skutočnej aplikácie tohto a predchádzajúceho zákona.

Je potrebné poďakovať ÚPV SR, že sa podujal vydať predmetnú publikáciu. Niežeby sme chceli znevažovať prácu komerčných vydavateľstiev, no tak základná pomôcka, ako je tento komentár, určite „obslúži“ viac čitateľov vďaka svojej lepšej cenovej dostupnosti. Azda úradu treba len zaželať veľa úspechov pri širšej propagácii a distribúcii diela v radoch podnikateľov, občanov či podnikových právnikov.

Je potrebné oceniť, že autorský kolektív, hoc na malom priestore, miestami upozorňuje aj na možnú problematickosť niektorých inštitútov súčasného práva. Spomeňme predovšetkým poukázanie na problém pokutového stropu v exekúcii (s. 129), podľa ktorého pokuty za porušenie povinnosti z exekučného titulu možno ukladať len do výšky 30 000 eur (§ 192 ods. 1 Exekučného poriadku). Toto ustanovenie považujeme taktiež za protisystémové a dokonca veríme, že sa skôr alebo neskôr ukáže aj ako v rozpore s Ústavou SR. Publikácia pri výklade „náročných“ inštitútov, akými sú náhrada škody a jej vzťah k bezdôvodnému obohateniu, neprezentuje len jeden názor, ale odkazuje i na alternatívne a dostupné náhľady na tento „boj inštitútov“, ktorý bude nutné v slovenskej praxi skôr alebo neskôr vyriešiť. Napokon treba oceniť, že sa autori nebáli vysloviť svoj názor ani vo veľmi kontroverzných otázkach, akou je napríklad rozsah uplatniteľnosti informačného nároku pri osobných údajoch (s. 149).

Ak by sme mali publikácii niečo vyčítať, bol by to veľmi stručný obsah a občasné používanie tlačových správ Súdneho dvora EÚ ako zdroja informácií (napr. s. 109). Tie totiž nepovažujeme vzhľadom na ich občasnú nepresnosť za najlepší zdroj citácie právnej argumentácie. A ak by sme mohli autorskému kolektívu aj niečo navrhnúť do budúcnosti, určite by bolo veľmi prínosné zahrnúť aj aspoň skratkovité poukázanie nielen na „dobrú judikatúru“, ale aj na neeurokonformnú prax slovenských súdov. Takáto poznámka nám chýbala napríklad pri inštitúte vyčerpania práv k ochrannému známku, kde aj Najvyšší súd SR poníma odlišné slovenské znenie príliš doslovne a neeurokonformne².

Úprimná snaha poskytnúť odpovede, ale zároveň aj naviesť na proces ďalšieho bádania pri výklade známkových inštitútov, robia túto publikáciu veľmi vhodnou i pre vyučovacii proces. Toto dielo zároveň nepriamo upozorňuje aj na zrejme zlé fungovanie trhu s odbornými publikáciami, keď na Slovensku musí kvalitnú komentárovú literatúru pre verejnosť v oblasti práva duševného vlastníctva písať štátna správa. Nesmierna medzera, keď ani po 20-tich rokoch nemáme jediný akademický komentár k dvom najzákladnejším zákonom tohto odvetvia, známkovému zákonu a autorskému zákonu, však, bohužiaľ, ostáva aj po prínose tejto publikácie naďalej nevyplnená.

Mgr. Martin Husovec*

¹ Recenzia bola publikovaná v rámci **Týždňa práva duševného vlastníctva** (22. 10. – 28. 10. 2012) organizovaného pri príležitosti Svetového dňa informovanosti o rozvoji (24. október) neziskovou organizáciou *European Information Society Institute (EISI)* spolu s vydavateľstvom *IURA EDITION* a internetovým portálom *najpravo.sk*. Cieľom akcie bolo poukázať na aktuálny stav tohto právneho odvetvia na Slovensku a priniesť zaujímavé rozhovory a články.

² Podľa § 15 ods. 1 zákona o ochranných známkach: „Majiteľ ochranného známky nie je oprávnený zakázať tretím osobám používanie jeho ochranného známky na tovaroch, ktoré boli s touto ochrannou známkou uvedené ním alebo s jeho súhlasom na trh v štáte tvoriacom Európsky hospodársky priestor.“ Toto znenie nekorešponduje so smernicou, ktorá v slovenskom znení uvádza: „Ochranná známka neopravňuje majiteľa, aby zakázal jej používanie pre tovary, ktoré boli pod touto ochrannou známkou uvedené majiteľom alebo s jeho súhlasom na trh v Spoločenstve,“ alebo anglickým spojením „*use in relation to goods*“ či nemeckým spojením „*die Marke für Waren zu benutzen*“. Aj z judikatúry SDEÚ (napr. *Portakabin C-558/08*, § 77) je zrejme, že na základe doktríny vyčerpania práva možno odôvodniť aj použitie nielen priamo na tovaroch, ale i v reklame mimo tovarov. Najvyšší súd SR v niektorých rozhodnutiach (napr. uznesenie NSSR z 13. 10. 2010, sp. zn. 3M Obdo 1/2009 k § 27 bývalého zákona) prezentoval názor, podľa ktorého doktrína vyčerpania umožňuje len používanie priamo na tovaroch alebo službách („Podľa doktríny vyčerpania práv majiteľ ochranného známky nemá právo zakázať tretím osobám jej používanie na tovare, ktorý bol s touto ochrannou známkou uvedený na trh v Slovenskej republike (v členskom štáte Európskej únie alebo v inom štáte tvoriacom Európsky hospodársky priestor) samotným majiteľom alebo s jeho súhlasom. O tento prípad v danej veci nejde, z dôvodu ktorého uplatnenie § 27 zákona o ochranných známkach je neprípustné,“ – išlo o použitie označenia v názve domény). Podľa judikatúry SDEÚ pritom môže predajca „okrem ďalšieho predaja týchto tovarov takisto použiť ochrannú známku, aby oznámil verejnosti ďalšie uvedenie daných výrobkov na trh“ (*Portakabin C-558/08*, § 77, *Parfums Christian Dior*, C 337/95, § 38 a pod.).

* Autor je právnikom organizácie **EISI** – neuniverzitného centra pre výskum internetového práva a práva duševného vlastníctva a taktiež doktorandom IMPRS-CI v mníchovskom Inštitúte Maxa Plancka pre právo duševného vlastníctva a súťažné právo. Osobná stránka: www.husovec.eu.

Z obsahov vybraných časopisov

č. 8 – 9/2012

Články

ŠRAMEL, B.: Netrestná pôsobnosť prokuratúry SR – nutnosť alebo prežitok?

WÁCLAVOVÁ, L.: Predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody – v súlade s ustanoveniami zákona č. 514/2003 Z. z.

CHRAPKOVÁ, L.: Nad zmenami civilného procesu v Českej republike a možné východiská pre Slovensko (1. časť – Koncentrácia konania)

Diskusia

HAMRAN, L., SZABOVÁ, E.: Úrad európskeho prokurátora – cui bono?

Adspirantes legum

ČOLLÁK, J.: (Ne)Vyhráva právo nad skutočnosťou?

č. 10/2012

Diskusia

KOLLÁR, Š.: Polemicky o možnosti zmeny právoplatného správneho rozhodnutia v mimoodvolacom konaní podľa § 65 ods. 2 správneho poriadku

Průmyslové vlastnictví

č. 5/2012

PŘÁDNÁ, Zdenka: Změny v patentovém zákoně USA

BĚLOHRADSKÁ, Zuzana: Přehled aktivit Úřadu průmyslového vlastnictví v rámci Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR pro období let 2012 – 2020 – Služby pro inovační podnikání

Evropské právo

Nový poradní výbor při Evropském patentovém úřadu

Možnosti urychlení či zpomalení řízení o evropské patentové přihlášce

Informace a rozhodnutí Evropského patentového úřadu

Judikatura

Ke vztahu zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a nařízení Rady (ES) č. 207/2009 o ochranné známce Společenství

Rozhodnutí zahraničních soudů

Informace ze zahraničí

Aktuality

č. 6/2012

SCHNEIDEROVÁ, Eva: Další zlepšování PCT systému

MACOURKOVÁ, Petra: Hledáte a nenacházíte? Zkuste to s TMView!
HUJEROVÁ, Marcela: 50. zasedání shromáždění členských států Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO)

Evropské právo

Společné patentové třídění bude zavedeno od 1. ledna 2013

Konzultace ohledně návrhů EPÚ na zdokonalení PCT systému

Irsko upouští od požadavku na překlady evropských patentů

Patent Translate obohacena o dalších sedm jazyků

Judikatura

K posuzování předběžné otázky soudem (důvodnost u ÚPV podaného návrhu na výmaz užitého vzoru)

Aktuality

Stanovisko České advokátní komory k návrhu komunitárního patentu a evropskému systému patentového soudnictví

EPO Gazette

november/2012

SPRINGETT, Peter: A Change for the Better (Obrat k lepšiemu)
Klimatické zmeny sú jedným zo závažných problémov, ktorým čelí ľudstvo v ostatných desaťročiach. Ich následky sú dramatické, od zvýšenia hladiny morí k nepredvídateľným poveternostným zmenám. Ľudstvo si však začína uvedomovať dosah skleníkového efektu na zmenu klímy, životného prostredia a celosvetovú populáciu.

Počet patentov v oblasti čistých energetických technológií vzrástol od roku 1997 o 20 percent ročne, čo má významný vplyv nielen na Európsky patentový úrad, ale aj na európsky priemysel. EPÚ v spolupráci s Patentovým a známkovým úradom USA vyvinul novú štruktúru zatriedovania technológií zameraných na zmiernenie klimatických zmien a označil ju Y02. V novom spoločnom patentovom triedení (Cooperative Patent Classification – CPC) pre takéto technológie pribudli dve ďalšie oblasti – doprava a stavebníctvo. Cieľom je, aby aj externí používatelia mohli ľahšie vypracovať rešerše a presnejšie kategorizovať patentovú literatúru v danej oblasti techniky. Doteraz boli takéto technológie zaradené vo viacerých sekciách, čím sa nedoceňoval ich environmentálny význam. Ako povedal jeden z patentových expertov EPÚ Stefano Angelucci, „chýbala nám jasná definícia, čo sú zelené inovácie, a kategória, do ktorej by sme ich zatriedili. Naším zámerom bolo zaplniť túto medzeru a poskytnúť rýchly spôsob rozlíšenia takýchto informácií“.

Azda najvýznamnejšou výhodou inovovaného systému je dostupnosť pre externé organizácie, ktoré si robia prieskum v patentoch udelených na environmentálne technológie.

Ďalší prínosom je, že OSN sa tomuto procesu musí prispôbiť, a teda pracuje na zmene medzinárodnej dohody o klimatických zmenách – Kjótsky protokol, ktorý vstúpil do platnosti v roku 2005. Nový konsenzus musí zahŕňať i rozvojové krajiny, hoci

mnohé sa zdráhajú prevziať záväzok znížiť skleníkové plyny bez dohody o nákladoch na licencované technológie s ich dodávateľmi. Platí princíp, že vyspelé krajiny financujú projekty zamerané na klímu. Triedenie Y02 uľahčí určiť majiteľov predmetných technológií v jednotlivých regiónoch a určiť tiež náklady licencovaných technológií alebo smer vývoja takýchto produktov.

ITR Change Management Team: A New Way of Working Designed for the Future (Nový spôsob práce navrhnutý pre budúcnosť)
Na základe odporúčaní IT Roadmap (plán práce v oblasti informačných technológií) a finančnej štúdie prioritou EPÚ v nasledujúcich rokoch je zabezpečiť finančnú stabilitu. Nosnými aktivitami na naplnenie tohto cieľa sú automatizácia vo viacerých oblastiach vrátane vypracúvania rešerš a zjednodušenia procesu udeľovania patentov.

EPÚ v snahe zefektívniť prácu chce zaviesť nové a kreatívne spôsoby práce pre svojich zamestnancov – pracovať spolu. Príkladom je pilotný projekt, ktorý má pomôcť prieskumovým pracovníkom s úlohami v dokumentácii patentových prihlášok, s vykonávaním rešerš a prieskumom prihlášok, ako i v sporovom konaní.

Hlavné úlohy v rámci podpory právnej oblasti:

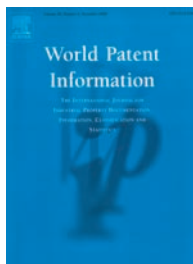
- ústne konanie v prieskume patentových prihlášok
- ústne konanie pri sporoch z patentu
- priame udelenie patentu
- korekcie v patentových spisoch
- vylúčené prihlášky
- zamietnutie prihlášok
- viacnásobné nezávislé patentové nároky

Hlavné úlohy v rámci podpory technickej oblasti:

- zaregistrovanie patentových prihlášok
- predbežné zatriedenie prihlášok
- presné zatriedenie prihlášok
- viacnásobné nezávislé patentové nároky

V rámci spomínaného projektu sa očakáva rozšírenie spolupráce medzi generálnymi riaditeľstvami DG1 a DG2. Zo spolupráce by mali mať úžitok nielen patentoví experti, ale aj zamestnanci podporujúci patentový proces, ktorí takto získajú i príležitosť na svoj profesionálny rast.

Spracovala Ing. Anna Čechvalová

World Patent Information

č. 3/2012

LISSONI, Francesco: Academic patenting in Europe: An Overview of Recent Research and New Perspectives (Patentovanie vynálezov z akademického prostredia v Európe: Prehľad súčasného výskumu a nové perspektívy)

Dlhodobý výskumný program zameraný na patentové aktivity vysokých škôl a univerzít začal dosť neformálne pred niekoľkými rokmi. Neskôr bol zlegalizovaný ako výskumný projekt financovaný Európskou nadáciou pre vedu s názvom Academic Patenting in Europe (APE-INV). Jeho cieľom je zhodnotiť prínos akademických pracovníkov pôsobiacich v niekoľkých európskych krajinách v oblasti patentov.

Na základe prieskumov bolo zistené, že akademickí pracovníci sa významnou mierou podieľajú na patentových aktivitách v Európe, a to hlavne v nasledujúcich oblastiach: farmácia a biotechnológie, chemické výroby a materiály, meracie a vedecké prístroje, elektrotechnika a elektronika. Pracovníci z akademického prostredia vykazujú nadpriemernú vedeckú produktivitu a medzi vynálezcami zastávajú popredné pozície. Prieskumy založené na analýze citácií patentov zároveň potvrdili, že vynálezy týchto pracovníkov sú originálnejšie.

SHAFIU ADAMU YAURI: The Patent System in Nigeria (Patentový systém v Nigérii)

Nigéria bola v minulosti britskou kolóniou, a to ovplyvnilo aj jej patentový systém. V roku 1970 prijali v krajine nový zákon o patentoch a dizajnoch, ktorý platí až dodnes. Bol vypracovaný na základe vzorového zákona Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) a podľa neho sú patenty udeľované na vynálezy, ktoré sú nové, zahŕňajú vynálezcovskú činnosť a sú priemyselne využiteľné. Patentovú ochranu možno v Nigérii získať prostredníctvom národnej prihlášky alebo prihlášky podanej podľa Zmluvy o patentovej spolupráci (PCT).

V Nigérii majú silné zastúpenie profesionálne združenia zamerané na duševné vlastníctvo. Okrem národnej advokátskej komory tam pôsobí Asociácia práva duševného vlastníctva (APLAN), v ktorej je združených viac ako 100 právnických subjektov, a Medzinárodná asociácia zástupcov priemyselného vlastníctva (AIPPI-Nigeria Chapter) s viac ako 75 právnickými subjektmi.

Medzi hlavné úlohy krajiny v oblasti priemyselného vlastníctva patrí novelizácia nigérijského patentového zákona v súlade s dohodou TRIPS a tiež zvyšovanie povedomia verejnosti o význame priemyselnej ochrany.

GASSMANN, Oliver et al: The Role of IT for Managing Intellectual Property – An Empirical Analysis (Úloha informačných technológií v manažmente duševného vlastníctva – empirická analýza)
Od roku 1985 sa počet podaných patentových prihlášok vo svete každoročne viac ako zdvojnásobuje. Podobný trend je zaznamenaný aj pri ochranných známkach a dizajnoch. Efektívny manažment duševného vlastníctva sa preto stáva čoraz zložitejším problémom, a to najmä pre firmy s rozsiahlym portfóliom duševného vlastníctva. Silný nástroj jeho zefektívnenia predstavujú v súčasnosti informačné technológie. Boli identifikované tri hlavné kategórie nástrojov informačných technológií (IT nástroje) – vyhladávacie nástroje, nástroje riadenia a vyhodnocovacie nástroje.

Z prieskumu v 106 firmách na celom svete vyplynulo, že každá z nich využíva aspoň jeden IT nástroj. Tieto nástroje sa uplatňujú hlavne vo fáze tvorby duševného vlastníctva a vyhľadávani súvisiacich informácií, ktoré môžu firmy následne využiť pri tvorbe a vylepšovaní rôznych stratégií.

NOLUTHANDO NETNOU-NKOANA, ELOFF, J. N.: The South African Floricultural Industry and Plant Breeders' Right Act: A Short Review (Odvetvie pestovania rastlín v Južnej Afrike a zákon o právach šľachtiteľov rastlín: stručný prehľad)

Pestovanie kvetín a obchodovanie s rôznymi odrodami okrasných rastlín patrí medzi vysokoziskové odvetvia. Najviac okrasných rastlín sa vypestuje v Európe, najmä v Holandsku (35 %), Taliansku (18 %) a v Nemecku (11 %). V ostatnej dekáde sa pestovanie okrasných rastlín výrazne rozšírilo aj v Afrike, najmä v Keni, Tanzánii, Južnej Afrike a v Ugande, pričom v Južnej Afrike sa výraznou mierou podieľa na rozvoji a raste ekonomiky.

Počiatkové úspechy tohto odvetvia boli založené hlavne na šľachtení a vývoji nových odrôd rastlín. V roku 1961 bola v Ženeve založená Medzinárodná únia pre ochranu nových odrôd rastlín (UPOV), ktorá dohliada na harmonizáciu právnych aktov a spoluprácu jej členských štátov. Južná Afrika je 10. členom únie.

Právnu ochranu odrôd rastlín upravuje v Južnej Afrike zákon o právach šľachtiteľov rastlín prijatý v roku 1976. Aby mohla byť odroda chránená podľa tohto zákona, musí byť nová, odlišná, vyrovnaná a stála. Rozhodovanie o právnej ochrane odrôd rastlín patrí v Južnej Afrike do kompetencie Ministerstva poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu. Všetky dôležité informácie týkajúce sa prihlasovania nových odrôd a udeľovania šľachtiteľských osvedčení sú publikované raz štvrtročne vo vestníku vlády a v časopise Plant Variety Journal. V priebehu rokov 2000 až 2010 bolo v Južnej Afrike podaných viac ako 3 000 prihlášok na ochranu odrôd rastlín.

Spracovala Mgr. Gabriela Píšová

OZNAMY

Zmena poplatkov týkajúca sa medzinárodných prihlášok podaných podľa PCT

S účinnosťou od 1. októbra 2012 v dôsledku novely zákona č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov došlo v poplatkoch za podanie medzinárodnej prihlášky podľa Zmluvy o patentovej spolupráci (PCT) a za úkony Úradu priemyselného vlastníctva SR spojené s konaním o takýchto prihláškach k nasledujúcim zmenám:

Za podanie medzinárodnej prihlášky podľa PCT **66 eur**. Za úkony úradu spojené s oneskoreným predložením prekladu opisu prihlášky **130 eur**, oneskorenou platbou za medzinárodné podanie prihlášky a medzinárodnú rešerš **+50 % z poplatku za prihlášku**, odoslaním archívnej a rešeršnej kópie Medzinárodnému úradu Svetovej organizácie duševného vlastníctva **30 eur**, ak úrad nie je príslušným prijímacím úradom, a za úkony úradu spojené s obnovením práva na prioritu **166 eur**.

Podrobnejšie informácie o zmenách poplatkov vyplývajúcich z novely zákona o správnych poplatkoch sú k dispozícii na webovej stránke ÚPV SR www.upv.sk/swift_data/source/pdf/legislativa/suvisiace_pravne_predpisy/pravo_95145.pdf.

(Th)

Časopis Duševné vlastníctvo vydáva:

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Švermova 43,
974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
www.upv.sk

Redakčná rada:

JUDr. Renáta Bačárová, PhD., LL.M., Ing. Štefan Holakovský,
Mgr. Ľuboš Knoth, prof. Ing. Štefan Medvecký, PhD.,
JUDr. Ing. Vladimír Neuschl, Ing. Ľubomír Poliak

Publikované názory autorov príspevkov sa nemusia stotožňovať
s názormi vydavateľa časopisu. Odborné príspevky boli recenzované.

Adresa redakcie:

Úrad priemyselného vlastníctva SR, „Duševné vlastníctvo“,
Švermova 43, 974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
tel.: 048/43 00 270, fax: 048/43 00 402,
e-mail: casopisDV@indprop.gov.sk

Výkonný redaktor: PhDr. Július Šípoš

Jazyková korektúra: Mgr. Janka Krajčiová

Grafická úprava: Mgr. Janka Zimová

Registrované MK SR – EV 3081/09

ISSN 1335-2881

Vychádza 4x ročne

Dané do tlače: 5. 12. 2012

Tlač: PRESS GROUP, s. r. o.

Cena jedného výtlačku je **3 €** + poštovné, ročné predplatné je **12 €** + poš-
tovné. Odberateľovi časopisu sa účtuje poštovné podľa platného cenníka.

Rozširuje a objednávky prijíma (aj do zahraničia):

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Švermova 43,
974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
Informácie o obsahu jednotlivých čísel si môžete vyhľadať aj na URL
adrese <http://www.upv.sk/?dusevne-vlastnictvo-archiv>

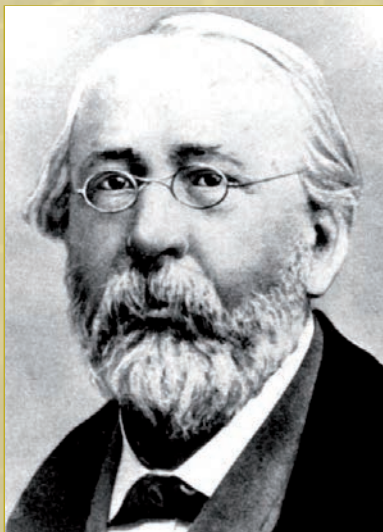
Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tohto časopisu sa nesmie reprodukovat', uložit' do vyhľadávacieho systému alebo použit' v akejkoľvek forme pomocou
elektronických, mechanických, fotokopírovacích a záznamových prostriedkov alebo akýmkoľvek iným spôsobom bez predchádzajúceho písomného povo-
lenia vydavateľa.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or utilized in any form by electronic, mechanical, photo-
copying, recording means or otherwise without prior written permission of the Publisher.

Ján Barica

MALÝ SLOVENSKÝ PANTEÓN VEDY A TECHNIKY

Vydal: Úrad priemyselného vlastníctva SR, 2004

DIONÝZ ŠTÚR

(1827 - 1893)

Geológ svetového mena

FRANTIŠEK VÍTAZOSLAV SASINEK

(1830 - 1914)

Historik, nazývaný „slovenský Palacký“

JOZEF ĽUDOVÍT HOLUBY

(1836 - 1923)

Čestný doktor Karlovej univerzity v Prahe

ISSN 1335-2881

